

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้าย
แก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN SPATIAL PATTERNS AND CRIME AGAINST PROPERTY IN
CHANASONGKRAM SUBDISTRICT

Mr. Vitchakorn Phonkumnerdsub

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning Program in Urban and
Regional Planning
Department of Urban and Regional Planning
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะ สงคราม
โดย	นายวิชชากร พรกำเหนิดทรัพย์
สาขาวิชา	การวางแผนภาคและเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นรัชฎ์ กาญจนะจฤดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ พันธุ์น้อย)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรดี เกษมสุข)

วิชาการ พรกำเหนิดทรัพย์ : ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม (THE RELATIONSHIP BETWEEN SPATIAL PATTERNS AND CRIME AGAINST PROPERTY IN CHANASONGKRAM SUBDISTRICT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ, 170 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงรูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ในพื้นที่แขวงชนะสงคราม ที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิดรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประกอบไปด้วย คดีลักทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ ด้วยการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ร่วมกับแผนที่อาชญากรรม

ผลการศึกษาพบว่า คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่รักษาระดับสายตาได้ดีในระดับหนึ่งเพราะจะดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความจำเป็นในการเข้ามาในพื้นที่ และมีพื้นที่เชื่อมต่อออกทางด้านหลัง เนื่องจากลักษณะเฉพาะของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ความเร็วในการหลบหนี แต่คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ ที่จำเป็นต้องใช้ความหลากหลายและการปะปนของคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่เพื่อใช้ในการพรางตัวเพื่อการประกอบอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ ที่ต้องใช้พื้นที่ที่มีมุมมองทางสายตาต่ำ และเกิดเป็นจุดอับสายตา (blind spot) มีการสัญจรผ่านน้อยทั้งในระดับย่านและระดับเมืองเพื่อก่ออาชญากรรม แต่สำหรับคดีอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รวมถึงปริมาณการสัญจรผ่านของคน เนื่องจาก รถยนต์เป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม (object of attraction) ดังนั้น ความสำคัญของพื้นที่ที่มีความสำคัญน้อยกว่าเวลา สอดคล้องกับคดีอาชญากรรมประเภทลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ แต่ทั้งนี้ คดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ภายนอกสัญจรผ่านสูงมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ภายในพื้นที่ เพราะเป็นพื้นที่ที่ดึงดูดให้มีการเข้าใช้ และนำรถจักรยานและรถจักรยานยนต์เข้ามาในพื้นที่ ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า การเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงครามนั้นมักเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ และพบว่า พื้นที่ในย่านชุมชนที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารสูงเป็นบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมน้อยมาก

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง

ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การวางแผนภาคและเมือง

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2557

5573313325 : MAJOR URBAN AND REGIONAL PLANNING

KEYWORDS: MULTI-USE SPACE / PUBLIC SPACE / SPATIAL PATTERNS / PUBLIC SPACE
USE PATTERNS / CRIME / CHANASONGKRAM SUBDISTRICT / CRIME AGAINST PROPERTY
VITCHAKORN PHONKUMNERDSUB: THE RELATIONSHIP BETWEEN SPATIAL
PATTERNS AND CRIME AGAINST PROPERTY IN CHANASONGKRAM
SUBDISTRICT. ADVISOR: ASST. PROF. KHAISRI PAKSUKCHARERN, Ph.D., 170 pp.

This thesis has the objective to study about crime against property patterns (The offences of theft, The offences of snatching, The offences of robbery, The offences of stealing the bike and motorbike, The offences of stealing the car) was affected by spatial patterns in Chanasongkram subdistrict by spatial analysis with crime mapping.

The results showed that the trend of the offences of snatching have been occurring on the space it be visible from outer space and connected with another way on backside because that will appeal to users who are required to enter the space. But the offences of theft have been occurring on the space have diversity and mix of locals and outsiders for camouflaged. The offences of robbery have been occurring on blind spot space and less traffic at both the local and global integration. However, the offences of stealing the car not depend access potential and visibility because the car is the object of attraction. So, the importance of the space is lower than the times and corresponds with the offences of stealing the bike and motorbike but have been occurring on the space have the outsiders more than locals and they took the bike and motorbike into the space. And the conclusion is the trend of the crime against property in Chanasongkram subdistrict have been occurring on multi-use space and the local settlement is the density of high-rise buildings have the crime against property is low.

Department: Urban and Regional
Planning

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Field of Study: Urban and Regional
Planning

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรม กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม ฉบังนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชศรี ภักดีสุขเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ที่ช่วยให้คำปรึกษา และคำแนะนำทั้งองค์ความรู้ และกระบวนการขั้นตอน ตลอดจนการชี้แนะแนวทางจนได้มาซึ่งผลการศึกษาที่สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ อันก่อให้เกิดองค์ความรู้ ในการศึกษา ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหา

ขอขอบพระคุณ ดาบตำรวจนคร คงกลิ่น ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานสืบสวน สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ผู้ซึ่งเป็นญาติใกล้ชิดของผู้วิจัย ที่ได้ช่วยเหลือเรื่องข้อมูลเกิดอาชญากรรม และข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ที่สำคัญ

ขอขอบพระคุณ นายมณฑล เขี่ยมไพศาล ที่ได้อุปการะข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาต่อยอดกระบวนการศึกษา จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ นางสาวปริญญาพร ศรีวรรณท์ ที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องแนวทางการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ บิดา มารดา และน้องชายของข้าพเจ้า ที่สนับสนุนด้านการศึกษา ของผู้วิจัยมาโดยตลอด และคอยช่วยเหลือในทุกด้าน รวมถึงเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถผ่านอุปสรรคต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ทุกประการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญแผนที่.....	ฏ
สารบัญรูป.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา.....	5
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	9
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	10
บทที่ 2 การทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม.....	13
2.1.1 ความหมายและรูปแบบของอาชญากรรม.....	13
2.1.2 สาเหตุปัจจัยการเกิดอาชญากรรมในเมือง.....	15
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่และศักยภาพการเข้าถึงและ การมองเห็นพื้นที่.....	20
2.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่.....	20

2.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่.....	27
2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกับรูปแบบพื้นที่	31
2.4 สรุปการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดกรอบแนวคิด วิธีวิจัย	37
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	41
3.1 รูปแบบงานวิจัย	41
3.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	45
4.1 ข้อมูลทั่วไปของแขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	46
4.2 ลักษณะประชากรและการตั้งถิ่นฐานของชุมชนภายในแขวงชนะสงคราม.....	50
4.3 แผนที่อาชญากรรม (crime mapping) กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในบริเวณ พื้นที่ศึกษา ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555).....	56
บทที่ 5 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงคราม	69
5.1 การวิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ	70
5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ.....	79
5.3 การวิเคราะห์รูปแบบมวลอาคาร	93
5.4 การวิเคราะห์รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร.....	99
5.5 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่ สาธารณะ (public space)	109
บทที่ 6 ผลการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล	112
6.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีชิงทรัพย์	113
6.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	119

6.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีปล้นทรัพย์	125
6.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	131
6.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์ และ รถจักรยานยนต์	137
6.6 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของอาชญากรรม	143
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	146
7.1 รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม	147
7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม	148
7.3 แนวทางเบื้องต้นในการวางแผนพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมเมือง	155
7.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	156
รายการอ้างอิง	157
ภาคผนวกที่ 1	161
ภาคผนวกที่ 2	166
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	170

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5-1 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในแขวง ชนะสงคราม	92
ตารางที่ 7-1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้าย แก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม”	150

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 6-1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิงราวทรัพย์....	117
แผนภูมิที่ 6-2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิงราวทรัพย์	118
แผนภูมิที่ 6-3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์	123
แผนภูมิที่ 6-4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์	124
แผนภูมิที่ 6-5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์	129
แผนภูมิที่ 6-6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์	130
แผนภูมิที่ 6-7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์	135
แผนภูมิที่ 6-8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์	136
แผนภูมิที่ 6-9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์	141
แผนภูมิที่ 6-10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) กับจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์	142

สารบัญแนที่

	หน้า
แผนที่ 1-1 พื้นที่ศึกษา (แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร)	7
แผนที่ 1-2 สถานที่สำคัญภายในแขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	8
แผนที่ 4-1 โครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม	47
แผนที่ 4-2 โครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงครามรวมประเภททางลอดอาคาร	49
แผนที่ 4-3 ตำแหน่งการตั้งถิ่นฐานของชุมชนย่อยภายในแขวงชนะสงคราม	54
แผนที่ 4-4 แผนที่อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	57
แผนที่ 4-5 แผนที่อาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	59
แผนที่ 4-6 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	61
แผนที่ 4-7 แผนที่อาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	63
แผนที่ 4-8 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	65
แผนที่ 4-9 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์จักรยาน และรถจักรยานยนต์ภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)	67
แผนที่ 5-1 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์	71
แผนที่ 5-2 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์	73
แผนที่ 5-3 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้า	75
แผนที่ 5-4 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะจำแนกตามประเภทของการเข้าถึง	78
แผนที่ 5-5 ความหนาแน่นของมวลอาคาร แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	94
แผนที่ 5-6 ความสูงของมวลอาคาร แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	97
แผนที่ 5-7 พื้นที่ศึกษาตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2556	99
แผนที่ 5-8 การใช้ประโยชน์ที่ดิน แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	100

สารบัญแผนที่ (ต่อ)

	หน้า
แผนที่ 5-9 การใช้ประโยชน์อาคาร แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	103
แผนที่ 5-10 แผนภูมิประตู (door map) แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	110
แผนที่ 6-1 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายพื้นที่สาธารณะกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีวังราวทรัพย์	114
แผนที่ 6-2 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายพื้นที่สาธารณะกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	120
แผนที่ 6-3 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายพื้นที่สาธารณะกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีปล้นทรัพย์	126
แผนที่ 6-4 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายพื้นที่สาธารณะกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	132
แผนที่ 6-5 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายพื้นที่สาธารณะกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์	138

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 1-1 รูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงครามจากการสำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557	3
รูปที่ 1-2 สภาพพื้นที่ทั่วไปภายในแขวงชนะสงครามจากการสำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557	4
รูปที่ 2-1 องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม	15
รูปที่ 2-2 ทฤษฎีวงรอบ (group conflict theory)	17
รูปที่ 2-3 ตัวอย่างลักษณะพื้นที่โล่งว่าง (open space)	20
รูปที่ 2-4 การจำแนกพื้นที่ตามลักษณะการเข้าถึงพื้นที่	22
รูปที่ 2-5 ประโยชน์ใช้สอยและความสัมพันธ์ของลำดับศักยภาพถนน	24
รูปที่ 2-6 การเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ย่อย 2 ระบบ	29
รูปที่ 2-7 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงของโครงข่ายความสัมพันธ์ภายในเมืองกัสแซงค์ประเทศฝรั่งเศส	30
รูปที่ 2-8 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงโครงข่ายพื้นที่สาธารณะของเมืองบราซิลเลีย (Brasilia) ..	30
รูปที่ 2-9 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ที่เกิดคดีลักทรัพย์ในย่านที่อยู่อาศัยด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax	34
รูปที่ 2-10 กรอบแนวคิดวิธีวิจัย (conceptual framework)	40
รูปที่ 3-1 แผนผังวิธีการดำเนินงานวิจัย.....	44
รูปที่ 4-1 สภาพทั่วไปของโครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม	48
รูปที่ 4-2 สภาพทั่วไปของโครงข่ายพื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคาร ภายในแขวงชนะสงคราม	50
รูปที่ 4-3 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม	60
รูปที่ 4-4 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม	62
รูปที่ 4-5 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม	64
รูปที่ 4-6 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์ภายในแขวงชนะสงคราม	66
รูปที่ 4-7 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ ภายในแขวงชนะสงคราม	68
รูปที่ 5-1 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์ภายในแขวงชนะสงคราม	72

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 5-2 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ ภายในแขวง ชนะสงคราม	74
รูปที่ 5-3 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้าภายในแขวงชนะสงคราม	76
รูปที่ 5-4 การอ่านค่าผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น	79
รูปที่ 5-5 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวม ของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration)	80
รูปที่ 5-6 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูงในภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับ เมือง	82
รูปที่ 5-7 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลางในภาพรวมของพื้นที่หรือ ในระดับเมือง	83
รูปที่ 5-8 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำในภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับ เมือง	85
รูปที่ 5-9 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)	86
รูปที่ 5-10 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูงในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน	88
รูปที่ 5-11 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลางในระดับพื้นที่เฉพาะหรือ ระดับย่าน	90
รูปที่ 5-12 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน	91
รูปที่ 5-13 ตัวอย่างความหนาแน่นของมวลอาคารภายในแขวงชนะสงคราม	95
รูปที่ 5-14 ตัวอย่างความสูงของมวลอาคารภายในแขวงชนะสงคราม	98
รูปที่ 5-15 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันราชการ	104
รูปที่ 5-16 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทโรงแรม เกสต์เฮาส์	105
รูปที่ 5-17 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัย	105
รูปที่ 5-18 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทพาณิชยกรรม	106

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 5-19 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันทางศาสนา	107
รูปที่ 5-20 ตัวอย่างอาคารที่งร้าง	107
รูปที่ 5-21 ตัวอย่างอาคารสถาบันทางการเงิน	108
รูปที่ 5-22 ตัวอย่างอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use)	109
รูปที่ 5-23 รูปแบบประตูภายในแขวงชนะเลิศกรรม	111
รูปที่ 6-1 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์	116
รูปที่ 6-2 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	122
รูปที่ 6-3 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีปล้นทรัพย์	128
รูปที่ 6-4 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์	134
รูปที่ 6-5 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน	140
รูปที่ 6-6 เปรียบเทียบพื้นที่บริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าระหว่างช่วงเวลากลางวันและ กลางคืน	144
รูปที่ 6-7 เปรียบเทียบพื้นที่ภายในสวนสันติชัยปราการระหว่างช่วงเวลากลางวันและกลางคืน	145

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของเมือง กล่าวคือ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงความรู้สึก ความหวาดกลัว ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต จากสถิติข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรมของกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2546 พบว่า ในเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มพื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน 17,692 คดี หรือประมาณ 11 คดีต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย 7,559 คดี หรือประมาณ 5 คดีต่อตารางกิโลเมตร (อัศวิต เจียมไชยศรี, 2549: 137 อ้างถึงใน กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2547) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้กล่าวว่า บริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม กรุงเทพมหานครนั้น เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมรวมต่อพื้นที่มากที่สุด คือ 207.18 คดีต่อตารางกิโลเมตร (อัศวิต เจียมไชยศรี, 2549: 178)

จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามของ นายมณฑล เขี่ยมไพศาล พ.ศ. 2551 ที่ได้ศึกษากลุ่มคดีอาชญากรรม ทั้งสิ้น 9 ประเภทประกอบไปด้วย คดีฆ่าคนตาย คดีทำร้ายร่างกาย คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดียาเสพติด คดีลักทรัพย์ทั่วไป คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ จำนวน 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2550) พบว่า ลักษณะการเกิดคดีบริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามนั้น มีรูปแบบการเกิดแบบกระจาย แต่พบว่ามีกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ คดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ จะเกิดขึ้นในพื้นที่ซ้ำๆ และกระจุกตัวอยู่ในบริเวณแขวงชนะสงคราม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมเบื้องต้น โดยการสำรวจพื้นที่เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินที่เกิดขึ้นภายในแขวงชนะสงคราม 5 ปีต่อมา จากข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามรวมเป็น 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) ผลปรากฏว่า พื้นที่บริเวณที่เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินยังคงเป็นบริเวณเดิม และสถิติช่วงเวลาของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าวเกิดกระจายเวลากัน กล่าวคือ เกิดคดีอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน แต่อาจแตกต่างกันตามรูปแบบการใช้พื้นที่ อีกทั้งในแต่ละคดีจะเกิดขึ้น

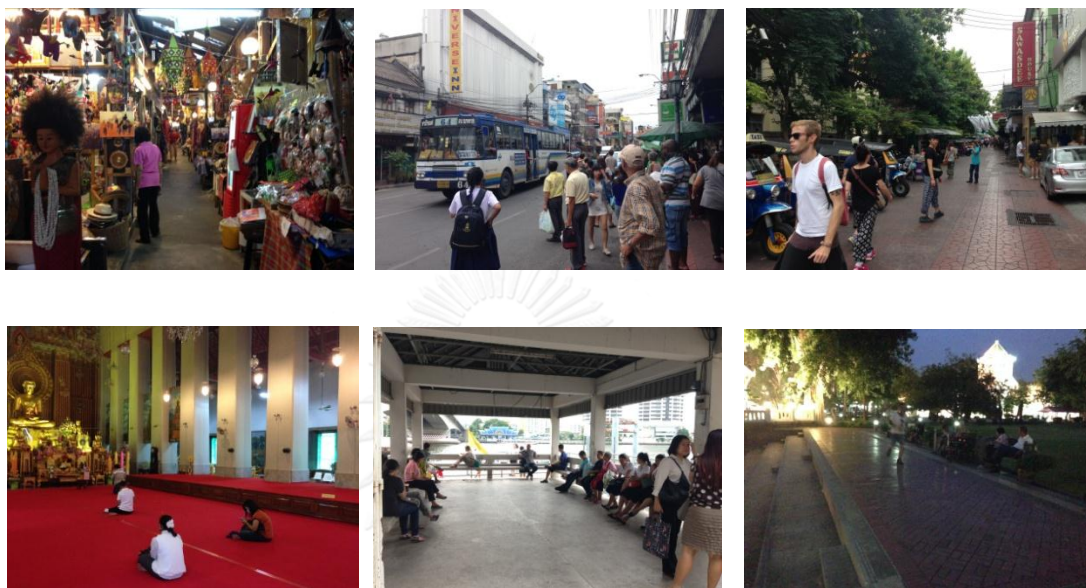
ในบริเวณที่มีรูปแบบพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในแต่ละพื้นที่ อันส่งผลให้มีลักษณะอาคาร และความหนาแน่นที่แตกต่างกัน ตลอดจนโครงข่ายสาธารณะที่ทอดตัวภายในพื้นที่ เป็นต้น จึงนำมาสู่ข้อสงสัยเกี่ยวกับรูปแบบพื้นที่ที่มีแนวโน้มเอื้อต่อการเกิดรูปแบบอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในบริเวณดังกล่าวเป็นพิเศษ

จากข้อมูลการศึกษาของ Derkheim (1951) และผลงานด้านจิตวิเคราะห์ของ Freud (1915) พบว่า แนวความคิดที่เชื่อว่าการเกิดอาชญากรรมต้องประกอบไปด้วยปัจจัยทางกายภาพ และจิตสำนึกของอาชญากร ซึ่งเป็นส่วนผลักดันให้เกิดอาชญากรรม กล่าวคือ การเกิดอาชญากรรมต้องประกอบด้วยปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม (กายภาพ และสังคม) กับจิตสำนึกของอาชญากร โดยถ้าเมื่อใดปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลเหนือจิตสำนึกของอาชญากรแล้ว การเปลี่ยนแปลงสภาพจิตของอาชญากรก็จะตัดสินใจที่จะประกอบอาชญากรรมได้ (ประชุมสมบุรณ์, 2526: 121-125)

ทั้งนี้ พื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ครอบคลุมพื้นที่ 6 แขวง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในระดับย่าน และระดับเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม การบริการและการท่องเที่ยวที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยว และโบราณสถานที่สำคัญ ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ โดยเมื่อพิจารณาจากข้อมูลทางสถิติ ประกอบกับ รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ที่เกิดอาชญากรรม พบว่า “แขวงชนะสงคราม” เป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจ เนื่องจาก ลักษณะการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภทเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับทฤษฎีที่กล่าวถึงตรรกะเชิงพื้นที่ในสังคม (spatial logic of society) ที่อธิบายว่า รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนหรือรูปแบบกิจกรรมทางสังคม (space use patterns) ในบริเวณพื้นที่นั้นๆ

จากการสำรวจพื้นที่ศึกษาเบื้องต้น (pilot study) เพื่อสังเกตการณ์รูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะ (public space use patterns) พบว่า แขวงชนะสงคราม เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตสาธารณะ 2 ระดับ ซ้อนทับอยู่ด้วยกัน ประกอบไปด้วย ระดับย่านหรือภายในชุมชน (public space use in a community level) โดยพบกิจกรรมของคนในพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และระดับเมือง (public space use in a civic level) กล่าวคือ เนื่องจากในพื้นที่แขวงชนะสงคราม ประกอบไปด้วย สถานที่สำคัญระดับเมืองอย่างหลากหลาย เช่น สถานที่ราชการสำคัญ ศาลาสนาม สวนสาธารณะระดับเมือง สถานที่ท่องเที่ยว โรงเรียน ท่าเรือโดยสาร ตลอดจนย่านสถานบันเทิงที่สำคัญของเมือง เป็นต้น เหล่านี้ล้วนดึงดูดผู้คนหลากหลายประเภทให้เดินทางเข้าสู่พื้นที่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พื้นที่แขวงชนะสงคราม จัดเป็น “พื้นที่อเนกประโยชน์” ในระดับหนึ่ง ประกอบกับ

การศึกษารูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงคราม พบว่า โครงข่ายพื้นที่สาธารณะ (public space network) มีลักษณะเป็นตรอกถนนคนเดินเชื่อมต่อกันภายในย่านอย่างสลับซับซ้อน มีเส้นทางเข้าถึงพื้นที่หลายทางระหว่างมวลอาคารขนาดเล็กและหนาแน่น

รูปที่ 1-1 รูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม
จากการสำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557

รูปที่ 1-2 สภาพพื้นที่ทั่วไปภายในแขวงขณะสงครามจากการสำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2556-2557

Newman (1972) อธิบายว่า พื้นที่ที่มีความปลอดภัย คือพื้นที่ที่ผู้คนรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบต่อชุมชน อาจกล่าวได้ว่า เมื่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมีผู้ดูแลรับผิดชอบเฝ้าระวัง จะมีแนวโน้มที่จะมีความปลอดภัยและมีการก่ออาชญากรรมน้อย คือ ถนนแบบปลายตัน หรือ Cul-de-sac หรือพื้นที่ที่มีทางเข้าออกทางเดียวนั้นจะมีความปลอดภัย เนื่องจากมีสายตาเฝ้าระวังของคนในซอยเดียวกันและอาจส่งผลให้เกิดอาชญากรรมน้อยลงตามไปด้วย แต่แนวคิดดังกล่าวขัดแย้งกับ Shu (2000) ซึ่งกล่าวว่า พื้นที่ที่มีระบบถนนแบบตาราง (grid) ที่มีการสัญจรผ่านตลอดเวลา นั้นเกิดอาชญากรรมน้อยที่สุด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงรูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ในแขวงขณะสงคราม ที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิดรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ คดีลักรถยนต์ โดยผู้วิจัยใช้ที่มาข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมย้อนหลังอ้างอิงจากงานวิจัยของนายมนชล เยี่ยมไพศาล พ.ศ. 2551 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลขณะสงคราม ประกอบกับข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลขณะสงคราม จำนวน 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีทางสัมมนาวิทยาในการศึกษาเพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ

“รูปแบบพื้นที่” อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการป้องกันอาชญากรรมภายในแขวงชนะสงคราม ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่เมืองอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 ระบุรูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ของพื้นที่แขวงชนะสงคราม
- 1.2.2 ระบุความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่และรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแต่ละประเภทของพื้นที่แขวงชนะสงคราม
- 1.2.3 ประมวลรูปแบบพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมและเป็นตัวอย่างสู่การประยุกต์แนวทางแก้ปัญหาและใช้กับพื้นที่เมืองอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้

1.3 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

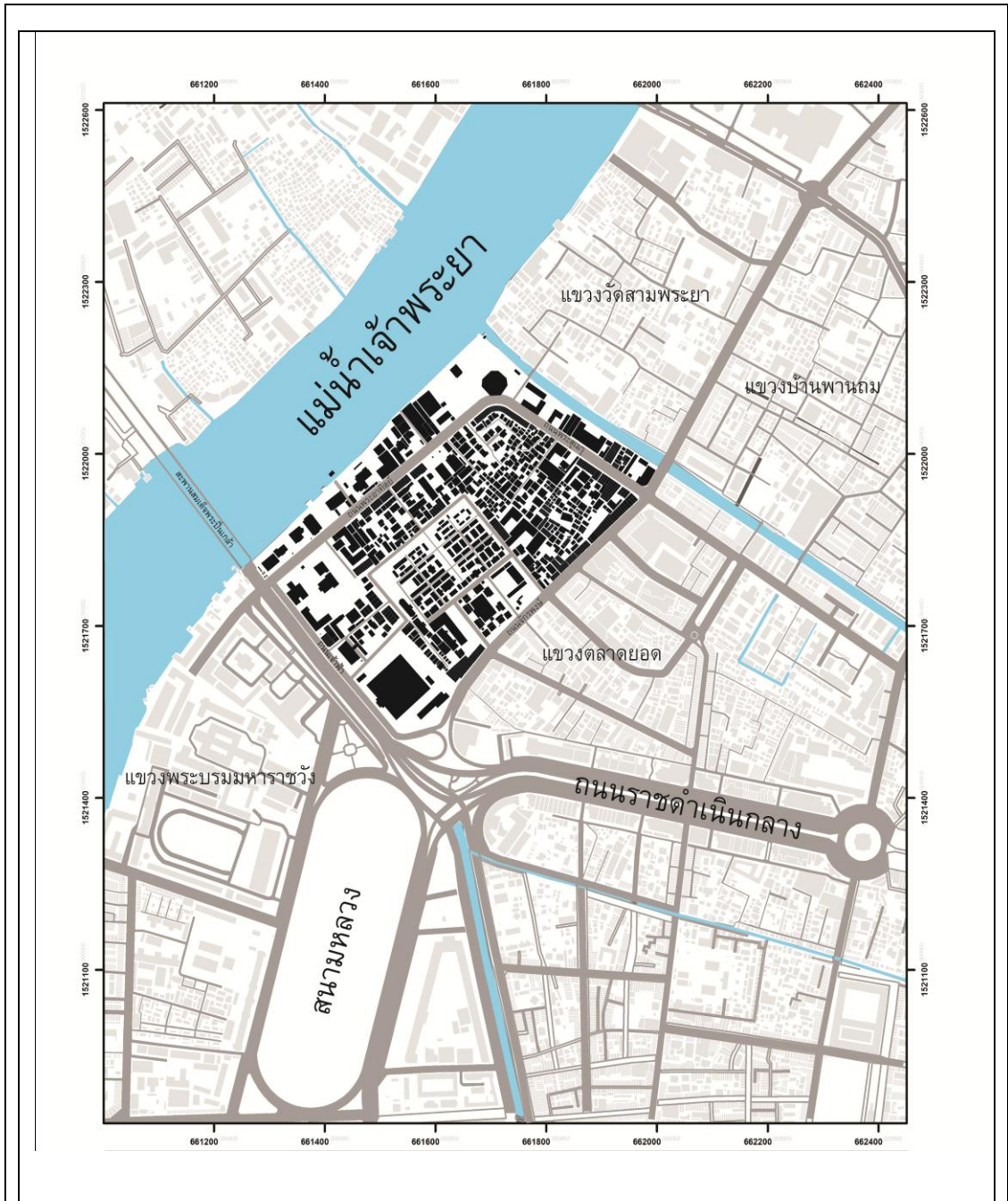
ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการสร้างแผนที่รูปแบบการเกิดอาชญากรรม (crime mapping) กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน โดยใช้ข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมย้อนหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 อ้างอิงจากงานวิจัยของนายมนชล เยี่ยมไพศาล พ.ศ. 2551 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษา เขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ประกอบกับข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2546-2555) โดยนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นโครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ Space Syntax และแผนที่เชิงสัญญาณอื่นๆ ที่แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ประเภทต่างๆ ของพื้นที่แขวงชนะสงคราม

ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่แขวงชนะสงคราม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่ภายในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่เมือง มีขนาดพื้นที่ 0.399 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วยชุมชนย่อย ได้แก่ ชุมชนมัสดิจักรพงษ์ (ชุมชนตรอกสุเหร่า) ชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อ๊แจ้ ตรอกโรงไหม ตรอกกษาปณ์ ตรอกชนะสงคราม ตรอกรามบุตรี ถนนจักรพงษ์ ถนนเจ้าฟ้า ถนนพระสุเมรุ ถนนพระอาทิตย์ รวมทั้งสิ้น 825 ครั้วเรือน มีประชากรในพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 2,179 คน จำแนกเป็นประชากรชาย 1,052 คน และประชากรหญิง 1,127 คน คิดเป็นความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่

ต่อพื้นที่แขวงชนะสงคราม เท่ากับ 6,427.73 คนต่อตารางกิโลเมตร (แผนที่ 1-1) โดยขอบเขตพื้นที่
ศึกษา มีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	จรดแขวงวัดสามพระยา และแขวงบ้านพานถม
ทิศใต้	จรดแขวงพระบรมมหาราชวัง
ทิศตะวันออก	จรดแขวงตลาดยอด
ทิศตะวันตก	จรดแม่น้ำเจ้าพระยา

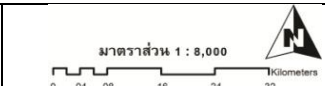

แผนที่ 1-1 พื้นที่ศึกษา (แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร)

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

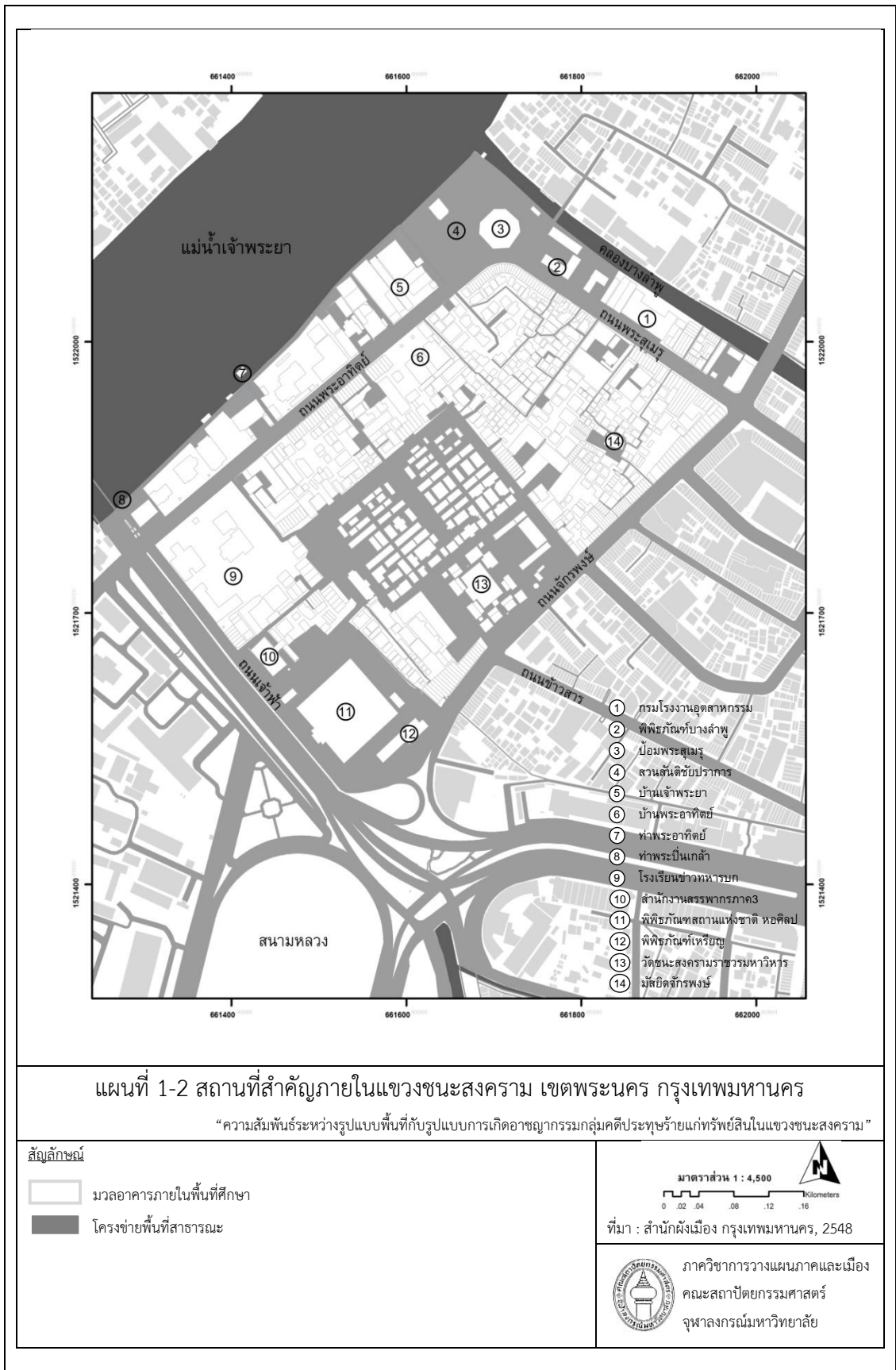
■ พื้นที่ศึกษา (แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร)

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, 2548

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

- 1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาข้อมูล เอกสารวิชาการ งานวิจัย แนวความคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอาชญากรรมในชุมชนเมืองประเภทต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบ แนวคิดวิธีวิจัย ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ศึกษาในมิติทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
- 1.4.2 การศึกษาพื้นที่ศึกษานำร่อง (pilot study) โดยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์ (direct observation) และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับโครงข่ายการเข้าถึงและการเดินทางเข้า-ออก ของโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ ภายในบริเวณแขวงชนะสงคราม เพื่อนำมาจัดทำแผนที่ ประกอบการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่
- 1.4.3 การสร้างแผนที่รูปแบบการเกิดอาชญากรรม (crime mapping) โดยระบุข้อมูลในเชิงแผนที่ จากสถิติการเกิดอาชญากรรมย้อนหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 อ้างอิงจากงานวิจัย ของนายมนทล เยี่ยมไพศาล พ.ศ. 2551 เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม ทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ประกอบกับข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจ นครบาลชนะสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2546-2555) เพื่อนำจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน จำนวน 5 คดี ซึ่งเป็นคดีที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ความสนใจ
- 1.4.4 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ได้แก่ ความหนาแน่นและความสูงของมวล อาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดินและมวลอาคาร และรูปแบบการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนบุคคล รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ ด้วย โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ Space Syntax ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคทางสัญญาณ วิทยา เพื่อนำมาประกอบการอธิบายถึงรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ ทรัพย์สิน
- 1.4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภท
- 1.4.6 สรุปผลการวิเคราะห์ และระบุรูปแบบพื้นที่แขวงชนะสงครามที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิด อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภท

1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล

- 1.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากการลงพื้นที่สังเกต (direct observation) และบันทึกข้อมูลด้วยผู้วิจัยเอง
- 1.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร / งานวิจัยของนายมนชล เยี่ยมไพศาล เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม / ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต / หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนจากเว็บไซต์ต่างๆ เสนอในรูปแบบบทบรรยายผ่าน แผนที่ ตาราง และแผนภูมิต่างๆ เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 ทราบถึงความสัมพันธ์ของการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน กับรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม โดยสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการจับกุมกรณีเกิดอาชญากรรมประเภทดังกล่าวในพื้นที่
- 1.6.2 ทราบถึงลักษณะพื้นที่ที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน อันนำไปสู่การปรับปรุงพื้นที่เพื่อลดการเกิดอาชญากรรม
- 1.6.3 ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นตัวอย่างการศึกษาพื้นที่อื่นๆ และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยประยุกต์ใช้ในงานวิจัยต่างๆ ได้

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

- 1.7.1 พื้นที่อเนกประโยชน์ (multi-use space) คือ พื้นที่ที่มีกิจกรรมที่หลากหลายวัตถุประสงค์สามารถดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ประเภทต่างๆ เข้ามาสู่พื้นที่ในช่วงเวลาที่มีความแตกต่างกัน
- 1.7.2 พื้นที่สาธารณะ (public space) คือ พื้นที่ซึ่งคนทุกประเภทสามารถเข้าใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมหลายประเภทตลอดเวลาหรือเกือบทั้งวันทั้งพื้นที่ที่มีสิ่งปกคลุมและไม่มีสิ่งปกคลุม
- 1.7.3 รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) คือ สภาพทั่วไปของพื้นที่ โครงข่ายพื้นที่สาธารณะ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้ประโยชน์อาคาร ความหนาแน่นและความสูงของมวลอาคาร และรูปแบบการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคล
- 1.7.4 รูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะ (public space use patterns) คือ รูปแบบพฤติกรรมการใช้พื้นที่ประเภทต่างๆ ของคน ซึ่งในที่นี้จะป็นรูปแบบคดีอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้าย

แก่ทรัพย์สินโดยเฉพาะ 5 ประเภท ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักทรัพย์ และคดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ และรถจักรยานยนต์

- 1.7.5 อาชญากรรม คือ การกระทำที่มีลักษณะความผิดอย่างร้ายแรง มีความรุนแรงและเป็นอันตรายต่อสังคม หรือกระทำโดยเจตนาที่ฝ่าฝืนหรือขัดกับกฎหมายที่วางไว้ และผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษตามข้อบังคับของสังคมนั้นๆ
- 1.7.6 อาชญากร คือ ผู้ก่ออาชญากรรม
- 1.7.7 เหยื่ออาชญากรรม คือ ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุอาชญากรรม
- 1.7.8 แผนที่อาชญากรรม (crime mapping) คือ แผนที่แสดงพื้นที่จุดการเกิดอาชญากรรม
- 1.7.9 แขวงชนะสงคราม คือ พื้นที่ศึกษา (แสดงดังแผนที่ 1-1)
- 1.7.10 กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน (crime against property) ประกอบด้วย คดีลักทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ และรถจักรยานยนต์ และคดีลักทรัพย์
- 1.7.11 คดีลักทรัพย์ (the offences of theft) คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้ที่เป็นเจ้าของ โดยที่เหยื่ออาชญากรรมไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวในภายหลัง
- 1.7.12 คดีวิ่งราวทรัพย์ (the offences of snatching) คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่น โดยการฉกฉวยเอาซึ่งหน้า
- 1.7.13 คดีปล้นทรัพย์ (the offences of robbery) คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่นโดยการใช้กำลัง ประทุษร้ายหรือการขู่เข็ญ ข่มขืนใจผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์
- 1.7.14 คดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ (the offences of stealing the bike and motorbike) คือ การเอารถจักรยาน หรือรถจักรยานยนต์ของผู้อื่นไป โดยที่เหยื่ออาชญากรรมไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวในภายหลัง
- 1.7.15 คดีลักทรัพย์ (the offences of stealing the car) คือ การเอารถยนต์ของผู้อื่นไป โดยที่เหยื่ออาชญากรรมไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวในภายหลัง

บทที่ 2

การทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม ได้ทำการศึกษา ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบความเข้าใจถึงแนวความคิดเพื่อให้ได้มาสำหรับการพิจารณาซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นกรอบหัวข้องานวิจัย ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม
  - 2.1.1 ความหมายและรูปแบบของอาชญากรรม
  - 2.1.2 สาเหตุปัจจัยการเกิดอาชญากรรมในเมือง
- 2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่และศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นของพื้นที่
  - 2.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่
  - 2.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่
- 2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกับรูปแบบพื้นที่
- 2.4 สรุปการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดกรอบแนวคิดวิธีวิจัย

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

2.1.1 ความหมายและรูปแบบของอาชญากรรม

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา โดยเกิดจากการสมมติคำว่า “อาชญา” หมายถึง อำนาจ โทษ และคำว่า “กรรม” หมายถึง การกระทำที่สนองผลร้าย ซึ่งทำไว้แต่ปางก่อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ทั้งนี้ ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Crime” โดยมาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า “Crimen” หรือ “Criminia” ซึ่งมีความหมายว่า การกระทำที่ผิดศีลธรรม การตัดสินคำพิพากษา การลงโทษ การจับกุม การกล่าวหา ตลอดจนการกระทำความผิดของบุคคลใดต่ออีกบุคคลหนึ่ง (Lexitron, 2009 อ้างถึงใน คณิศร์ เนียรวิฑูรย์, 2554: 17) ทั้งนี้ Reid (2000) กล่าวว่า อาชญากรรม คือ การกระทำ ด้วยเจตนาหรือด้วยความประมาท ผ่าฝืน ละเมิดกฎหรือข้อกำหนด ข้อบังคับของชุมชน หรือสังคม ตลอดจนกฎหมายอาญา อันมีบทบัญญัติในการลงโทษตามขั้นตอนระดับ ความรุนแรงของการกระทำผิดดังกล่าว โดยหน่วยงาน หรือองค์กรทางการเมืองของพื้นที่ นั้นๆ สอดคล้องกับ Korn และ McCorkle (1959) ที่กล่าวว่า เป็นการกระทำที่ถือเป็นการผิด ซึ่งผู้มีอำนาจการปกครองจะต้องลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดเหล่านั้น

Sutherland และ Cressey (1967) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการประณาม นาหลงโทษเพียงใด หรือผิดศีลธรรม มากน้อยเพียงใด หรือเลวทรามต่ำช้าเพียงใด ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม หากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้ (อ้างถึงใน ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2537: 99-105)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2535) ได้จำแนกประเภทของคดีอาชญากรรม ออกเป็น 5 กลุ่มคดี ตามลักษณะของการประกอบอาชญากรรม ดังต่อไปนี้

1.) กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

ประกอบด้วย คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา คดีปล้นทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีลักพา เรียกว่าไถ่ และคดีวางเพลิง

2.) กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ

ประกอบด้วย คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา คดีฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา คดีทำให้ตาย โดยประมาท คดีพยายามฆ่า คดีทำร้ายร่างกาย และคดีข่มขืนกระทำชำเรา

3.) กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

ประกอบด้วย คดีลักทรัพย์ คดีฉ้อโกงทรัพย์ คดีริบเอาทรัพย์ คดีกรรโชกทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีรับของโจร และคดีทำให้เสียทรัพย์

4.) กลุ่มคดีที่น่าสนใจ

ประกอบด้วย คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ คดีโจรกรรมรถยนต์ คดีโจรกรรมโค-กระบือ คดีโจรกรรมเครื่องมือเกษตร คดีปล้นชิงรถโดยสาร คดีปล้นชิงรถแท็กซี่ คดีข่มขืนและฆ่า คดีลักพาเรียกค่าไถ่ คดีฉ้อโกง คดียักยอกทรัพย์สิน

5.) กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ประกอบด้วย คดีความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน พ.ร.บ.การพนัน พ.ร.บ.ยาเสพติด พ.ร.บ.ปราบปรามการค้าประเวณี และ พ.ร.บ.มีและเผยแพร่วัตถุลามก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาประเด็นกลุ่มคดีประทุษร้ายที่มุ่งเน้นต่อทรัพย์สิน โดยปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2545) ได้กล่าวถึงแผนประทุษกรรมอาชญากรรมของอาชญากร ทำให้ทราบลักษณะของการประกอบอาชญากรรมประเภทต่างๆ ดังนี้

1.) คดีลักทรัพย์

เป็นคดีที่เกิดจากการเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือผู้เป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย ไปโดยทุจริต หรือการเอาไปจากการครอบครองของผู้อื่น สถานที่เกิดเหตุ มักเป็นเขตบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ดึกแถว ตลาด ศูนย์การค้า สถานีขนส่ง บริเวณงานรื่นเริงต่างๆ มักใช้เล่ห์เหลี่ยมเดินชน หรือยื่นเบียดเหยื่อ เพื่อปิดบังพฤติกรรมของตนจากสายตาของบุคคลทั่วไป มักเลือกทำในบริเวณที่มีผู้คนหนาแน่น และบริเวณที่มีมุมอับสายตา

2.) คดีฉ้อโกงทรัพย์

เป็นคดีที่เกิดจากการลักทรัพย์โดยการฉ้อโกงเอาทรัพย์สินของผู้อื่น ไปโดยซึ่งหน้า หรือเอาไปขณะที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินรู้เห็นการกระทำนั้น โดยผู้กระทำเพียงแต่ฉ้อโกง แต่ไม่ได้เจตนาในการทำร้ายเจ้าทรัพย์สิน อาชญากรมักรอสังเกตผู้ที่เดินผ่านไปผ่าน มักใช้ช่องโอกาสขณะที่ผู้คนกำลังเบียดเสียดแออัด กระทำการกระชากสร้อยคอ หรือของมีค่าอื่นๆ หรืออาจใช้มิดหรือคีมตัดสร้อยคอให้ขาดอย่างรวดเร็วแล้วหลบหนีไป

3.) คดีปล้นทรัพย์

เป็นคดีที่เกิดจากการลักทรัพย์โดยการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่า ทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้สามารถนำทรัพย์สินนั้นไปได้โดยสะดวก สถานที่เกิดเหตุมักเป็นบริเวณหน้าร้านค้าต่างๆ เช่น ร้านทอง ร้านเสริมสวย คลินิก ซูเปอร์มาร์เก็ต สถานที่ประกอบธุรกรรมทางการเงิน หรือธนาคาร

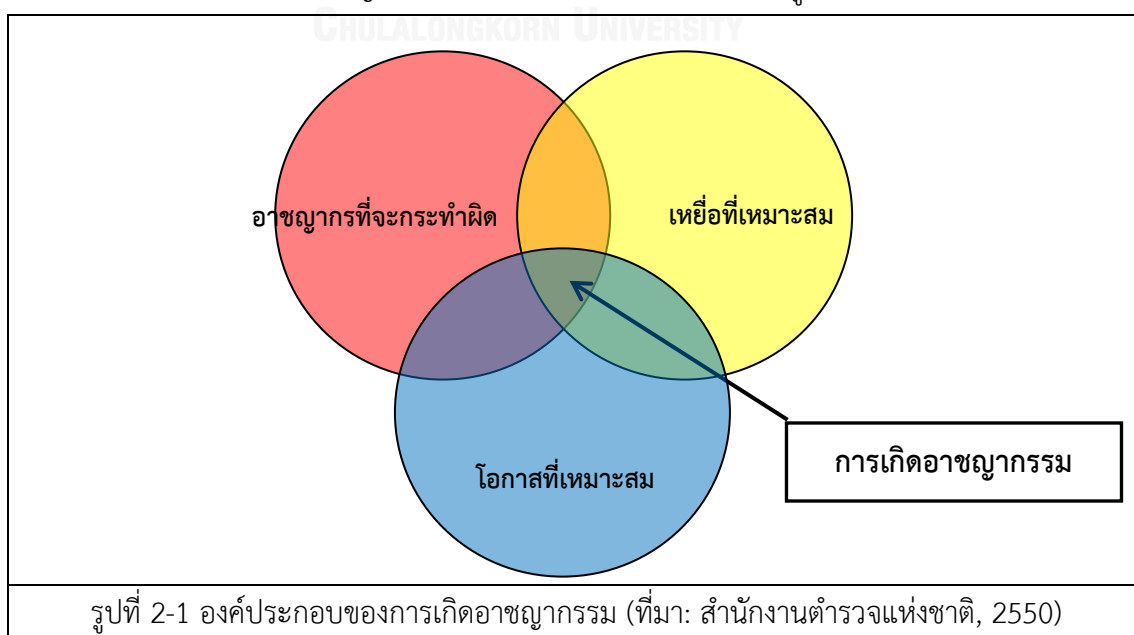
เป็นต้น โดยอาชญากรรมมักเลือกบริเวณที่ไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก ในกรณีเหยื่ออาชญากรรมเป็นบุคคลที่สัญจรบนถนนนั้น อาชญากรรมมักเลือกเหยื่อที่ออกมาจากสถานที่ประกอบธุรกรรมทางการเงิน เมื่อได้โอกาสนี้จะใช้อาวุธปืนหรือมีดจี้บังคับให้ส่งมอบทรัพย์สินมีค่า จากนั้นจึงหลบหนีไป

4.) คดีลักทรัพย์ หรือ คดีลักทรัพย์ยานยนต์

เป็นคดีที่เกิดจากการเอารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของไปจากการครอบครอง สถานที่เกิดเหตุมักเป็นศูนย์การค้า ริมนถนนใกล้ร้านอาหารทั่วไป หรือบริเวณที่อับสายตาต่างๆ ของพื้นที่สาธารณะ โดยเหยื่ออาชญากรรมมักจอดรถทิ้งไว้เป็นเวลานานและไม่มีคนเฝ้า รวมถึงลืมล็อกประตูรถยนต์ หรือคอรถจักรยานยนต์เอาไว้

2.1.2 สาเหตุปัจจัยการเกิดอาชญากรรมในเมือง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2550) ได้แสดงแนวคิดผสมผสานระหว่างแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ภายใต้ “ทฤษฎีการควบคุมจากสภาพแวดล้อม” (theory of crime control through environmental design-CED) โดยอาศัยความสัมพันธ์ของวงจรอาชญากรรม คือ อาชญากรที่จะกระทำผิด โอกาสที่เหมาะสม และเหยื่อที่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการขาดความสามารถในการปกป้องทรัพย์สินหรือร่างกาย เพื่ออธิบายการเกิดอาชญากรรมภายในเมือง โดยกล่าวว่าเมื่อองค์ประกอบทั้ง 3 ประการครบถ้วนแล้วนั้น อาชญากรรมก็จะสามารถเกิดขึ้นได้ แสดงดังรูปที่ 2-1

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมทั้ง 3 ประการนั้น เมื่อนำมาอธิบายอย่างละเอียด พบว่า เกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุปัจจัย คือ **สาเหตุจากภายในตัวบุคคล** กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่อาชญากรที่จะกระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุทางด้านจิตวิทยา ภายภาพ หรือสาเหตุทางสรีระวิทยาตามแนวคิดแนวคิดของ Lonbroso (1876 อ้างถึงใน Wolfgang, 1960) ที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของอาชญากรสามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ และเสนอเป็นแนวคิดอาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminal) ซึ่งจะแสดงออกทางรูปร่างของอาชญากร โดยระบุว่า อาชญากรจะเป็นบุคคลที่มีกะโหลกศีรษะรูปสี่เหลี่ยม มีเขรน้อย มีขากรรไกรกว้างและใหญ่ มีใบหน้าโบราณคล้ายลิง และมีแววตาเหยี่ยมโหด และ Fried (1930 อ้างถึงใน Wolfgang, 1990) เชื่อว่า การก่ออาชญากรรมนั้น เกิดจากการแสดงออกทางอารมณ์ที่ได้รับการปรุงแต่งจากสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นการแสดงออกของสัญชาตญาณที่ปราศจากการควบคุม นอกจากนี้ Gall (1758 อ้างถึงใน Wolfgang, 1960) ได้เสนอแนวคิดว่า กะโหลกศีรษะมนุษย์ที่แตกต่างกัน ย่อมแสดงถึงความแตกต่างในโครงสร้างของม้านสมอง และจะสัมพันธ์กับบุคลิกภาพและลักษณะทางอารมณ์ เช่น ถ้ากะโหลกศีรษะโหนกผิดปกติ จะเป็นลักษณะของคนหัวขโมย เป็นต้น (บรมศักดิ์ กลั่นเรื่องแสง, 2549: 10)

นอกจากนี้ อิทธิพลของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ยังเป็นตัวกำหนดสาเหตุจากภายในตัวบุคคลให้ก่ออาชญากรรมได้ ดังที่ Cohen และ Machalex (อ้างถึงใน อัญณพ ชูบำรุง, 2547: 61-62) กล่าวถึงทฤษฎีการเกิดอาชญากรรมอันเนื่องมาจากความเลวร้ายของสถานการณ์ (a theory of expropriative crime) โดยอธิบายว่า อาชญากรรมเกิดจากการดิ้นรนเพื่อให้หลุดพ้นจากสถานการณ์อันเลวร้ายของชีวิตภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อาทิ ความยากจน การขาดการศึกษา การขาดแคลนอาหารเพื่อการดำรงชีวิต ตลอดจนสถานการณ์อันเลวร้ายของชีวิต ประกอบกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (differential association theory) ที่ Sutherland (อ้างถึงใน Regoli และ Hewitt, 1996: 140-141) ได้อธิบายกระบวนการของพฤติกรรมที่คนสามารถเป็นอาชญากรได้ว่าเกิดจากการเรียนรู้โดยทั่วไป การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นและถูกจูงใจ ผลักดัน การหาเหตุผล ตลอดจนทัศนคติในทิศทางที่เฉพาะเจาะจง หรือการสัมผัสทัศนคติทางด้านอาชญากรรมเป็นระยะเวลาตั้งแต่แรกอย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอ ทั้งนี้ William III และ McShane (1999: 83) ได้เสนอเพิ่มเติมว่า ค่านิยม แรงจูงใจจากสังคม และเจตคติที่ส่งผลทางจิตวิทยามีอิทธิพลมากกว่าเทคนิคในการก่ออาชญากรรม

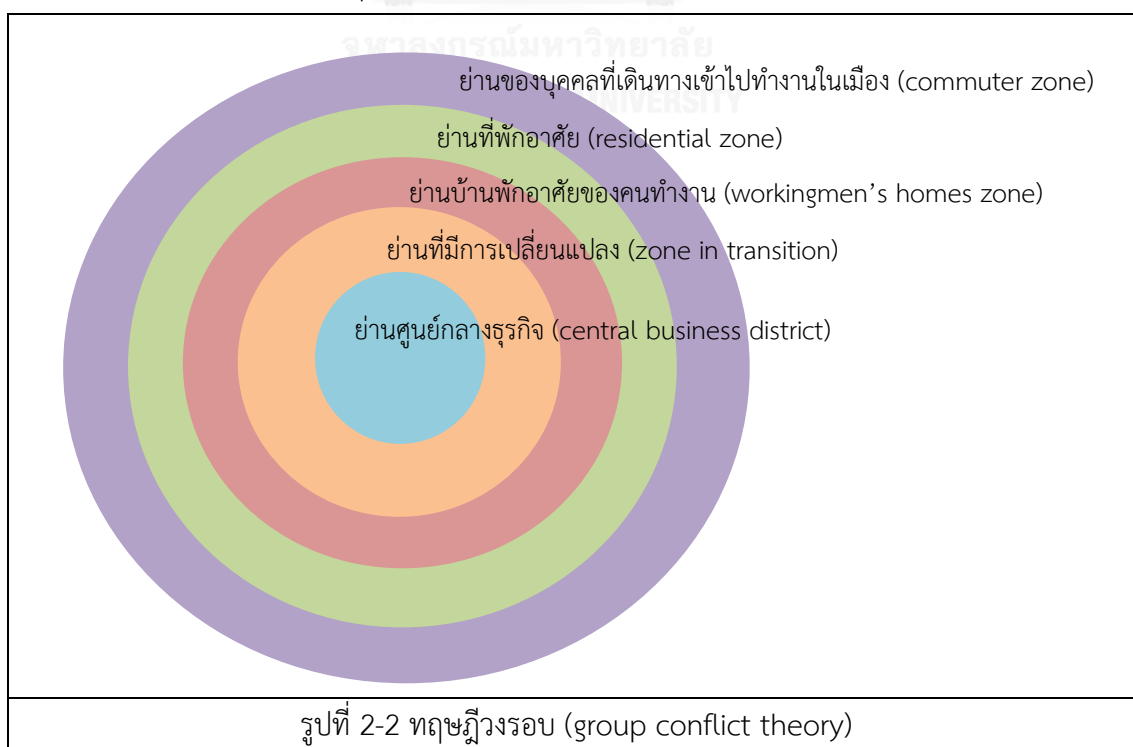
อีกสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้อาชญากรที่จะกระทำความผิด คือ **สาเหตุจากภายนอกตัวบุคคล หรือสาเหตุทางด้านสภาพแวดล้อม** ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์จากรูปที่ 2- พบว่า การคัดเลือกเหยื่อที่เหมาะสมนั้น เป็นไปตามทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน (routine

activities theory) ของ Cohen และ Felson (อ้างถึงใน Regoli และ Hewitt, 1996: 126-127) ที่เชื่อว่าการประกอบกิจกรรมประจำวันอย่างสม่ำเสมอโดยไม่เปลี่ยนแปลงของบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้

อย่างไรก็ตาม นอกจากเหยื่ออาชญากรรมมีความเหมาะสมแล้วนั้น ประเด็นโอกาสที่เหมาะสมในการเกิดอาชญากรรมเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญในการเกิดอาชญากรรม ทั้งนี้ สภาพพื้นที่ทางกายภาพของเมืองจะเป็นตัวเอื้อให้เกิดอาชญากรรมเมืองขึ้น โดยทฤษฎีสังคมที่ไร้ระเบียบ (social disorganization theory) พูดยถึง สภาพสังคมของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งตัวชุมชนและบุคคลที่อยู่อาศัยจากการเจริญเติบโตไปสู่การเป็นสังคมเมือง (urbanization) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้มีการหมุนเวียนของคนในพื้นที่อย่างหลากหลาย ซึ่งส่งผลให้กลไกควบคุมทางสังคมของชุมชนอ่อนแอลง และนำไปสู่การมีอาชญากรรมเมืองที่สูงขึ้น (พรชัย ชันดี และคณะ, 2543: 82-83)

นอกจากนี้ ยังสามารถอธิบายถึงเขตพื้นที่เมืองที่เหมาะสมต่อการเกิดอาชญากรรมได้ด้วยทฤษฎีวงรอบ (group conflict theory) ของ Park และ Burgess (อ้างถึงใน Vito และ Holmes 1994: 141-142) โดยได้ศึกษาด้านมนุษย์นิเวศวิทยาเกี่ยวกับอาชญากรรมของมหานครชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยการลากเส้นครึ่งวงกลมจากศูนย์กลางของมหานครออกเป็น 5 ย่าน ตามลักษณะของที่อยู่อาศัย อาชีพ และชนชั้น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นย่านต่างๆ ดังนี้

โดยพบว่า ย่านที่มีการเปลี่ยนแปลง (zone in transition) ซึ่งเป็นเขตรองรับความเจริญทางธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ขยายออกมาจากย่านศูนย์กลางธุรกิจ (central business district) เป็นแหล่งที่เกิดอาชญากรรมได้สูงที่สุดของเมือง เนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจศูนย์กลางเมือง และอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นย่านที่มีการสัญจรผ่านของผู้คนหลากหลาย โดยย่านที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเขตที่มีลักษณะของเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งยังเป็นที่พักอาศัยของผู้ที่มีฐานะยากจน ไม่มีงานทำ ซึ่งคนกลุ่มนี้ไม่มีกำลังทางเศรษฐกิจหรืออำนาจทางการเมือง ทำให้ที่พักอาศัยเสื่อมโทรมลงไป และนำไปสู่การเรียนรู้หรือการได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายจากผู้ที่อยู่ในชุมชนมาก่อน โดยอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจะค่อยๆ ลดลงทุกขณะเมื่อถอยห่างจากกลางเมืองออกไป ซึ่งบริเวณที่เคยเกิดอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้งจะเกิดขึ้นซ้ำในที่เดิมอีก (ว่าที่ ร.ต.ท.วิชา จำปาวัลย์, 2540)

Stark (อ้างถึงใน Vito และ Holmes 1994: 144-143) ได้ทำการศึกษาต่อจากทฤษฎีวงรอบของสำนักชิคาโก โดยตั้งคำถามงานวิจัยว่า ประชากรในย่านนั้นล้วนมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน แต่เหตุใดในย่านดังกล่าว ยังคงมีอัตราการเกิดอาชญากรรมในระดับสูง ทั้งนี้ ยังได้ตั้งสมมติฐานงานวิจัยว่า ต้องมีปัจจัยบางอย่างที่เป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่ยังส่งผลให้เกิดอาชญากรรมขึ้นอยู่ และจากผลการศึกษาสามารถอธิบายข้อค้นพบคือ ทฤษฎีย่านชุมชนเบี่ยงเบน (deviant neighborhoods theory) โดยกล่าวว่า ในย่านที่มีประชากรหนาแน่นยิ่งสูงขึ้นเท่าไร จะส่งผลให้ผู้ที่มีความโน้มเอียงต่อความเบี่ยงเบนในการเกิดอาชญากรรมมากที่สุดและน้อยที่สุดมีโอกาสสัมผัสกันมากขึ้น

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามลักษณะพื้นที่ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2550) ได้จำแนกพื้นที่อันตรายที่ต้องระวังอาชญากรรม จะพบว่าลักษณะพื้นที่ที่มักเกิดอาชญากรรม มักเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะ คือ

- 1.) เส้นทางเปลี่ยว เนื่องจากเป็นเส้นทางอันตราย โดยเส้นทางเปลี่ยวนั้น กล่าวคือเป็นบริเวณพื้นที่รกร้างว่างเปล่า หรือพื้นที่อันตรายในระยะ 50 เมตรขึ้นไป ตลอดจนไม่มีแสงสว่างที่เพียงพอทั้งกลางวันและกลางคืน รวมถึงการที่ผู้ใช้เส้นทางไม่สามารถมองเห็นเส้นทางสัญจรที่ชัดเจน มองเห็นได้ตลอดไปร่งตลอดเส้นทางอีกด้วย
- 2.) การเฝ้าระวังจากสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สาธารณะ เช่น ถนนที่มีสิ่งกีดขวางเลี้ยวของถนนที่เป็นมุมหักศอก รวมทั้งเป็นพื้นที่เปลี่ยว หรือพื้นที่โดดเดี่ยว ซึ่งแยกตัวออกจากบริเวณหมู่บ้าน ชุมชน อาจมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมทำให้ไม่สามารถมองเห็นพื้นที่ดังกล่าวได้ชัดเจน ซึ่งการมองเห็นได้จากผู้อื่นมีส่วน

ช่วยให้ผู้ใช้สอยปลอดภัย ไม่ถูกโดดเดี่ยว เปรียบเสมือนมีสายตาเฝ้าระวัง มองบริเวณนั้นอยู่ ประชาชนในชุมชนสามารถมองเห็นและเตือนภัยได้ เช่น หน้าต่างอาคารมีส่วนมองเห็นทางเท้า ป้ายรถเมล์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนบน เส้นทางสัญจร หรือมีผู้ใช้สอยหนาแน่นควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่สอดส่องดูแล ตลอดจนการติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น หรืออาจเป็นแบบไม่เป็นทางการ เช่น การดูแลจัดภูมิทัศน์ รั้วอาคาร บ้าน ควรมีความโปร่ง โล่ง มองเห็นได้จากภายนอก โดยอาศัยผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณโดยรอบช่วยสอดส่องดูแลและจากภายในที่สามารถมองเห็นสภาพทั่วไปภายนอก เป็นต้น ทั้งนี้ ทักษิณ และมูมมอง ควรมองเห็นได้ชัดเจนและเข้าถึงสะดวก ไม่มีมูมอับซ้อนเร้น หรือบดบังสายตา อาทิ กำแพงทึบ พุ่มไม้ การเปลี่ยนระดับทางเท้า เป็นต้น โดยเฉพาะพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่สาธารณะ ควรหลีกเลี่ยงการแสดงของเขต พื้นที่ด้วยแนวกำแพง หรือรั้วกั้นที่สูงทึบ บดบังมูมมองของผู้ที่อยู่อาศัยภายใน และผู้ที่สัญจรไปมาจากภายนอก

จากการค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้างต้น พบว่า กายภาพของเมืองเป็นอิทธิพลสำคัญประการหนึ่ง que อื้อให้เกิดอาชญากรรมเมือง แต่กลับพบว่าการศึกษาปัญหาอาชญากรรมในเชิงกายภาพนั้นยังมีจำนวนน้อย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะอธิบายปัญหาอาชญากรรมผ่านมูมมองทางด้านผังเมือง เพื่อค้นพบสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมในเชิงกายภาพ อันนำไปสู่การจัดการ และการออกแบบผังเมือง ที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมน้อยที่สุด

สาระสำคัญในประเด็นต่อไปจะกล่าวถึงการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่และศักยภาพ การเข้าถึงรูปแบบพื้นที่สาธารณะ เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะของรูปแบบพื้นที่ต่างๆ ภายในเมือง อันนำไปสู่การอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการเกิดอาชญากรรม กับรูปแบบพื้นที่ลักษณะต่างๆ ต่อไป

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่และศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่

2.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่

พื้นที่สาธารณะ (public space) หมายถึง พื้นที่หรือสถานที่ที่เปิดกว้างสำหรับประชากรทุกคนสามารถเข้ามาใช้ได้โดยมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเพศ เชื้อชาติ อายุ หรือฐานะทางสังคม รวมทั้งพื้นที่ภายนอกอาคารปกคลุม และภายในอาคารปกคลุม (กำแพง อดีโพธิ, 2552) ซึ่ง Jacobs (1961) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความสำคัญกับชีวิตสังคมเมือง ความปลอดภัยในสังคม ความมีชีวิตชีวาของเมือง ซึ่งพื้นที่สาธารณะในเมืองควรมีความหลากหลายผู้คน หลากหลายกิจกรรม และช่วงเวลา

ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะ สามารถจำแนกตามลักษณะทางกายภาพออกเป็น 4 พื้นที่ดังต่อไปนี้

1.) พื้นที่โล่งว่าง (open space)

ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายของพื้นที่โล่งว่างไว้ว่า เป็นพื้นที่อันปราศจากหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุม เช่น บ่อน้ำ สระว่ายน้ำ หรือที่จอดรถ และให้ความหมายรวมถึงพื้นที่ของสิ่งก่อสร้างหรืออาคารที่สูงจากระดับพื้นดินไม่เกิน 1.20 เมตร และไม่มีหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุมเหนือระดับนั้น

Clarence Arthur Perry (อ้างถึงใน สกฤษชัย ตันดิเศรณี, 2549) ให้ความหมายของพื้นที่โล่งว่างว่า เป็นระบบสวนสาธารณะและที่พักผ่อนสามารถแสดงองค์ประกอบจินตภาพของเมือง โดยศูนย์รวม (node) ที่รวมกิจกรรมอันหลากหลายของชุมชน เนื่องด้วยปัจจัยจำกัดทางพื้นที่ ประกอบกับความหนาแน่นของประชากร ซึ่งพื้นที่โล่งว่างอาจเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

รูปที่ 2-3 ตัวอย่างลักษณะพื้นที่โล่งว่าง (open space) (ปราณระฟ้า พรหมประวัตติ, 2550: 139)

2.) พื้นที่บริเวณรอบอาคาร (building entourage)

พื้นที่โล่งว่างซึ่งอยู่รอบอาคารอันเกิดจากข้อบังคับ เช่น เกิดจากระยะถอยร่น พื้นที่โล่งว่างรอบอาคารในระยะที่กำหนด เป็นต้น พื้นที่โล่งว่างในลักษณะนี้ มักไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน

3.) พื้นที่ภายในกลุ่มอาคาร (inner block void)

หมายถึง พื้นที่โล่งว่างที่มีการใช้พื้นที่ในลักษณะแบบกึ่งส่วนบุคคล (semi-private) ซึ่งมีขนาดเล็กและแทรกอยู่กับกลุ่มอาคารเพื่อเป็นทางสัญจร พื้นที่พักผ่อน หรือเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ เช่น พื้นที่โล่งว่างหน้าอาคาร ถนนคนเดิน เป็นต้น

4.) พื้นที่ปิดล้อม (enclosure space)

เกิดจากการปิดล้อมของสิ่งก่อสร้างต่างๆนับตั้งแต่ ถนน อาคาร และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นอื่นๆ

นอกจากนี้ การเข้าถึงพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลถึงศักยภาพของพื้นที่นั้นๆ เพราะถ้าพื้นที่สาธารณะใดสามารถเข้าถึงได้ง่าย ก็จะส่งผลให้มีอัตราการสัญจรผ่านของผู้ใช้สูงตามไปด้วย ทั้งนี้ สามารถจำแนกลักษณะของการเข้าถึงพื้นที่ได้ดังนี้ (สกุลชัย ตันติเศรณี, 2549)

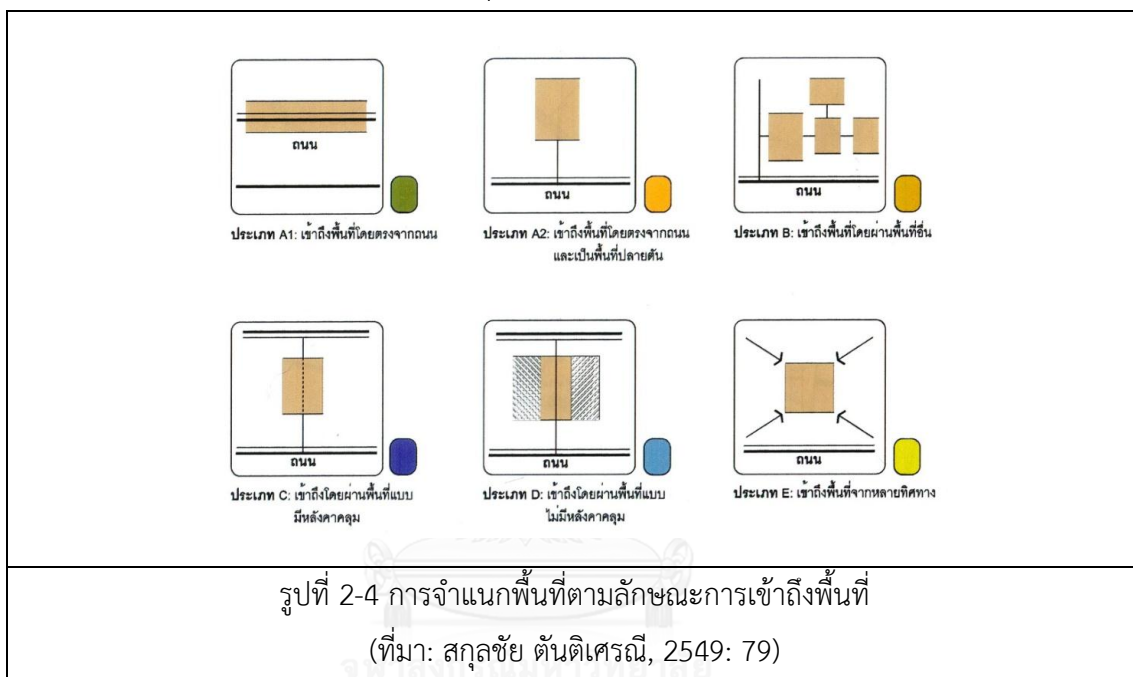
1.) การเข้าถึงพื้นที่ที่ได้โดยตรงจากโครงข่ายพื้นที่สาธารณะประเภทถนน สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- ❖ การเข้าถึงพื้นที่โดยตรงจากถนน เป็นการเข้าถึงพื้นที่โล่งว่างที่อยู่ติดกับถนน โดยมีการเข้าถึงพื้นที่ได้ง่าย สามารถมองเห็นพื้นที่จากภายนอกได้อย่างชัดเจน มีความต่อเนื่องของพื้นที่ตามแนวถนนสายหลัก
- ❖ การเข้าถึงพื้นที่โดยตรงจากถนนและเป็นพื้นที่ปลายตัน เป็นการเข้าถึงพื้นที่โล่งว่างที่อยู่ติดกับถนนเช่นเดียวกับแบบแรก แต่ปลายตัน

2.) การเข้าถึงพื้นที่โดยผ่านพื้นที่อื่น เป็นการเชื่อมต่อพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง โดยผ่านโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การเข้าถึงลักษณะนี้มักเกิดขึ้นกับพื้นที่ที่มีการใช้ถนนร่วมกัน เช่น บริเวณซอย และพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีการถูกแบ่งย่อยออกภายหลัง

3.) การเข้าถึงโดยผ่านพื้นที่แบบที่มีหลังคาคลุม เป็นลักษณะของพื้นที่ที่โครงข่ายพื้นที่สาธารณะแบบที่มีหลังคาคลุมเชื่อมต่อเข้าพื้นที่ และสามารถออกสู่ถนนอีกด้านได้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ

- 4.) การเข้าถึงโดยผ่านพื้นที่แบบที่ไม่มีหลังคาคลุม เป็นลักษณะของพื้นที่ที่โครงข่ายพื้นที่สาธารณะแบบที่ไม่มีหลังคาคลุมเชื่อมต่อเข้าพื้นที่ เช่น ทางเดินเท้า ทางจักรยาน เป็นต้น และสามารถออกสู่ถนนอีกด้านได้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ
- 5.) การเข้าถึงพื้นที่จากหลายทิศทาง เป็นการเข้าถึงพื้นที่ที่สามารถเข้าได้หลายทิศทาง ซึ่งพื้นที่ลักษณะนี้เป็นศูนย์รวมของกิจกรรม เช่น ทางแยก พื้นที่ส่วนกลางของคนในชุมชน ตลาด ลานเอนกประสงค์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า โครงข่ายพื้นที่สาธารณะเป็นตัวเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่อันส่งผลให้พื้นที่นั้นๆ มีการเข้าถึงได้ง่าย และอัตราการสัญจรผ่านของผู้ใช้สูง โดยลักษณะโครงข่ายพื้นที่สาธารณะในเมือง โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ ประเภททางบก ได้แก่ ถนน ทางเท้า และระบบราง ประเภททางอากาศ ประเภททางน้ำ ได้แก่ แม่น้ำ คลอง และมหาสมุทร และประเภททางท่อ ได้แก่ ท่อขนส่งแก๊ส น้ำมัน และอื่นๆ (C.S. Papacostas, P.D. Prevendourous, 1987: 5)

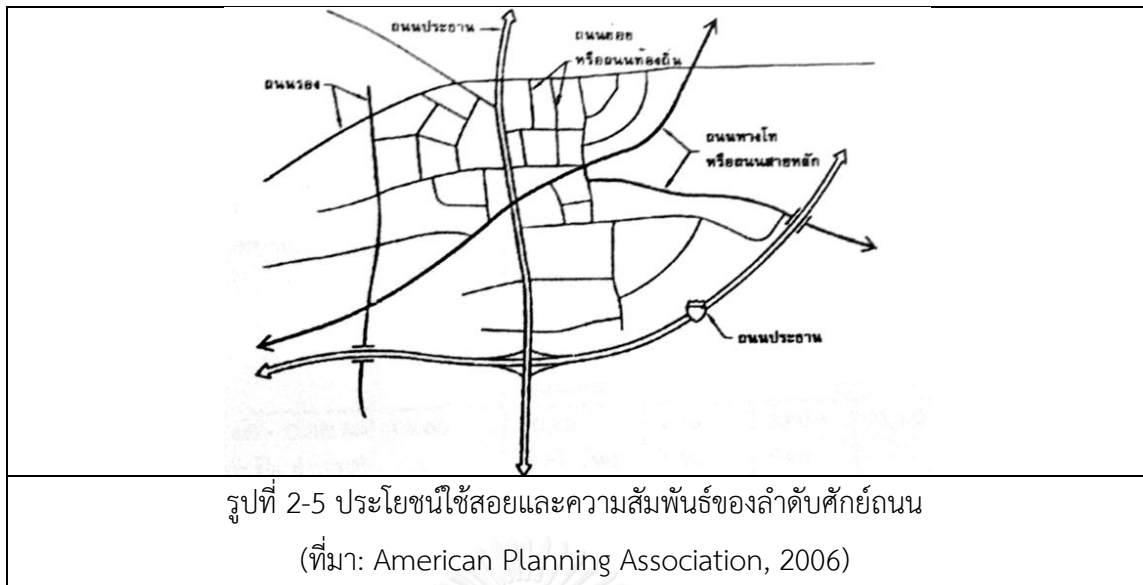
ในกรณีนี้ พื้นที่ศึกษามีขอบเขตการศึกษาโครงข่ายสาธารณะที่ใช้ในการสัญจรจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ 1.) โครงข่ายสาธารณะของทางรถยนต์ 2.) โครงข่ายสาธารณะของทางรถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน 3.) โครงข่ายสาธารณะของการเดินเท้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.) โครงข่ายสาธารณะของทางรถยนต์

เป็นเส้นทางการสัญจรสำหรับพาหนะขับเคลื่อนที่มีตั้งแต่ 4 ล้อขึ้นไป โดยมีเส้นทางถนนเป็นสิ่งก่อสร้างหลักของทางสัญจร พิจารณาองค์ประกอบถนนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1.1) การแบ่งประเภทถนน สามารถจัดแบ่งด้วยปัจจัยที่แตกต่างกัน มี 2 ลักษณะที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะลำดับศักดิ์และการออกแบบ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2549) มีรายละเอียดดังนี้

- ❖ ถนนประธาน (principal arterial) เป็นเส้นทางที่ต่อเนื่องระหว่างเมือง มีลักษณะถนนที่มีช่วงของระยะทางยาว รองรับปริมาณการจราจรสูง และรถที่มีความเร็วสูง หรือบางครั้งเรียกได้ว่าเป็น “ถนนรถบรรทุก (truck line)”
- ❖ ถนนทางเอก (major arterials or major roads) มีหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองกับเมือง มีการควบคุมทางเชื่อมเข้าถึงถนน และมีช่องทางตัดข้ามถนน ไม่มีที่จอดรถข้างทาง
- ❖ ถนนทางโท หรือถนนสายหลัก (minor arterial or secondary roads) เป็นโครงข่ายถนนหลักภายในเมือง ซึ่งมีเส้นทางที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงภายในพื้นที่เมือง ใช้สำหรับการผ่านเข้า-ออกเมืองหรือชุมชน และเป็นถนนที่กระจายการจราจรไปยังพื้นที่ต่างๆ เชื่อมต่อระหว่างถนนสายประธานและถนนสาย
- ❖ ถนนรอง (collector streets) เส้นทางเชื่อมต่อของถนนสั้นๆ ระหว่างระยะทาง เป็นถนนที่ใช้สำหรับกระจายการจราจร เชื่อมต่อระหว่างถนนสายหลักและถนนสายย่อย ใช้สำหรับเส้นทางท่องเที่ยว และถนนในย่านธุรกิจตลอดจนย่านที่อยู่อาศัย
- ❖ ถนนย่อย หรือถนนท้องถิ่น (local streets) เป็นถนนภายในพื้นที่แต่ละย่าน ที่เชื่อมต่อจากถนนสายรอง มีหน้าที่เชื่อมโยงการจราจรของจุดต่างๆ ภายในย่าน (American Planning Association, 2006: 226-227)

2.) โครงข่ายสาธารณะของทางรถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน

เป็นเส้นทางการสัญจรสำหรับพาหนะขับเคลื่อนที่น้อยกว่า 4 ล้อ อาทิ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถสามล้อ เป็นต้น โดยมีเส้นทางถนนเป็นสิ่งก่อสร้าง

3.) โครงข่ายสาธารณะของการเดินเท้า

โครงข่ายสาธารณะของการเดินเท้า เป็นเส้นทางการสัญจรที่สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้า ซึ่งมีพื้นที่สาธารณะหลากหลายประเภทที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยวิธีการดังกล่าว ได้แก่

- ❖ ทางเท้า (walkway) เป็นการกั้นพื้นที่สำหรับการเดินเท้าออกจากรถยนต์ให้เป็นสัดส่วน เพื่อความสะดวกและปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน (กาญจณ์ นทีวุฒิกุล, 2550 อ้างถึงใน กำแพง อติโพธิ, 2552: 12) โดย Kelcey Edwards (อ้างถึงใน ทรรศชล ปัญญาทรง, 2551) ได้จำแนกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้
  - ทางเท้าขนานไปกับแนวถนน (sidewalk)
  - ทางเท้าที่ขนานแนวถนนและเลียบบแม่น้ำคูคลอง (roadway : waterway)
  - ทางเท้าชนิดเป็นทางลัด (short cut)
  - ย่านทางเดินเท้า (pedestrian zone)

- ทางเท้าชั่วคราว เช่น การปิดถนนบางสายในวันพิเศษ เพื่อจัดเป็นทางเดินเท้า หรือเพื่อกิจกรรมนันทนาการ เช่น ถนนคนเดินวันอาทิตย์ภายในคูเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น
- ❖ จัตุรัส (square) เป็นพื้นที่เปิดโล่งที่เกิดจากการโอบล้อมของอาคาร (city block) และกำหนดขอบเขตโดยถนน สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่ใจกลางเมืองเก่าที่มีความสำคัญ (traditional town)
- ❖ ลาน (plaza) เป็นพื้นที่สำหรับงานเวลาสั้นๆ เช่น นั่งคอย หรือนัดพบ อันมีลักษณะหลากหลาย เช่น พลาซ่าถนน (the street plaza) ลานหน้าบริษัท (the corporate foyer) พลาซ่าปอดสีเขียวของเมือง (the urban oasis) พลาซ่าหน้าท่า (the transit foyer) ลานสาธารณะ (the ground public place)
- ❖ พื้นที่ริมน้ำ (water front) เป็นพื้นที่ที่เกิดจากภูมิประเทศ มีรูปทรงเป็นแนวยาวแสดงขอบเขตของแผ่นดินและผืนน้ำ จัดเป็นพื้นที่เปิดโล่งที่มีศักยภาพสูง เพราะมีน้ำเป็นองค์ประกอบตามธรรมชาติ ทำให้มีบรรยากาศและทัศนียภาพที่เอื้อต่อการเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนเมือง
- ❖ สวนสาธารณะ (the park) เป็นสาธารณูปการชนิดหนึ่งในการผังเมือง เป็นบริการสาธารณะที่รัฐมีหน้าที่จัดสร้างขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ รองรับกิจกรรมนันทนาการของเมือง แต่เนื่องจากแต่ละเมืองมีบทบาทและความต้องการแตกต่างกัน จึงมีการปรับตามการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เมืองแต่ละระดับเพื่อความเหมาะสม
- ❖ พื้นที่ว่างของอาคารสาธารณะ เป็นพื้นที่ในอาคารสาธารณะ ประโยชน์ ที่ใช้เพื่อกิจกรรมทางราชการการเมือง การศึกษา การสังคม การนันทนาการ หรือการพาณิชย์กรรม เพื่อสร้างความโดดเด่นให้แก่อาคาร
- ❖ พื้นที่ว่างเปล่า (leftover space) มักเป็นพื้นที่ว่างรอการพัฒนา พื้นที่ว่างที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของรัฐหรือเอกชน พื้นที่ว่างกลางชุมชน พื้นที่รกร้างต่างๆ ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นพื้นที่ว่างสาธารณะชั่วคราว

ทั้งนี้ ไชศรี ภักดิ์สุขเจริญ (2551) นิยามว่า พื้นที่สาธารณะ (public space) ที่ดีหรือประสบความสำเร็จในเชิงพฤติกรรมนิยมจะต้องเป็นพื้นที่ที่มี “ความเป็นอเนกประโยชน์ (multi-use)” กล่าวคือ ภายในพื้นที่ดังกล่าว สามารถพบเห็นกลุ่มคนที่มีความหลากหลายประเภท ที่ทำกิจกรรมอันมีความหลากหลาย ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ตลอดเวลา โดยมุ่งเน้นศึกษากลุ่มคนเดินเท้าเป็นสำคัญ ซึ่งจะพบว่า การเกิดอาชญากรรมนั้น มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีบุคคลแปลกหน้าปะปนกัน สอดคล้องกับคำอธิบายเรื่อง “ชุมชนเสมือน” ของ Hillier (1996) ที่ได้อธิบายว่า ชุมชนเสมือนเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ที่มีการพบปะกันของคนเดินเท้า โดยที่สมาชิกของชุมชนไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันทางสังคม เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดไม่เฉพาะเจาะจง โดยอาจขึ้นตลอดทั้งวัน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงควมมีชีวิตชีวาของพื้นที่บริเวณนั้นๆ โดยมักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่หลากหลายที่เอื้อให้เกิดการสัญจรทางเท้า

ไชศรี ภักดิ์สุขเจริญ (2547) อธิบายถึงความสำคัญของการเดินเท้าภายในเมืองว่าเป็นการสัญจรเพื่อเข้าถึงพื้นที่ (moving to) และการสัญจรเพื่อผ่านพื้นที่ (moving through) ของคนเดินเท้าที่หลากหลายวัตถุประสงค์ หลายหลากประเภทผู้คน และหลากหลายช่วงเวลา ซึ่งจะส่งผลให้ย่านหรือหอย่อมเมืองนั้นๆ มีบรรยากาศของคนเดินเท้าที่คึกคัก ไม่เงียบเหงา หรือเปลี่ยวจนน่ากลัวอันตราย ไม่ว่าจะในช่วงเวลาใดของวัน สอดคล้องกับทิมนักวิชาการของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดบรุคซ์ ประเทศอังกฤษ (1996) กล่าวสนับสนุนงานวิจัยที่ว่า การเดินเท้าภายในเมืองจะทำให้สังคมอบอุ่นมากขึ้นด้วยกิจกรรมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของผู้คนที่สัญจรทางเดินเท้า ซึ่งจะช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัย (กำธร กุลชร, 2545) เช่นเดียวกับ Jacobs (1961) ที่กล่าวว่าทางเดินเท้า คือดัชนีชี้วัดคุณภาพของเมือง โดยถ้าเมืองใดมีชีวิตชีวา เมืองนั้นจะมีความน่าสนใจ และถ้าทางเดินเท้าที่นั้นเงียบเหงา จะรู้สึกน่าเบื่อและไม่ปลอดภัย โดยความหลากหลายของกิจกรรมและการใช้ประโยชน์บนพื้นที่สาธารณะที่เกิดจากคุณสมบัติทางกายภาพบางประการของสิ่งแวดล้อมเมือง เช่น จำนวนประตูของอาคารที่สามารถเปิดออกสู่ถนนได้โดยตรง ซึ่งถ้ามีจำนวนประตูของอาคารเปิดออกสู่ถนนยิ่งมาก จะส่งผลให้เกิดสายตาเฝ้าระวังที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย และในบริเวณดังกล่าว จะเป็นบริเวณที่มีการค้าขายคึกคัก หรือช่วงทางเดินสั้นๆ แต่ต่อเนื่องกันโดยตลอด ตลอดถนนที่มีการเลี้ยวเดินบ่อยครั้ง จะส่งผลให้เกิดกิจกรรมการใช้ประโยชน์บนพื้นที่สาธารณะ

การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละย่านจะมีลักษณะของการสัญจรที่แตกต่างกัน ในกรณีนี้พื้นที่ศึกษามีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่สำคัญ คือ ย่านที่อยู่อาศัย ย่านพาณิชย์กรรม ย่านสถานที่ราชการ สามารถอธิบายความแตกต่างได้ดังนี้

- 1.) การสัญจรในย่านที่อยู่อาศัย ตามแนวคิดของการออกแบบชุมชนละแวกบ้าน กำหนดให้เป็นพื้นที่สงบเงียบ มีอิสระในการสัญจร และมีการวางแผนรองรับการพัฒนาในอนาคตด้านการเข้าถึง แต่ไม่ควรมีการใช้ถนนสายหลัก (major arterials) หรือถนนประธานผ่านเข้ามาในย่าน ควรมีถนนระบบปลายตัน (cul-de-sac)
- 2.) การสัญจรในย่านพาณิชยกรรม สามารถจำแนกได้ตาม American Planning Association (2006) เป็น 2 กลุ่ม คือ
  - ❖ ย่านพื้นที่พาณิชยกรรม (commercial district)
ในพื้นที่ศึกษาจะเป็นลักษณะของย่านพาณิชยกรรมชุมชน (community commercial districts) ซึ่งเป็นย่านที่มีการเดินทางเข้า-ออกตลอดวันเพื่อซื้อสินค้า ต้องการเข้าถึงจากชุมชนได้สะดวกตลอดวัน และมีการจราจรที่แออัด ตั้งอยู่ใกล้ย่านที่พักอาศัย
  - ❖ ย่านพาณิชยกรรมริมทาง (commercial corridors)
ในพื้นที่ศึกษาจะเป็นลักษณะย่านพาณิชยกรรมตามแนวเส้นทางหลัก (main street corridors) เป็นร้านค้าสูงประมาณ 1-2 ชั้น ขยายตัวไปตามเส้นทางหลักในชุมชน มีระยะประมาณ 450-900 เมตร มีสวนขนาดเล็ก มีทางเดินเท้าหน้าร้านค้า และมีถนนเชื่อมต่อกับย่านที่พักอาศัยได้ (Joseph De Chiara, 1982: pp.9,139-146)
- 3.) การสัญจรในย่านสถานที่ราชการ อาทิ โรงเรียน อาคารบริการของรัฐ ห้างสรรพสินค้าตลอดจนพิพิธภัณฑ์ เหล่านี้มักตั้งอยู่ในบริเวณที่เข้าถึงง่ายด้วยวิธีการสัญจรที่หลากหลาย และมีการสัญจรผ่านสูง

2.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่

Shamblin (2004) กล่าวว่า พื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมาก เป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมในพื้นที่จำนวนมากที่ดึงดูดให้คนจากพื้นที่ต่างๆ เข้ามา จึงมีความพลุกพล่านวุ่นวาย และเกิดเป็นพื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในทางสังคมของประชากร ซึ่งพื้นที่ที่มีลักษณะดังกล่าว Hillier (2000) อธิบายว่าต้องมีโครงข่ายที่มีศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่ที่ดี อันดึงดูดกิจกรรมที่อาศัยประโยชน์จากการ

สัญจรตามแนวความคิดทฤษฎีเศรษฐกิจสัญจร (theory of movement economy) ซึ่งการประกอบไปด้วยกลุ่มอาคารค้าขายหรือประกอบพาณิชย์กรรมต่างๆ ที่กระจุกตัวอย่างแน่นหนาขึ้นเอง จะเป็นตัวดึงดูดคนเดินเท้าให้เข้ามาในพื้นที่นั้นมากขึ้นเป็นทวีคูณ

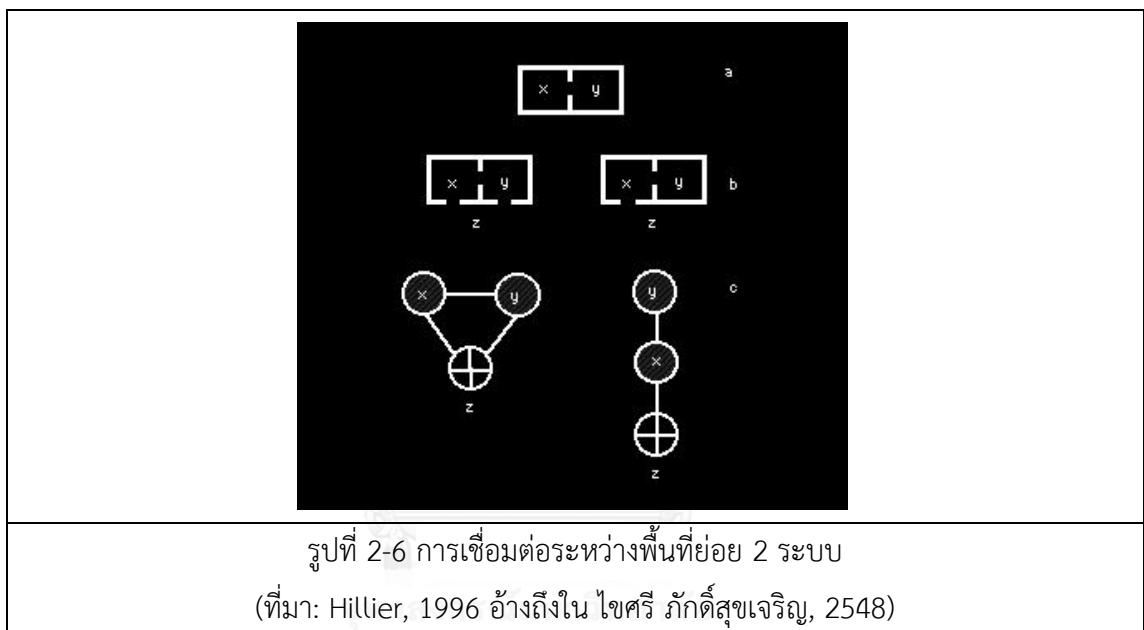
ดังนั้น การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าไปสู่อำนาจของงานวิจัย โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์การศึกษาและคิดค้นแนวคิดวิธีการที่เป็นหลักคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถทดสอบและแสดงการประมวลผลจากการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ออกมาเป็นแผนภูมิและค่าสถิติ ด้วยเทคนิคโปรแกรมสเปซซินแทกซ์ (space syntax) (Hillier and Hanson, 1984) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์โครงข่ายพื้นที่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

สเปซซินแทกซ์ (space syntax) เป็นแนวคิดที่เริ่มต้นมาจากการศึกษาและวิเคราะห์รูปร่าง (shape) รูปทรง (form) ตลอดจนความสัมพันธ์ของโครงสร้างเชิงสัณฐาน (morphological structure) ซึ่งถือเป็นศาสตร์แขนงสำคัญในการศึกษานิรูปของเมือง (representation of cities) โดยเน้นการศึกษาวิจัยเมืองในเชิงกายภาพ (physical) หรือเชิงพื้นที่ (spatial) สามารถนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในโครงข่ายทางสัญจร รวมทั้งพื้นที่สาธารณะต่างๆ ภายในเมือง (movement and public spatial network) และความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายนั้นกับระดับการสัญจรของคนและยานพาหนะในพื้นที่นั้นๆ (pedestrian and vehicular movement level) (Hillier and Hanson, 1984) ที่สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ทั้งด้วยแผนภูมิและสถิติ กรอบความคิดพื้นฐานของทฤษฎี Space Syntax ก็คือ รูปลักษณะการเชื่อมต่อของโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ ซึ่งหมายรวมถึงถนน ทางสัญจร รวมทั้งที่โล่งว่างสาธารณะต่างๆ ในเมือง มีผลโดยตรงต่อระดับการสัญจร ณ จุดหนึ่งจุดใดบนโครงข่ายนั้นๆ หากโครงข่ายมีการเชื่อมต่อกันเป็นอย่างดี ระดับการสัญจรตามธรรมชาติ (natural movement) (Hillier, 1996) จะมีค่าสูงและเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ กระนั้นก็ตาม จะพบว่าบางเส้นทางที่มีระดับการสัญจรมากกว่าเส้นทางอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการเชื่อมต่อของเส้นทางแต่ละเส้นกับเส้นทางอื่นๆ ทั้งหมดในเมืองจะมีลักษณะแตกต่างกัน

เส้นทางที่ถูกคอมพิวเตอร์คำนวณว่ามีค่าเฉลี่ยความลึกไปยังเส้นทางอื่นๆ ทั้งหมดในระบบน้อย ถือเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพในการเข้าถึงสูงหรือ “ฝังตัว” (integrate) ได้ดี ในโครงข่ายทั้งหมด จึงมีแนวโน้มที่จะถูกสัญจรผ่านมาก เนื่องจากมีโอกาสสูงที่ผู้สัญจรจะใช้ผ่านในการเดินทางจากที่หนึ่งๆ ไปยังอีกที่หนึ่งในเมือง ในทางตรงกันข้าม เส้นทางที่ถูกคอมพิวเตอร์คำนวณว่ามีค่าเฉลี่ยความลึกไปยังเส้นทางอื่นๆ ทั้งหมดในระบบมาก ถือเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพในการเข้าถึงต่ำหรือ “แยกตัว” (segregate) ออกจากโครงข่าย

ทั้งหมด จึงมีแนวโน้มที่จะมีถูกสัญจรผ่านน้อย เนื่องจากมีโอกาสน้อยที่ผู้สัญจรจะใช้ผ่าน ในการเดินทางจากที่หนึ่งๆ ไปยังอีกที่หนึ่งในเมือง (เพิ่มศักดิ์ พูลพร, 2548: 92-93)

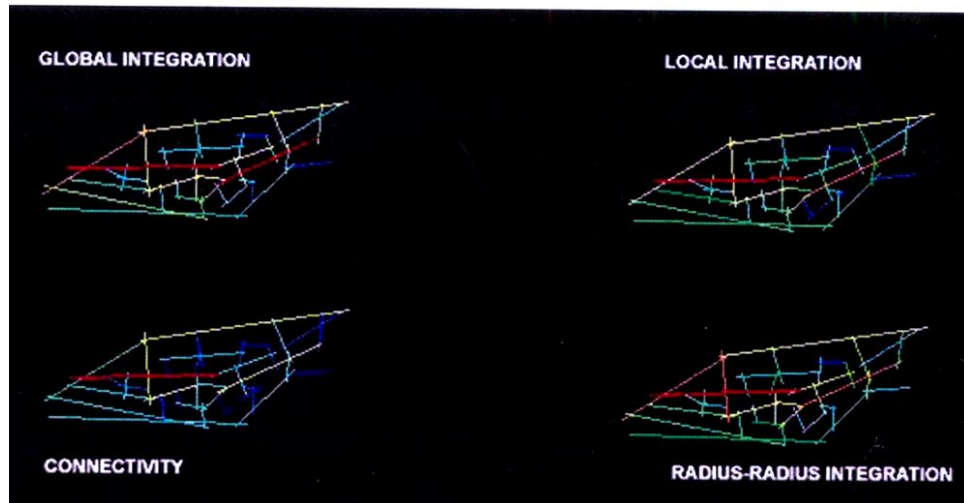
ยกตัวอย่างด้วยแผนภูมิแสดงลักษณะการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ย่อยๆ ที่แตกต่างกัน 2 ระบบ โดยที่แต่ละระบบประกอบไปด้วยหน่วยพื้นที่ย่อย 3 หน่วยเหมือนกัน สามารถแสดงเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ได้แตกต่างกัน เห็นได้ว่าในระบบแรก (ซ้ายมือ) แต่ละหน่วยพื้นที่ทั้ง X, Y, Z มีแนวโน้มที่จะถูกสัญจรผ่านเท่าๆ กัน ในขณะที่ระบบสอง (ขวามือ) พื้นที่ X มีโอกาสที่จะถูกสัญจรผ่านมากกว่าพื้นที่ Y และ Z โดยเฉลี่ย

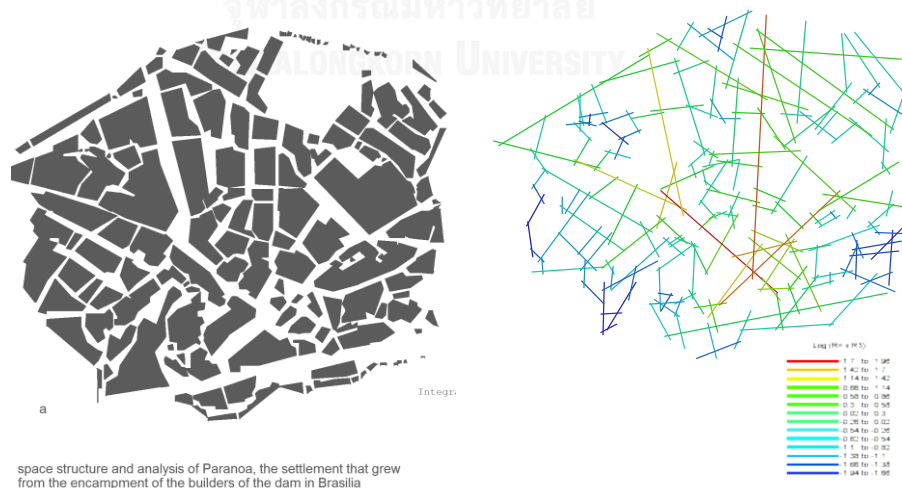
อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นระดับพื้นที่เมืองด้วยหลักการเดียวกันนั้น การสร้างแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยพื้นที่ย่อย (convex spaces) โดยพิจารณาว่ามีหน่วยพื้นที่ย่อยใดบ้างที่สามารถเชื่อมต่อกันได้ตามสภาพจริง (เดินถึงกันได้ และมองเห็นกันได้) แล้วลากเส้นตรงแสดงความสัมพันธ์นั้น (axial lines) โดยใช้จำนวนเส้นน้อยที่สุดและยาวที่สุดเชื่อมระหว่างหน่วยพื้นที่ย่อยเหล่านั้น ระบบโครงข่ายทั้งหมดของเส้นตรง (axial lines) ก็คือโครงข่ายความสัมพันธ์ที่สะท้อนลักษณะเชิงสัณฐานของพื้นที่สาธารณะทั้งหมดของพื้นที่เมืองนั้นๆ

เทคนิคโปรแกรม Space Syntax สามารถทำการคำนวณว่า เส้นทางใดมีความลึกลับน้อยที่สุดโดยเฉลี่ยเมื่อนับจากเส้นทางอื่นๆ ทั้งหมดในระบบ หมายความว่าเส้นทางนั้นมีศักยภาพในการเข้าถึงสูง เนื่องจากมีโอกาสที่จะถูกสัญจรผ่านจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในระบบมากเมื่อเทียบกับเส้นทางอื่นๆ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเส้นทางที่ฝังตัว (integrate)

อยู่ในระบบได้ดีมากกว่าเส้นทางอื่นๆ เส้นทางที่มีค่าการฝังตัวสูง (high integration value) คอมพิวเตอร์จะแสดงค่าเป็นสีแดง และไล่ลำดับตามวรัณณะสีรุ้งจากสีแดงไปจนถึงสีน้ำเงิน ซึ่งถือเป็นเส้นทางที่มีค่าการฝังตัวต่ำ (low integration value) หรือเป็นเส้นทางที่แยกตัว (segregate) ออกจากระบบมากที่สุด

รูปที่ 2-7 การวิเคราะห์ห้ศักยภาพการเข้าถึงของโครงข่ายความสัมพันธ์
ภายในเมืองกัสแซงค์ ประเทศฝรั่งเศส
(ที่มา: Hillier, 1996 อ้างถึงใน ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ, 2548)

รูปที่ 2-8 การวิเคราะห์ห้ศักยภาพการเข้าถึงโครงข่ายพื้นที่สาธารณะของเมืองบราซิเลีย (Brasilia)
(ที่มา: Hillier, 1996 อ้างถึงใน ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ, 2548)

การแสดงค่าสถิติของเส้นทางแต่ละเส้น สามารถเปรียบเทียบระหว่างเส้นทางหรือระหว่างระบบได้ รวมทั้งยังเป็นการประเมินการจัดระบบและประสิทธิภาพของพื้นที่ต่างๆ ด้วยการวัดค่าต่างๆ โดยค่าที่จะช่วยอธิบายข้อค้นพบในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีดังนี้

- ❖ ค่าความสัมพันธ์ระดับพื้นที่รวม (global integration value: Integ Rad= n) คือ ค่าที่ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยความลึกของเส้นทางใดๆ เส้นทางหนึ่งจากเส้นทางอื่นๆ ทั้งระบบ
- ❖ ค่าความสัมพันธ์ระดับพื้นที่เฉพาะ (local integration value: Integ Rad=3) คือ ค่าที่ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยความลึกของเส้นทางใดเส้นทางหนึ่งจากเส้นทางอื่นๆ ในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือ การคำนวณของเส้นทางใดเส้นทางหนึ่งจากเส้นทางอื่นๆ ถัดไปทุกๆ 2 เลี้ยว (โดยเริ่มนับหนึ่งจากเส้นทางต้น)
- ❖ ค่าความเชื่อมต่อ (connectivity value: conn.) หมายถึง ค่าที่แสดงระดับการเชื่อมต่อเส้นทางในระบบโครงข่าย โดยแสดงค่าเป็นตัวเลขระบุจำนวนเส้นทางที่อยู่ถัดไปหนึ่งช่วงเลี้ยวของเส้นทางใดเส้นทางหนึ่งในระบบ

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกับรูปแบบพื้นที่

จากการศึกษาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกับรูปแบบพื้นที่พบประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ มีความขัดแย้งกันของสองแนวความคิด ทฤษฎีอย่างชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ของรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกับรูปแบบพื้นที่

แนวความคิดแรกนั้น ได้กล่าวถึง ลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชน โดย Herbert Gans (อ้างถึงใน ว่าที่ ร.ต.ท.วิชา จำปาวัลย์, 2540: 18) แสดงความคิดเห็นเรื่อง “หมู่บ้านในเมือง” (urban village) ที่อธิบายถึงหน่วยย่อยของชุมชน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมีการจัดสภาพพื้นที่ในชุมชนที่ดี ก็จะเป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และช่วยสอดส่องดูแลเหตุร้ายและภัยอันตรายต่างๆ จึงสรุปได้ว่า การที่จัดระเบียบเมืองเป็นหน่วยชุมชน จะช่วยป้องกันอาชญากรรมได้ เนื่องจาก คนในชุมชนจะเป็นสายตาเฝ้าระวังได้ สอดคล้องกับ Newman (1972) ที่อธิบายถึงลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชนว่า พื้นที่ที่มีความปลอดภัย คือพื้นที่ที่ผู้คนรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อชุมชน กล่าวได้ว่า เมื่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมีผู้ดูแลรับผิดชอบเฝ้าระวัง จะมีแนวโน้มที่จะมีความปลอดภัยและมีการก่ออาชญากรรมน้อย คือ ถนนแบบปลายตัน หรือ Cul-de-sac หรือพื้นที่ที่มีทางเข้าออกทางเดียวนั้นจะมีความปลอดภัย เนื่องจากมีสายตาเฝ้าระวังของคนในซอยเดียวกันและอาจส่งผลให้เกิดอาชญากรรมน้อยลงตามไปด้วย และในปี 1973 Newman ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ชุมชนที่มีเส้นทางเข้าออกหลายแห่ง จะส่งผลให้เกิดการสูญเสียพื้นที่

ป้องกันตนเอง ทำให้มีโอกาสที่จะส่งผลให้เกิดอาชญากรรมสูง ทั้งนี้ อาชญากรรมส่วนใหญ่จะเกิดในถนนที่กว้างมากกว่าถนนที่แคบ เนื่องจาก ความกว้างของถนนนั้นจะส่งผลให้ระยะสายตาไกลขึ้น มีความชัดเจนในการมองเห็นน้อยลง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจดจำรูปพรรณสัณฐานของอาชญากร อีกทั้งยังส่งผลให้ง่ายต่อการหลบหนีหลังประกอบอาชญากรรมอีกด้วย ผลการศึกษา พบว่า คดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากในพื้นที่ที่มีโครงข่ายคมนาคมเป็นแบบตาราง (grid) ซึ่งเกิดขึ้นทั้งโครงข่ายถนนที่มีลักษณะเป็นระเบียบ และไม่เป็นระเบียบ และมักเกิดการประกอบอาชญากรรมในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดถนน ใกล้ทางแยก เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการบรรจบกันของถนนสายต่างๆ จึงเกิดเส้นทางในการหลบหนีหลังประกอบอาชญากรรมได้หลากหลายทาง

มีงานวิจัยในประเทศไทยที่อธิบายถึงการเกิดอาชญากรรมเชิงพื้นที่ ต่อยอดจากแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์ของชุมชนของ Newman อยู่หลายงานวิจัย อาทิ งานวิจัยของ วรยา ไทพานิชย์ (2543) ที่ศึกษาการกระจายทางพื้นที่ของอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจบางซื่อ ที่ใช้เทคนิคสถิติวิเคราะห์และวิธีการทางภูมิศาสตร์ เห็นไปในทางเดียวกันว่าพบว่า อาชญากรรมส่วนมากมักเกิดขึ้นในบริเวณถนนสายหลักและถนนสายรองมากกว่าถนนซอย เนื่องถนนสายหลักมักเป็นเส้นทางที่ประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางไปได้ ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นบุคคลในพื้นที่หรือบุคคลแปลกหน้า อันอาชญากรสามารถใช้แฝงตัวเข้ามาปะปนกับประชาชนทั่วไป และใช้ช่องโอกาสจากเส้นทางในการกระทำความผิดแล้วหลบหนี ทั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นของประชากรกับการเกิดอาชญากรรม

เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ เจียมจิต ดวงอุไร (2532) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการเกิดอาชญากรรมในเขตสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ โดยพบว่า การที่โครงข่ายคมนาคมที่มีทางเข้าออกหลายทาง ทำให้การแสดงอาณาเขตครอบครองไม่สามารถทำได้ จึงส่งผลให้เกิดอาชญากรรม แต่มีความแตกต่างที่ว่าถนนที่มักเกิดคดีอาชญากรรมมักเป็นถนนซอยที่มีความกว้างไม่มากนัก โดยมักเกิดคดีชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ลักขโมย และรถจักรยานยนต์ และในย่านชุมชนพักอาศัยที่มีความหนาแน่นต่ำ ประชากรมีรายได้สูง จะเกิดคดีลักทรัพย์ มากกว่าคดีอื่นๆ สอดคล้องกับ ไชยยุทธ ลียะวณิช (2548) ที่ได้ศึกษาการเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่เขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลบางรัก ที่พบว่าคดีอาชญากรรมมักเกิดขึ้นในการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม ย่านที่อยู่อาศัย ตามลำดับ โดยถนนที่แคบมีความสัมพันธ์ต่อการเกิดคดีมากกว่าถนนที่กว้าง ซึ่งถนนที่มีความกว้าง 5 เมตร พบการเกิดคดีอาชญากรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ถนนที่มีความกว้าง 10 เมตร ส่วนถนนที่กว้าง 2.5 เมตร พบการเกิดคดีน้อยที่สุด โดยพื้นที่ชุมชนในซอยลึกเข้าถึงได้ยาก มีจำนวนคดีน้อยกว่าเส้นทางสัญจรหลักที่ประชาชนใช้ในการผ่านเข้าออก

ทั้งนี้ เอกรินทร์ สิกขากุล (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพในเขตชุมชนเมืองกับการเกิดอาชญากรรม พบว่า ความกว้างของทางเดินที่คับแคบจะทำให้เกิดคดีอาชญากรรมมาก โดยกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์มักเกิดในบริเวณย่านพาณิชยกรรมที่มีความกว้างของถนน 12 เมตร รองลงมาคือ ย่านที่อยู่อาศัยที่มีความกว้างของถนน 8 เมตร และพบว่า ในบริเวณพื้นที่สาธารณะจะเกิดคดีอาชญากรรมมากกว่าพื้นที่ที่มีอาณาเขตเจ้าของครอบครอง และเกิดขึ้นมากในบริเวณพื้นที่ที่มีการจัดกลุ่มอาคารกระจายตามการตั้งถิ่นฐานดั้งเดิม ซึ่งจะมีลักษณะทางเดินชุมชนที่ไม่เป็นระเบียบ

อย่างไรก็ตาม มีอีกแนวความคิดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดแรกโดยสิ้นเชิง โดย Jacobs (1965) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในพื้นที่สาธารณะว่าพื้นที่สาธารณะที่มีผู้คนสัญจรไปมาหรือมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกอบธุรกิจการค้า พื้นที่สนทนาของคนในชุมชน จะเป็นการเพิ่ม “สายตาเฝ้าระวัง” เพราะการที่มีสภาพแวดล้อมแบบเปิดกว้าง มีการสัญจรผ่านในพื้นที่สูง และมีการดูซึมคนแปลกหน้าเข้าพื้นที่ในปริมาณที่เท่าๆ กับคนในพื้นที่ จะเป็นกลไกในการลดอาชญากรรมได้ดีกว่าพื้นที่ที่อับสายตา

ซึ่งต่อมา Shu (2000) ได้ใช้เทคนิคโปรแกรม Space Syntax เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเมืองในประเทศอังกฤษ และประเทศไต้หวัน โดยต้องการอธิบายถึงรูปแบบพื้นที่ที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมในเมืองด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึง ทั้งนี้ ได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1.) พื้นที่ที่มีถนนสายหลักของเมือง ซึ่งเป็นโครงข่ายการสัญจรที่มีความกว้างขนาด 8 เมตรขึ้นไปที่มีระบบถนนแบบตาราง (grid) มีการสัญจรทั้งรูปแบบของยานพาหนะและทางเดินเท้าตัดผ่านพื้นที่ 2.) พื้นที่ที่มีถนนท้องถิ่นมีความกว้างขนาด 4-8 เมตรตัดผ่าน ลักษณะคล้ายกับแบบแรก แต่มีปริมาณการสัญจรที่น้อยกว่า 3.) ถนนที่มีลักษณะเป็นถนนคนเดิน มีความกว้างไม่เกิน 4 เมตร ซึ่งจำกัดเฉพาะคนเดินเท้าปราศจากยานพาหนะในการสัญจร 4.) ถนนปลายตัน (cul-de-sac) เป็นถนนส่วนบุคคลมีเส้นทางเข้าออกเพียงทางเดียว

จากการศึกษา พบว่า พื้นที่ที่ปลอดภัยต่อความเสี่ยงในการเกิดอาชญากรรม คือ ถนนสายหลักของเมืองที่มีความกว้างขนาด 8 เมตรขึ้นไปที่มีระบบถนนแบบตาราง (grid) ถนนที่มีลักษณะเป็นถนนคนเดิน ถนนท้องถิ่นมีความกว้างขนาด 4-8 เมตรตัดผ่าน และถนนปลายตัน (cul-de-sac) ตามลำดับ โดยผลการศึกษาทั้งในประเทศอังกฤษ และประเทศไต้หวัน มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อาจแตกต่างกันเล็กน้อยตามบริบทของเมือง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาดังกล่าวด้วยเครื่องมือทางสัญฐานวิทยาหรือเทคนิคโปรแกรม Space Syntax แสดงผลการศึกษาที่ขัดแย้งกับทฤษฎีกับแนวความคิดความสัมพันธ์ของชุมชนของ Newman (1972) อย่างสิ้นเชิง โดยพบว่า บนถนนที่มีการสัญจรผ่านในปริมาณที่มากนั้นจะส่งผลให้มีสายตาเฝ้าระวังที่มากตามไปด้วย ดังนั้น ถนนปลายตันซึ่งมีการสัญจร

ผ่านในปริมาณที่น้อยจึงเป็นบริเวณจุดอับสายตา ซึ่งจะพบมากในพื้นที่ที่มีลักษณะมีความสัมพันธ์เป็นแบบ community ที่กลับเอื้อต่อการประกอบอาชญากรรม

นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยเกี่ยวกับสายตาเฝ้าระวัง (eyes on street) เกี่ยวกับคดีลักรถและอุปกรณ์รถ โดยเป้าหมายมักจะเป็นรถที่จอดไว้ริมถนนซึ่งไม่มีผู้คนอาศัย มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ขาดการควบคุมพื้นที่และสายตาเฝ้าระวัง ซึ่งเกิดเป็นจุดอับสายตา (blind spot) ประกอบกับความสัมพันธ์กับมวลอาคาร โดยพบว่าเกิดขึ้นบริเวณอาคารซึ่งมีขนาดตั้งแต่ 1,000 หน่วย พร้อมทั้งความสูงตั้งแต่ 7 ชั้นขึ้นไป ปรากฏอัตราการเกิดอาชญากรรมในระดับสูง ซึ่งกล่าวได้ว่า ขนาดและความสูงของอาคารก่อให้เกิดสถานการณ์ชักนำอาชญากรรมด้วย อีกทั้ง Newman (1972) ได้ศึกษาการเกิดคดีอาชญากรรมในเมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพบว่า บริเวณอาคารที่มีขนาดตั้งแต่ 1,000 หน่วย และมีความสูงมากกว่า 6 ชั้นขึ้นไป จะมีจำนวนการเกิดคดีอาชญากรรมมาก ซึ่งนอกจากจำนวนชั้นของอาคารแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับขนาดของอาคารด้วย กล่าวคืออาคารที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้ที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก เป็นอาคารที่ส่งผลให้เกิดคดีอาชญากรรมสูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Cameron (2005) ที่ได้ศึกษาการเกิดอาชญากรรมในเมือง Los Angeles พบว่า พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของอาคารสูง มีจำนวนชั้นมาก จะเกิดอาชญากรรมสูง เพราะพื้นที่

ดังกล่าว ย่านพาณิชย์กรรม และมีการใช้พื้นที่ปะปนกัน เช่นเดียวกับ Western Australian Planning Commission (2005) อธิบายว่า การใช้ที่ดินในแนวตั้งในลักษณะของอาคารสูง จะก่อให้เกิดอาชญากรรมสูง เนื่องจากทำให้เมืองไม่มีพื้นที่สำหรับพบปะทำความรู้จักกัน ผู้อยู่อาศัยไม่มีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของพื้นที่ อันเป็นช่องโอกาสในการประกอบอาชญากรรม

ชนะทิศ แก้วอัมพร (2538) ได้ศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพในกรุงเทพมหานคร ที่เอื้ออำนวยให้เกิดคดีอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลพญาไท พบว่าบริเวณ ที่ความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้างในแนวราบจะมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูง โดยมีรัศมีการเกิดคดี ในย่านชุมชนแออัดประมาณ 400 เมตร และในความสัมพันธ์ด้านจำนวนชั้นอาคาร พบว่าอาคารที่มี จำนวนชั้นมากหรือเป็นอาคารสูง จะมีปัญหาอาชญากรรมน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของไชยยุทธ ลียะวณิช (2548) ซึ่งพบว่า อาชญากรรมในพื้นที่เขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลบางรัก มักเกิดขึ้นกับอาคารที่มีจำนวนชั้นต่ำกว่า 4 ชั้น

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินกับที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมนั้น Shaw และ Mckay (1942) อธิบายได้จากการรวบรวมสถิติข้อมูลอาชญากรรมมาแสดงตำแหน่ง ลงบนแผนที่ พบว่า คดีอาชญากรรมจะเกิดขึ้นมากที่สุดบริเวณพื้นที่ใกล้จุดศูนย์กลางของเมือง แล้วค่อยๆ ลดลงไปเรื่อยๆ เมื่อออกจากศูนย์กลางของเมืองมากขึ้น จากการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับอาชญากรรมในย่านต่างๆ ของโคลัมเบีย พบว่า พื้นที่พาณิชย์กรรม และพื้นที่เปลี่ยนผ่าน มีแนวโน้มที่จะตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พื้นที่ อุตสาหกรรม และพื้นที่ที่พักอาศัยเป็นบริเวณที่อาชญากรรมให้ความสนใจน้อยที่สุด โดยที่พักอาศัยแบบ หลายครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะเกิดอาชญากรรมมากกว่าที่พักอาศัยแบบครัวเรือนเดี่ยว และโดยเฉพาะ สถานที่ที่มีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินสด จะตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรรม นอกจากนี้ ยังพบว่า บริเวณอื่นที่มีพื้นที่ว่าง หรืออาคารว่าง มีสวนสาธารณะและโรงเรียน มักจะดึงดูดวัยรุ่นและอาชญากร ให้เข้ามาก่ออาชญากรรม

ในกรณีของกรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษาการวางแผนป้องกันอาชญากรรม โดย ญาณพล ยิ่งยืน (2524) ได้ศึกษาฝั่งพระนคร และ วชิระ ขอบแต่่ง (2524) ได้ศึกษาฝั่งธนบุรี ทั้งนี้ พิจารณาถึง สภาพของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเรื่องของจำนวน ประเภท และความร้ายแรง รวมถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากรกับการเกิดอาชญากรรม พบว่า ในฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีมีความสอดคล้องกัน คือ พื้นที่ภายในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจ ชั้นในจะเกิดคดีมากกว่าสถานีตำรวจชั้นนอก กล่าวคือ บริเวณที่มีสภาพพื้นที่มีความเป็นเมือง จะมีคดีเกิดขึ้นสูงกว่าในชนบท โดยคดีอาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นตามความหนาแน่นของประชากร และมักเกิดขึ้นในบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมและพื้นที่ที่มีสภาพการใช้ที่ดิน ต่างกัน ประเภทของคดีที่พบในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้ ในฝั่งธนบุรีมีข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า

คดีประทุษร้ายเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นที่ว่าง ย่านที่พักอาศัยผสมกับที่ว่าง ย่านที่พักอาศัย และย่านที่พักอาศัยผสมย่านพาณิชย์กรรม ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในการศึกษาการกระจายพื้นที่ของอาชญากรรมในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ของ ภูหัสสพาร์ อินทรทอง (2535) โดยใช้เทคนิคทางภูมิศาสตร์ ได้ผลการศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาอื่นๆ คือ อาชญากรรมจะเกิดหนาแน่นเกาะกลุ่มบริเวณ ศูนย์กลางเมืองซึ่งเป็นย่านธุรกิจการค้าหลัก และที่อยู่อาศัยหนาแน่นชั้นในแล้วค่อยๆ ลดจำนวนลง เมื่อห่างจากศูนย์กลางเมืองออกไปตามระยะทางและสภาพพื้นที่ โดยจุดที่เกิดมากคือ บริเวณที่มี โครงข่ายคมนาคมสะดวก และมีการเชื่อมต่อกันของทางหลวงสายหลัก และเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ที่สามารถทะลุผ่านไปสู่เส้นทางอื่นๆ ได้อย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับ จรัสดาว คงเมือง (2538) ที่ได้ทำการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ของอาชญากรรมในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คดีอาชญากรรมมักเกิดขึ้นในย่านพาณิชย์กรรม รองลงมาได้แก่ ย่านที่อยู่อาศัย สถาบันศาสนา สถานศึกษา สถาบันราชการ ที่โล่งว่าง พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและคลังสินค้า ตามลำดับ โดยบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมมักเป็นแหล่งสถานบันเทิง หรือแหล่งมั่วสุมต่างๆ

อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาด้านการกระจายของช่วงเวลาที่เกิดคดีอาชญากรรม โดยภูหัสสพาร์ อินทรทอง (2535) ศึกษาการกระจายของช่วงเวลาที่เกิดคดีอาชญากรรมในอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คดีอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินจะเกิดในช่วง กลางวันมากกว่ากลางคืนเพียงเล็กน้อย

จรัสดาว คงเมือง (2538) วิเคราะห์เชิงพื้นที่ของอาชญากรรมในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านเวลาของการเกิดอาชญากรรมนั้น คดีโจรกรรมรถยนต์ จะเกิดขึ้นในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ส่วนคดีลักทรัพย์ คดีกรรโชกทรัพย์ คดีขโมยทรัพย์ และคดีฉ้อโกงทรัพย์ จะเกิดขึ้น ในช่วงเวลากลางวันมากกว่ากลางคืน ซึ่งแตกต่างกับคดีชิงทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดี ทำให้เสียทรัพย์ ตลอดจนคดีโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ จะเกิดขึ้นในเวลากลางคืนมากกว่า เวลากลางวัน สอดคล้องกับ การศึกษาแนวทางด้านผังเมืองเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตชุมชน ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา เขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลหนองแขม ของวิชา จำปาวัลย์ (2540) ซึ่งพบว่า คดีโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ จะเกิดขึ้นในช่วงเวลา กลางคืน (18.01-24.00 น.) เนื่องจากอาชญากรจะใช้ความมืดในการปลางตัว ทำให้เหยื่อ อาชญากรรมจดจำตำหนิรูปพรรณสัณฐานของอาชญากรลำบากและผู้คนไม่พลุกพล่าน ส่วนคดี ประเภทลักทรัพย์จะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน (12.01-18.00 น.)

ทั้งนี้ วรรษยา ไทพาณิชย์ (2543) พบว่า เขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ มักจะเกิดคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินจะเกิดในช่วงเวลา 17.00-20.59 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีความพลุกพล่านของผู้คนในพื้นที่ศึกษา อาชญากรจึงใช้โอกาสในการประกอบอาชญากรรม

นอกจากนี้จากศึกษาของ ไชยยุทธ ลีชะวณิช (2548) พบว่า เขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางรัก จะเกิดคดีลักทรัพย์ในช่วงเวลากลางวันมากที่สุด คือ 06.01-18.00 น.

2.4 สรุปการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดกรอบแนวคิด วิจัย

อาชญากรรม มีความหมายโดยรวมหมายถึง การกระทำความผิดทางกฎหมาย และศีลธรรม หรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนตามคำสั่งของรัฐ โดยการจำแนกประเภทคดีอาชญากรรมทางกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แบ่งคดีอาชญากรรมออกเป็น 5 กลุ่มคดี คือ กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน กลุ่มคดีที่น่าสนใจ และกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

โดยสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมเมื่อนั้น มาจากปัจจัย 3 ประการ คือ อาชญากร ที่จะกระทำความผิด โอกาสที่เหมาะสม และเหยื่อที่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการขาดความสามารถ ในการปกป้องทรัพย์สินหรือร่างกาย โดยจัดเป็น 2 สาเหตุปัจจัยหลัก คือ สาเหตุจากภายในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากทั้งสรีระวิทยา จิตวิทยา และอิทธิพลของสภาพเศรษฐกิจและสังคม และอีกปัจจัยคือ สาเหตุจากภายนอกตัวบุคคล หรือสาเหตุทางด้านสภาพแวดล้อม กล่าวคือ สภาพพื้นที่ทางกายภาพ ของเมืองจะเป็นตัวเอื้อให้เกิดอาชญากรรมเมืองขึ้น

สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ความสนใจถึงคดีอาชญากรรมประเภทคดีลักทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ตลอดจน คดีลักรถยนต์ และคดี ลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มคดีที่น่าสนใจที่เกี่ยวกับทรัพย์ กล่าวคือ กลุ่มคดี ดังกล่าวมักเกิดขึ้นในพื้นที่ซ้ำๆ รูปแบบพื้นที่มีลักษณะเฉพาะ และกระจุกตัวอยู่ในบริเวณแขวง ชนระสงครามซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม เมื่ออธิบายถึงแนวความคิดลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชนตาม แนวความคิดทฤษฎีของ Newman (1972) พบว่า พื้นที่ที่มีความปลอดภัย คือพื้นที่ที่ผู้คนรู้สึก เป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อชุมชน กล่าวได้ว่า เมื่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมีผู้ดูแลรับผิดชอบเฝ้าระวัง จะมีแนวโน้มที่จะมีความปลอดภัยและมีการก่ออาชญากรรมน้อย ตลอดจนมีงานวิจัยที่มีข้อค้นพบเชิง สนับสนุนแนวความคิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีอีกแนวความคิดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดแรก โดยสิ้นเชิง โดย Jacobs (1965) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในพื้นที่สาธารณะว่าพื้นที่ สาธารณะที่มีผู้คนสัญจรไปมา หรือมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกอบธุรกิจการค้า พื้นที่สันทนาการ ของคนในชุมชน จะเป็นการเพิ่ม “สายตาเฝ้าระวัง” และ Shu (2000) ได้ใช้เครื่องมือเชิงสถิติ เพื่อพิสูจน์ข้อค้นพบ แต่กลับพบว่า อาชญากรรมกลับเกิดในพื้นที่ปลายตันของเมือง หรือ มีลักษณะ

ความสัมพันธ์ทางชุมชนเป็นแบบ community ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการนำเครื่องมือเชิงสัญญาณ มาวิเคราะห์สภาพสังคมแบบ community ของไทยเพื่อเปรียบเทียบ

ทั้งนี้ จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมประเภทคดีลัก ทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีลักรถยนต์ และคดีลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ พบว่า ยังมีข้อสันนิษฐานถึงรูปแบบพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมที่แตกต่างกันระหว่างต่างประเทศ และในประเทศไทย โดยการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า คดีอาชญากรรมมักเกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ ที่มีมวลอาคารขนาด 1,000 หน่วยขึ้นไป มีมวลอาคารสูงมากกว่า 6 ชั้น และเป็นพื้นที่ที่มีความ หนาแน่นสูง แต่สำหรับในประเทศไทย พบว่า คดีอาชญากรรมมักเกิดขึ้นบริเวณที่มีความหนาแน่น ไม่มาก กระจายตัวในแนวราบ มีมวลอาคารต่ำกว่า 4 ชั้น แต่ทั้งต่างประเทศ และในประเทศไทย อธิบายตรงกันว่า พื้นที่ว่างและบริเวณสวนสาธารณะเป็นพื้นที่ที่ดึงดูดให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ต้องการจำแนกประเภทคดีอาชญากรรมอาชญากรรมกลุ่มคดี ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นกลุ่มคดีที่มีโอกาสเกิดขึ้นสูงในเมือง และส่งผลให้เกิดปัญหาสำคัญ ในการบริหารจัดการเมือง แต่ยังมีข้อค้นพบถึงลักษณะจำเพาะของรูปแบบพื้นที่ที่เอื้อให้เกิดรูปแบบ คดีอาชญากรรมประเภทต่างๆ ในปริมาณน้อย โดยสามารถรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมา สรุปลเป็นแนวทางในการศึกษาได้ ดังนี้

คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์

มักเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีปริมาณการสัญจรผ่านสูง และเป็นบริเวณถนนซอยที่มีความกว้างไม่มาก มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทย่านที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม หรือ ย่านที่อยู่อาศัย ผสมที่ว่าง และที่โล่งว่าง ซึ่งจะเกิดขึ้นในทั้งกลางวันและกลางคืนตามลักษณะพื้นที่

คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์

มักเกิดขึ้นบริเวณที่มีผู้คนหนาแน่น และบริเวณที่มีมุมอับสายตา ซึ่งจะพบบริเวณถนนซอยที่มี ความกว้างไม่มาก มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทย่านที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม หรือ ย่านที่อยู่อาศัยผสมที่ว่าง และที่โล่งว่าง ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวันมากกว่ากลางคืน โดยเฉพาะในช่วงเวลา 06.01-18.00 น.

คดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์

มักเกิดขึ้นบริเวณที่ไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก และบริเวณเส้นทางสัญจรที่ใกล้กับ สถานที่ประกอบธุรกรรมทางการเงิน และมักพบบริเวณถนนซอยที่มีความกว้างไม่มาก มีการใช้ ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทย่านที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม หรือ ย่านที่อยู่อาศัยผสมที่ว่าง และที่โล่งว่าง เกิดขึ้นในทั้งกลางวันและกลางคืนตามลักษณะพื้นที่

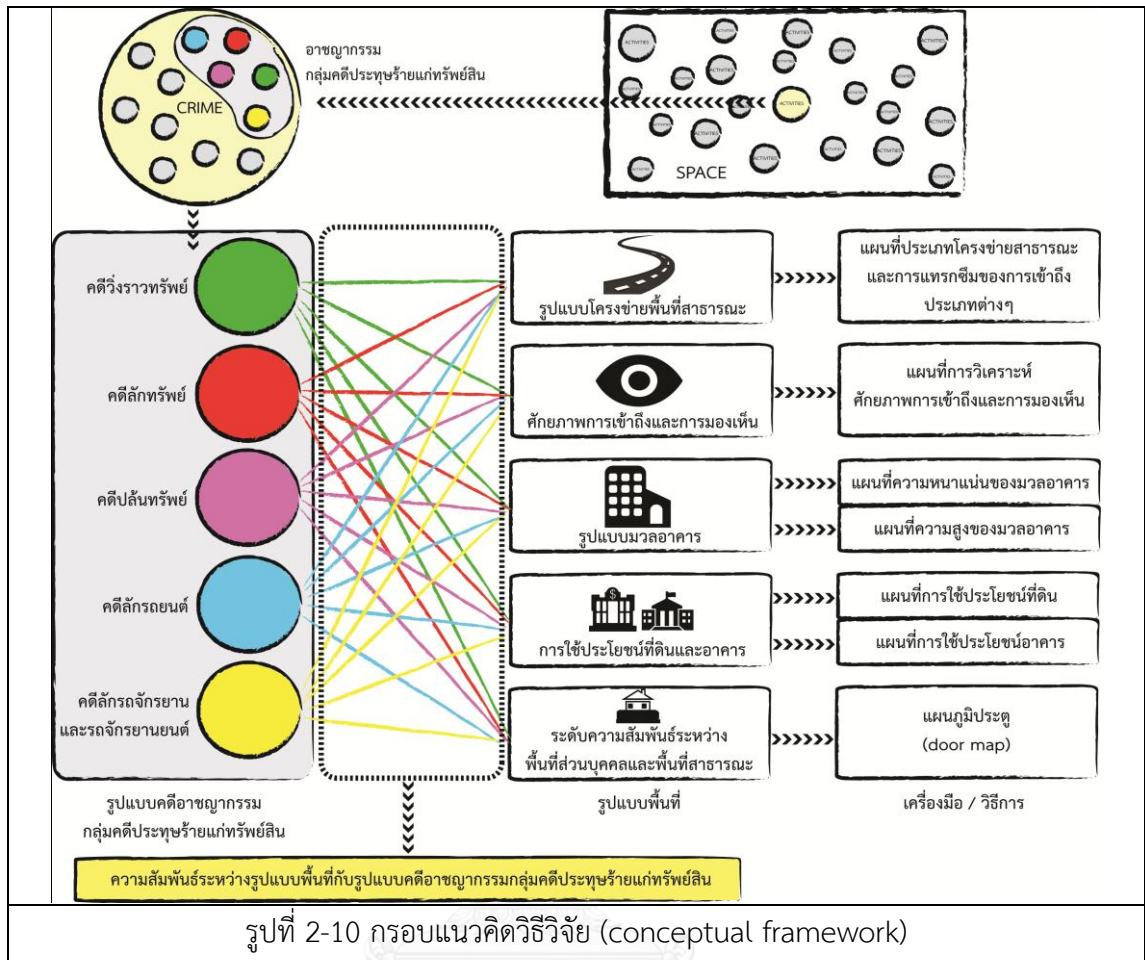
คติอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์

มักเกิดขึ้นบริเวณริมถนนที่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ มีสายตาฝ้าระว่างต่ำ เป็นจุดอับสายตา มีมวลอาคารขนาด 1,000 หน่วยขึ้นไป และมีความสูงอาคารตั้งแต่ 7 ชั้นขึ้นไป ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืนมากกว่ากลางวัน โดยเฉพาะในช่วงเวลา 18.01-24.00 น.

คติอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์

มักเกิดขึ้นบริเวณริมถนนที่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ มีสายตาฝ้าระว่างต่ำ เป็นจุดอับสายตา มีมวลอาคารขนาด 1,000 หน่วยขึ้นไป และมีความสูงอาคารตั้งแต่ 7 ชั้นขึ้นไป ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืนมากกว่ากลางวัน โดยเฉพาะในช่วงเวลา 18.01-24.00 น.

จากข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประเด็นดังกล่าว เพื่ออธิบายถึงรูปแบบพื้นที่เมืองที่เอื้อให้เกิดคติอาชญากรรมในกลุ่มคติประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภทคติที่เกิดขึ้น ผ่านรูปแบบพื้นที่แขวงชนะเลิศสงคราม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน และเป็นกลุ่มพื้นที่ที่เกิดคติอาชญากรรมมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยจำแนกแนวทางการศึกษาออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ อธิบายผ่านแผนที่ประเภทโครงข่ายสาธารณะและการแทรกซึมของการเข้าถึงประเภทต่างๆ ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น อธิบายผ่านแผนที่การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รูปแบบมวลอาคาร อธิบายผ่านแผนที่ความหนาแน่นของมวลอาคาร และแผนที่ความสูงของมวลอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร อธิบายผ่านแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร และ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) อธิบายผ่านแผนภูมิประตู (door map) แสดงดังรูปที่ 2-10

รูปที่ 2-10 กรอบแนวคิดวิธีวิจัย (conceptual framework)

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงรูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) ในแขวงชนะสงคราม ที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิดรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน โดยผู้วิจัยใช้ที่มาข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมย้อนหลังอ้างอิงจากงานวิจัยของนายมณฑล เยี่ยมไพศาล เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ประกอบกับข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม จำนวน 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) โดยมุ่งวิเคราะห์ในเชิงพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีทางสังคมวิทยาในการศึกษาเพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่” เพื่อต้องการอธิบายถึงลักษณะเฉพาะของรูปแบบพื้นที่ที่มีแนวโน้มเอื้อให้เกิดรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นในแขวงชนะสงคราม

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

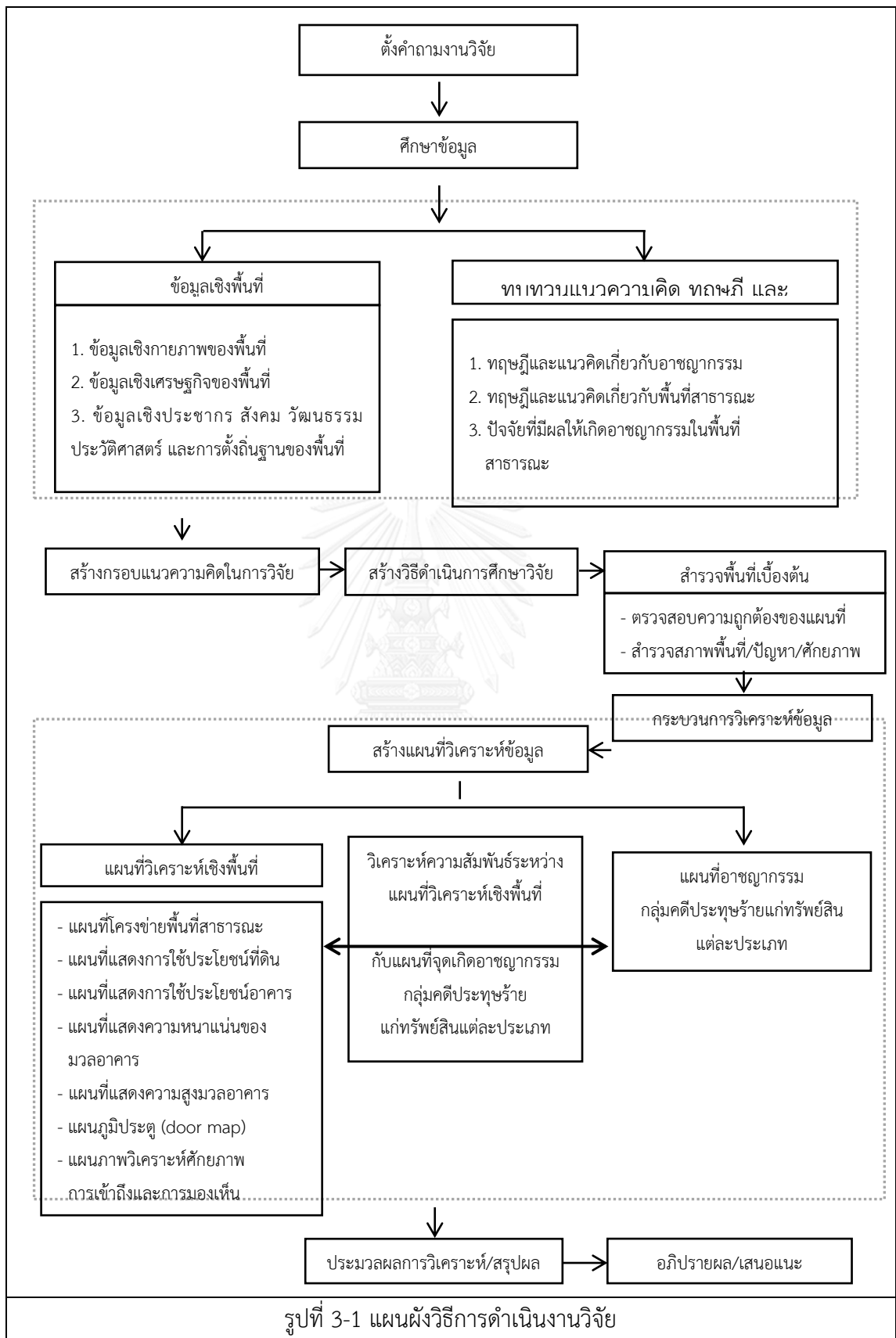
- 3.2.1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาเพื่อทำความเข้าใจพื้นที่เบื้องต้น เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาให้ครอบคลุมในประเด็นของกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ข้อมูลของชุมชนในพื้นที่ การใช้ที่ดินปัจจุบันผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร เป็นต้น จากแหล่งข้อมูลเอกสารทุติยภูมิ
- 3.2.2 ทบทวนวรรณกรรม แนวความคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดวิธีวิจัย ตลอดจนการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ที่ใช้ในงานวิจัย โดยมีประเด็นในการศึกษา คือ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลให้เกิดอาชญากรรมในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนจากเว็บไซต์ต่างๆ เสนอในรูปแบบบทบรรยายผ่านแผนที่ ตาราง และแผนภูมิต่างๆ เป็นต้น
- 3.2.3 ลงพื้นที่ศึกษานำร่อง (pilot study) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการลงพื้นที่สังเกต (direct observation) และบันทึกข้อมูลเชิงพื้นที่

3.2.4 สร้างแผนที่วิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ ประกอบไปด้วย

- ❖ การบันทึกลักษณะรูปแบบพื้นที่สาธารณะและรูปแบบการแทรกซึมโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำมาจำแนกประเภทของการเข้าถึง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 3 ประเภท คือ 1.) การเข้าถึงด้วยรถยนต์ 2.) การเข้าถึงด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ 3.) การเข้าถึงด้วยการเดินเท้า ซึ่งอธิบายถึงการแทรกซึม หรือเคลื่อนที่ผ่านในพื้นที่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน และนำมาประกอบการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่
- ❖ การบันทึกการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อศึกษาถึงข้อกำหนดตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2556 และลักษณะการใช้ที่ดินบริเวณต่างๆ ครอบคลุมภายในแขวงชนะสงคราม
- ❖ การบันทึกการใช้ประโยชน์อาคาร โดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ (observation procedures) ซึ่งการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์นี้เป็นวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการเข้าสังเกตการณ์ปรากฏการณ์รูปแบบการใช้ประโยชน์อาคารที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม สถาบันราชการ โรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ผับ บาร์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลวิธีนี้จะทำให้ทราบถึงรูปแบบของกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้น รวมทั้งความหลากหลายในการใช้ประโยชน์อาคารภายในแขวงชนะสงคราม
- ❖ การบันทึกความหนาแน่น และความสูงของมวลอาคาร ซึ่งจะช่วยให้สามารถอธิบายถึงความแตกต่างของพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม อันนำมาประกอบการวิเคราะห์
- ❖ การบันทึกแผนภูมิประตู (door map) จะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล และพื้นที่สาธารณะ ตลอดจนสายตาเผ่าระวัง (eyes on the street) เนื่องจากการที่มีประตูอาคารเปิดออกสู่โครงข่ายพื้นที่สาธารณะยังมีจำนวนมาก จะส่งผลให้มีสายตาเผ่าระวังมากขึ้นตามลำดับ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ และอธิบายถึงความสอดคล้อง หรือความแตกต่างจากแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้า
- ❖ วิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ ด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax ซึ่งเป็นทางคอมพิวเตอร์ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคทางสัญฐานวิทยา โดยสามารถทำการคำนวณว่า โครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่ถูกแทนด้วยเส้น จะวิเคราะห์ว่าเส้นทางใดมีความลึกน้อยที่สุดโดยเฉลี่ยเมื่อนับจากเส้นทางอื่นๆ ทั้งหมดในระบบ หมายความว่าเส้นทางนั้นมีศักยภาพในการเข้าถึงสูง เนื่องจากมีโอกาสที่จะถูกสัญจรผ่านจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งในระบบมากเมื่อเทียบกับเส้นทางอื่นๆ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเส้นทางที่ฝังตัว (integrate) อยู่ในระบบได้ดีมากกว่าเส้นทางอื่นๆ เส้นทางที่มีค่าการฝังตัวสูง (high integration value) คอมพิวเตอร์จะแสดงค่าเป็นสีแดง และไล่ลำดับตามวรรณะสีรุ้ง

จากสีแดงไปจนถึงสีน้ำเงิน ซึ่งถือเป็นเส้นทางที่มีค่าการฝังตัวต่ำ (low integration value) หรือเป็นเส้นทางที่แยกตัว (segregate) ออกจากระบบมากที่สุด เพื่อนำมาประกอบการอธิบายถึงรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน

- 3.2.5 นำข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมย้อนหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 อ้างอิงจากงานวิจัยของนายมนทล เยี่ยมไพศาล เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามประกอบกับข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2550 รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2546-2555) เพื่อนำจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน จำนวน 5 คดี ซึ่งเป็นคดีที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ความสนใจ มาสร้างแผนที่อาชญากรรม (crime mapping) ของแขวงชนะสงคราม
- 3.2.6 นำข้อมูลทั้งหมด รวมทั้งแผนที่อาชญากรรม และแผนที่การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ที่สร้างขึ้น ตลอดจนแผนที่ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน เพื่ออธิบายว่าอาชญากรรมประเภทต่างๆ เกิดขึ้นในรูปแบบพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยแต่ละรูปแบบพื้นที่มีลักษณะแบบใด
- 3.2.7 สรุปผลการวิเคราะห์ และเสนอแนะรูปแบบพื้นที่แขวงชนะสงครามที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภท

รูปที่ 3-1 แผนผังวิธีการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา จะกล่าวถึงรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้น ในด้านกายภาพของพื้นที่ ลักษณะประชากรและการตั้งถิ่นฐานชุมชน ตลอดจน ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเกิดอาชญากรรม โดยมีเนื้อหารายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

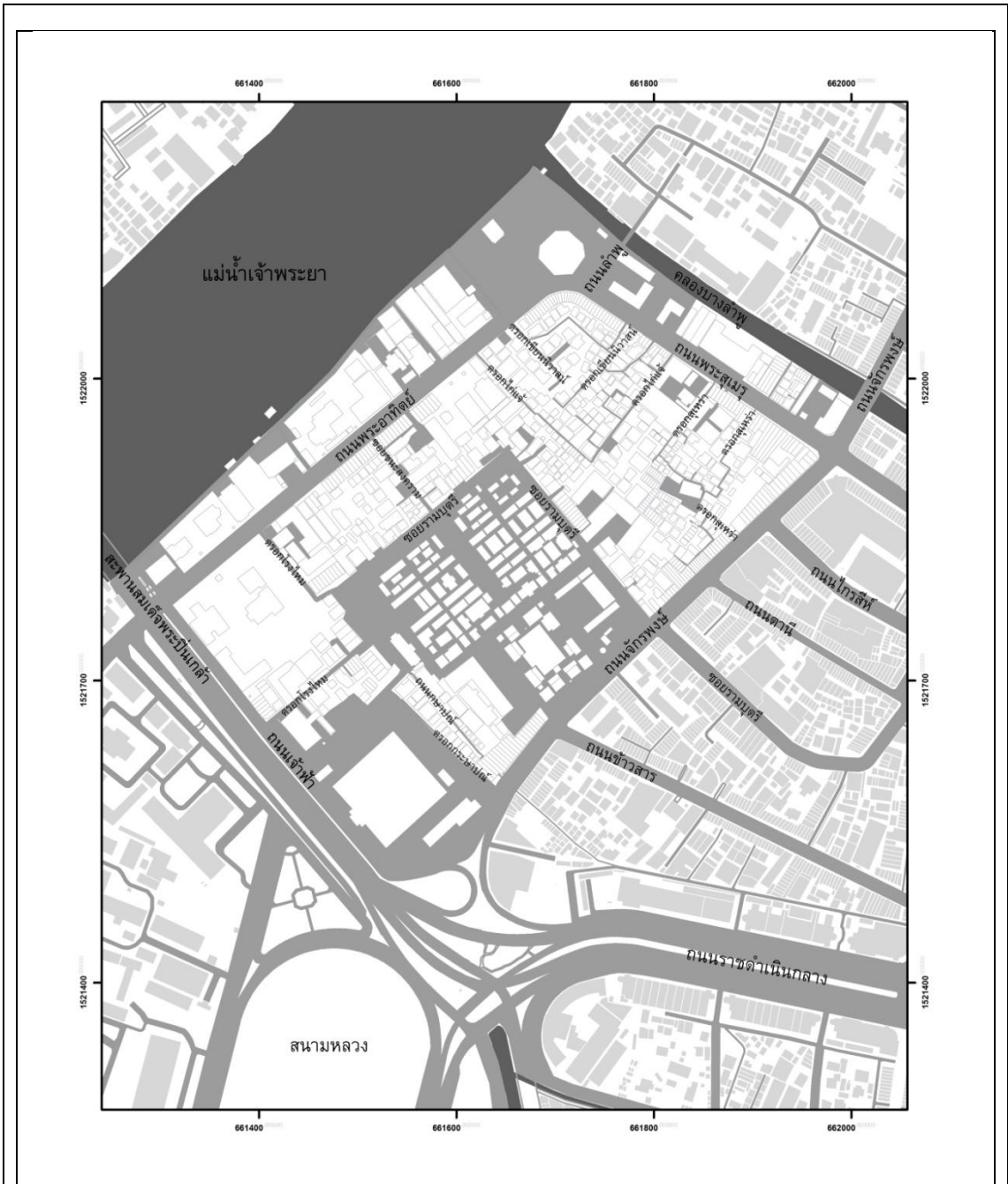
- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของแขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- 4.2 ลักษณะประชากรและการตั้งถิ่นฐานของชุมชนภายในแขวงชนะสงคราม
- 4.3 แผนที่อาชญากรรม (crime mapping) กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในบริเวณพื้นที่ศึกษา ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

4.1 ข้อมูลทั่วไปของแขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

พื้นที่แขวงชนะสงคราม เป็นย่านที่มีการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายกลุ่มมาตั้งแต่ในอดีต เช่น มลายู ลาว มอญ จีน และไทย เป็นต้น โดยตั้งถิ่นฐานปะปนกัน แต่ในปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก การขยายตัวของเมือง และธุรกิจการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ส่งผลให้อาคารจำนวนมากมีการเปลี่ยนสภาพเป็นโรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ผับ และบาร์ เป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีประชากรจากที่อื่นที่เข้ามาประกอบอาชีพภายในพื้นที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น พื้นที่แขวงชนะสงครามมีความหนาแน่นค่อนข้างสูง และมีการผสมผสานของรูปแบบพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยอดีตกับการพัฒนาพื้นที่และสร้างขึ้นใหม่จากธุรกิจการท่องเที่ยว แขวงชนะสงครามจึงมีโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่หลากหลายรูปแบบ มีรูปทรงที่แตกต่างกันและการจัดวางพื้นที่ในลักษณะที่ถูกโอบล้อมด้วยสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนเกาะตัวเป็นแนวยาวตามเส้นทางสัญจร

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ศึกษาถึงอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในบริเวณพื้นที่ศึกษา ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555) ทั้งนี้ ลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ พบว่า เป็นสถาบันราชการ อาคารและพื้นที่สาธารณะ ศาสนสถานตลอดจนอาคารในทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำนวนมากกระจายอยู่ภายในพื้นที่ บางส่วนเป็นชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ในสมัยอดีตและมีลักษณะของสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิม การตั้งถิ่นฐานของคนในชุมชนตลอดจนอาคารพาณิชย์กรรมภายในย่านมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพน้อย เนื่องจาก บริเวณแขวงชนะสงครามถูกกำหนดตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2556 ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จึงถูกควบคุมด้วยกฎหมายและเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาติ แสดงดังแผนที่ 4-1

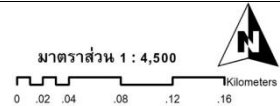

แผนที่ 4-1 โครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

■ โครงข่ายพื้นที่สาธารณะ

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

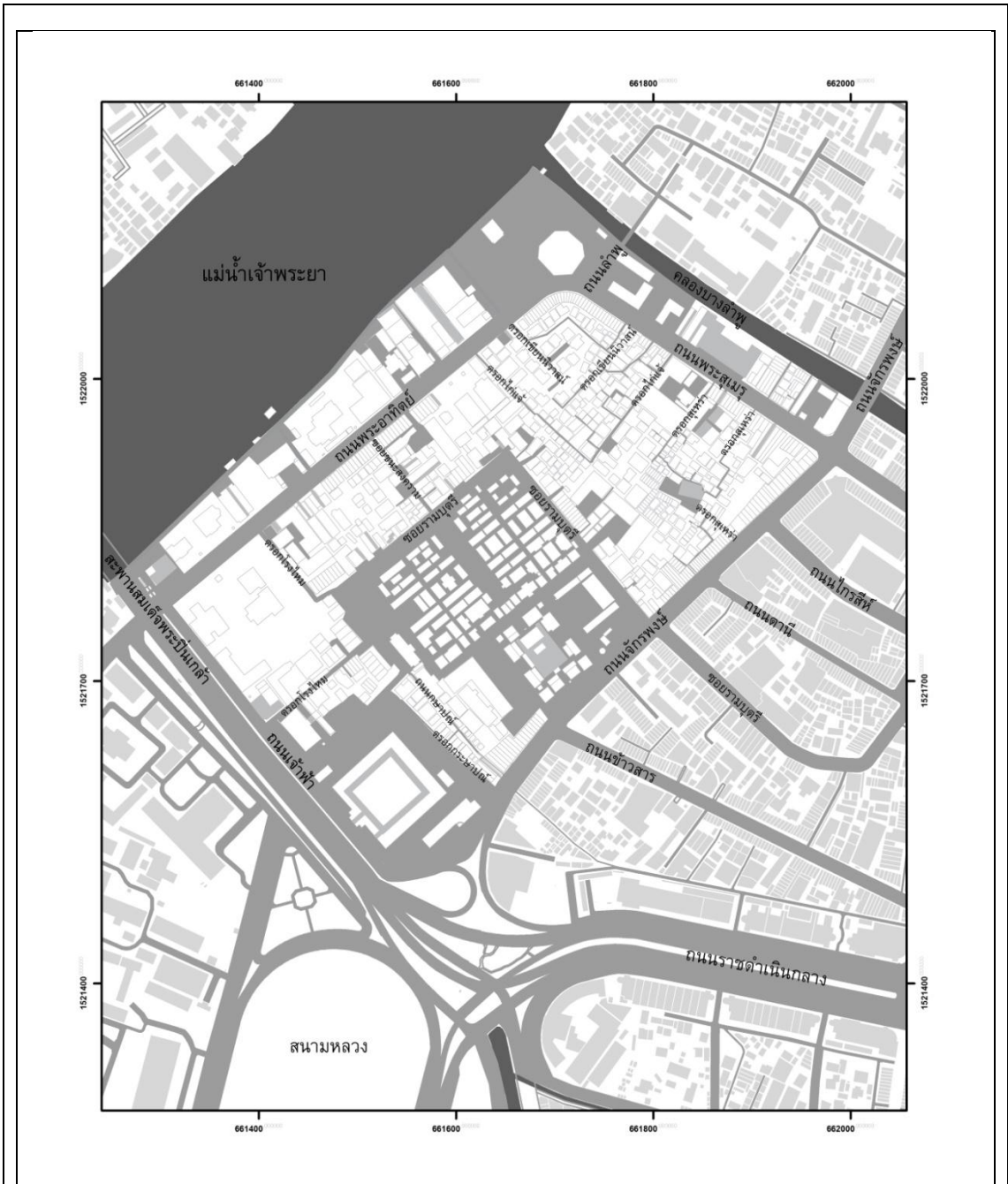

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงครามหลายแห่ง มีสภาพเป็นทางลอดอาคารที่เชื่อมพื้นที่สาธารณะประเภทที่ไม่มีทางลอดอาคารเข้าด้วยกัน อาทิ ลานจอดรถใต้อาคาร ภายในตัวอาคาร ศาสนสถาน โรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ตลอดจนถึง บาร์ที่มีทางออกเปิดสู่พื้นที่สาธารณะมากกว่าหนึ่งทาง เป็นต้น เนื่องจาก พื้นที่ดังกล่าวเป็นบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์อาคารจากบุคคลหลากหลายกลุ่ม จึงส่งผลให้พื้นที่บริเวณที่มีทางลอดอาคารนั้น จัดรวมเป็น โครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะบางบริเวณเป็นทางลอดอาคารชั้นที่ 2 ที่เข้าถึงได้จากถนนด้านหนึ่ง และเดินผ่านตัวอาคารลงมาในชั้นที่ 1 เพื่อออกสู่ถนนอีกด้านหนึ่ง แสดงดังแผนที่ 4-2 และ รูปที่ 4-2

แผนที่ 4-2 โครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงครามรวมประเภททางลอดอาคาร

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- โครงข่ายพื้นที่สาธารณะทั่วไป
- โครงข่ายพื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคาร

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4-2 สภาพทั่วไปของโครงข่ายพื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคาร ภายในแขวงชนะสงคราม “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556 ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ลักษณะประชากรและการตั้งถิ่นฐานของชุมชนภายในแขวงชนะสงคราม

ปัจจุบัน จากสถิติข้อมูลจำนวนประชากรของฝ่ายทะเบียนสำนักงานเขตพระนคร พบว่าจำนวนประชากรแขวงชนะสงครามล่าสุด ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 825 ครัวเรือน คิดเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,179 คน จำแนกเป็นประชากรชาย 1,052 คน และประชากรหญิง 1,127 คน คิดเป็นความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ คือ 6,427.73 คน / ตารางกิโลเมตร (พื้นที่แขวงชนะสงครามเท่ากับ 0.339 ตารางกิโลเมตร)

ลักษณะทางด้านสังคมของชุมชนแขวงชนะสงครามมีลักษณะเป็นสังคมเมือง กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่มีการเข้ามาของคนนอกพื้นที่เพื่อเข้ามาทำงาน ค้าขาย รับจ้าง ตลอดจนนักท่องเที่ยว และนักทัศนอาจร จึงส่งผลให้บริเวณแขวงชนะสงครามเป็นเส้นทางสัญจรหลักเส้นหนึ่งที่มีการปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในปริมาณที่สูง

นอกจากนี้ ชุมชนดั้งเดิมภายในแขวงชนะสงคราม ประกอบด้วยชุมชนย่อยๆ หลากหลายชุมชนด้วยกัน ลักษณะชุมชนบริเวณแขวงชนะสงคราม สามารถแบ่งออกตามชุมชนย่อยๆ ได้ดังนี้

1.) ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ (ชุมชนตรอกสุเหร่า)

ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ โดยทิศเหนือจรดถนนพระสุเมรุ ทิศใต้จรดซอยรามบุตรี วัดชนะสงคราม ทิศตะวันออกจรดถนนจักรพงษ์ และทิศตะวันตกจรดชุดชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่อ้แจ้ มีจำนวนครัวเรือนประมาณ 180 ครัวเรือน โดยมีจำนวนบ้านประมาณ 160 หลังคาเรือน คิดเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 800 คน จำแนกเป็นประชากรชายประมาณ 300 คน และประชากรหญิงประมาณ 500 คน (ข้อมูลชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานคร, 2555) ประกาศจัดตั้งเป็นชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2535 จัดเป็นชุมชนประเภทเมือง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพค้าขายรับจ้างทั่วไป และราชการ ความสัมพันธ์ของชุมชนมีลักษณะเครือญาติ ทุกครอบครัวรู้จักกันดี เป็นชุมชนที่ปลูกบ้านเรือนอยู่ติดกัน ลักษณะอาคารเป็นบ้านไม้สองชั้น และบ้านเช่าครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น เรียงติดกันอย่างหนาแน่น และอยู่กันมายาวนาน มีทางเข้าออกหลัก 3 ทาง คือ บริเวณตรอกฟาโรห์ และตรอกแจ้กชวน ซึ่งตั้งอยู่บนถนนพระสุเมรุ และทางเข้าออกชุมชนหลักบนถนนจักรพงษ์ โดยทางเข้าออกชุมชนมีลักษณะเป็นคอนกรีตทั้งหมด ซึ่งมีขนาดแคบๆ ในชุมชนมีร้านค้า ร้านอาหารมุสลิม เมื่อเดินไปตามทางเข้าตรอกจะพบกับมัสยิดจักรพงษ์ ซึ่งอยู่ตรงกลางชุมชน อันเป็นศูนย์กลางในการประกอบศาสนกิจ และกิจกรรมของชุมชน โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาดวันละ 5 ครั้ง การจัดบรรยายธรรมเดือนละครั้ง และการจัดงานวันถือบวช เป็นต้น

2.) ชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่อ้แจ้

เป็นชุมชนที่มีถนนขนาดเล็กเชื่อมตรอกเขียนนิวาสน์ และตรอกไก่อ้แจ้เข้าด้วยกัน ตั้งอยู่บริเวณถนนพระอาทิตย์ ช่วงตั้งแต่ปากซอยถนนลำพูลัดเลาะภายในย่านไปจรดซอยข้างตึกแถวเยื้องกับสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ถนนพระสุเมรุ มีจำนวนครัวเรือนรวมประมาณ 280 ครัวเรือน แยกเป็นตรอกเขียนนิวาสน์ 160 ครัวเรือน ตรอกไก่อ้แจ้ 120 ครัวเรือน คิดเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 1,300 คน จำแนกเป็นประชากรชายประมาณ 500 คน และประชากรหญิงประมาณ 800 คน ลักษณะเป็นอาคารไม้ความสูงไม่กี่ชั้น ทางเดินแคบลัดเลาะผ่านย่านที่อยู่อาศัยดั้งเดิม

ภายในชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อแจ้ สามารถจำแนกเป็นตรอกย่อยภายในชุมชน ได้แก่ ตรอกเจ้าพระยาวรพงศ์หรือตรอกขจร (ตรอกพระอาทิตย์) ตรอกไก่อแจ้ใหญ่ ตรอกไก่อแจ้เล็ก ตรอกเจ๊ก ตรอกป่าแต้ว โดยทั้งหมดรวมเรียกว่า ชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อแจ้

พื้นที่ตั้งของชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อแจ้ รวมทั้งตึกแถวทางด้านหน้าเกือบทั้งหมด เป็นพื้นที่ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้เช่า ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นบริเวณที่ตั้งของวังกรมหลวงจักรเจษฎา ปัจจุบันกลายเป็นหมู่บ้านจัดสรร ในอดีตเป็นที่อยู่ของคนมีฐานะ เช่น ขุนนาง ปัจจุบันยังหลงเหลือบ้านเก่าๆ อยู่หลายหลัง อาทิ บ้านหลวงประสิทธิ์

ชาวชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อแจ้ มีศาลเพียงตากรมหลวงจักรเจษฎา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในย่าน ซึ่งมีจำนวน 2 ศาลด้วยกัน โดยจะมีพิธีบวงสรวงเป็นประจำ หลังวันขึ้นปีใหม่ทุกปี และมีลานร้าวเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมของชุมชน มีลักษณะหักไปมาตามลักษณะแนวบ้านเรือนที่ขยายขึ้นมาใหม่ คล้ายสี่เหลี่ยมคางหมู ขนาดประมาณ จอดรถได้ 2-3 คัน และมีบ้านกึ่งกลาง ที่ตั้งอยู่บริเวณลานร้าวใช้ในการพบปะพูดคุย หรือจัดกิจกรรมพบปะทางสังคมภายในชุมชน ปัจจุบันด้วยการขยายตัวทางธุรกิจท่องเที่ยว บริเวณถนนข้าวสารและคนต่างถิ่นจากชนบทที่เข้ามาค้าขายย่านบางลำพู ทำให้บ้านเรือนบางส่วนถูกปรับเป็นเกสต์เฮาส์ และบ้านเช่าราคาสูง

3.) ชุมชนตรอกโรงไหม

ตรอกโรงไหม เป็นย่านธุรกิจการท่องเที่ยว ประเภทที่พัก โรงแรม เกสต์เฮาส์ และร้านอาหารเป็นจำนวนมาก รวมถึงยังเป็นที่พักผ่อนโดยสารถ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเรียกใช้บริการ มีทางเข้าออกชุมชน 2 ทางหลัก คือ ตรอกโรงไหมฝั่งถนนพระอาทิตย์ และตรอกโรงไหมฝั่งถนนเจ้าฟ้า

4.) ชุมชนตรอกกระชาปณ์

เป็นชุมชนขนาดเล็กไม่กี่หลังคาเรือน ที่ตั้งอยู่บริเวณริมกำแพงเขตของกรมธนารักษ์ ซึ่งในอดีตนั้นคือ โรงชาปณ์สิทธิการ ซึ่งปัจจุบันได้ย้ายไปสร้างที่ใหม่ กรมธนารักษ์จึงยกพื้นที่ดังกล่าวให้พัฒนาเป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และพิพิธภัณฑ์เหรียญ ของสำนักบริหารเงินตรา กรมธนารักษ์กระทรวงการคลัง

ภายในชุมชนมีถนนคนเดินขนาดเล็กที่เชื่อมชุมชนตรอกกระชาปณ์ออกสู่ถนนจักรพงษ์ ซึ่งปัจจุบันสภาพอาคารบ้านเรือนภายในตรอกกระชาปณ์นั้น เป็นที่อยู่อาศัย แต่บางส่วนปรับเปลี่ยนสภาพเป็นเกสต์เฮาส์ และมีค้ายมวย ส.วรพิน ที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความนิยมเข้ามาฝึกหัดมวยไทยเป็นจำนวนมาก

มีทางเข้าออกชุมชน 2 ทาง คือ ทางเข้าชุมชนหลัก บนถนนจักรพงษ์ และทางลัดเข้าชุมชน บริเวณค้ายมว ย ส.วรพิน ที่สามารถทะลุออกสู่ถนนกษาปณ์เชื่อมต่อย่านชอยรามบุตรี

5.) ย่านชอยรามบุตรี

ย่านชอยรามบุตรี คือบริเวณถนนรอบวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร ที่ตั้งอยู่ติดกับ กำแพงวัดด้านหนึ่ง และอีกด้านหนึ่งเป็นอาคารพาณิชย์ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ผับ บาร์ ตลอดจนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากมาย มีการตั้งอาคารบ้านเรือนเต็มพื้นที่ อย่างหนาแน่น โดยมีวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร เป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็น สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญภายในย่าน

บริเวณดังกล่าว ทางทิศเหนือจรดชุมชนดั้งเดิมภายในแขวงชนะสงคราม คือ ชุมชน ตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่อแจ้ และชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ แต่ไม่มีเส้นทางสาธารณะเชื่อมกัน อย่างชัดเจน ทางทิศใต้จรดตรอกโรงไหม ทิศตะวันออกจรดถนนจักรพงษ์ ย่านถนนข้าวสาร และทิศตะวันตก จรดถนนพระอาทิตย์โดยมีชอยชนะสงครามเชื่อมบริเวณภายในย่านกับถนน พระอาทิตย์เข้าด้วยกัน จึงทำให้บริเวณชอยรามบุตรี มีทางเข้าออกชุมชนหลายทาง เป็นย่านที่พักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาถนนข้าวสาร ตลอดจนรูปแบบการท่องเที่ยว ทางเลือก ประเภทร้านอาหาร บาร์ มีความเป็นสัดส่วนมากกว่าถนนข้าวสาร อย่างไรก็ตาม ย่านชอยรามบุตรี ยังเป็นย่านถนนคนเดินที่มีของที่ระลึก เสื้อผ้า และอาหารจำนวนมากตั้ง วางขาย โดยเฉพาะแผงลอยริมฝั่งกำแพงวัด

6.) ย่านถนนพระอาทิตย์

เป็นย่านชุมชนสำคัญที่เติบโตพร้อมกับการสร้างพระนคร เป็นบริเวณศูนย์กลาง การปกครองและศิลปวัฒนธรรม ตัวถนนเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยามีวังเจ้านาย บ้านเรือนของข้าราชการ และราษฎรเรียงรายอยู่สองฝั่งถนน ทั้งนี้ บริเวณย่านถนนพระอาทิตย์มีความผูกพัน มาอย่างยาวนานกับประวัติศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร มีการสร้างตำหนักแบบตึกในสมัย รัชกาลที่ 3 โดยได้รับอิทธิพลสถาปัตยกรรมจากจีนและยุโรป ซึ่งในเวลาต่อมาตำหนักบางแห่ง ถูกเปลี่ยนเป็นสำนักงานและอาคารที่ทันสมัย โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินของทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์

ปัจจุบัน ย่านถนนพระอาทิตย์ เป็นถนนสายรองประธานขนาด 2 ช่องจราจร อันเป็นที่ตั้งสถานที่ราชการ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และร้านอาหารจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีสถานที่สำคัญเช่น ป้อมพระสุเมรุ และสวนสันติชัยปราการ ที่ดึงดูดคนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวหมื่นเวียนกันเข้ามาในย่านถนนพระอาทิตย์อย่างต่อเนื่อง

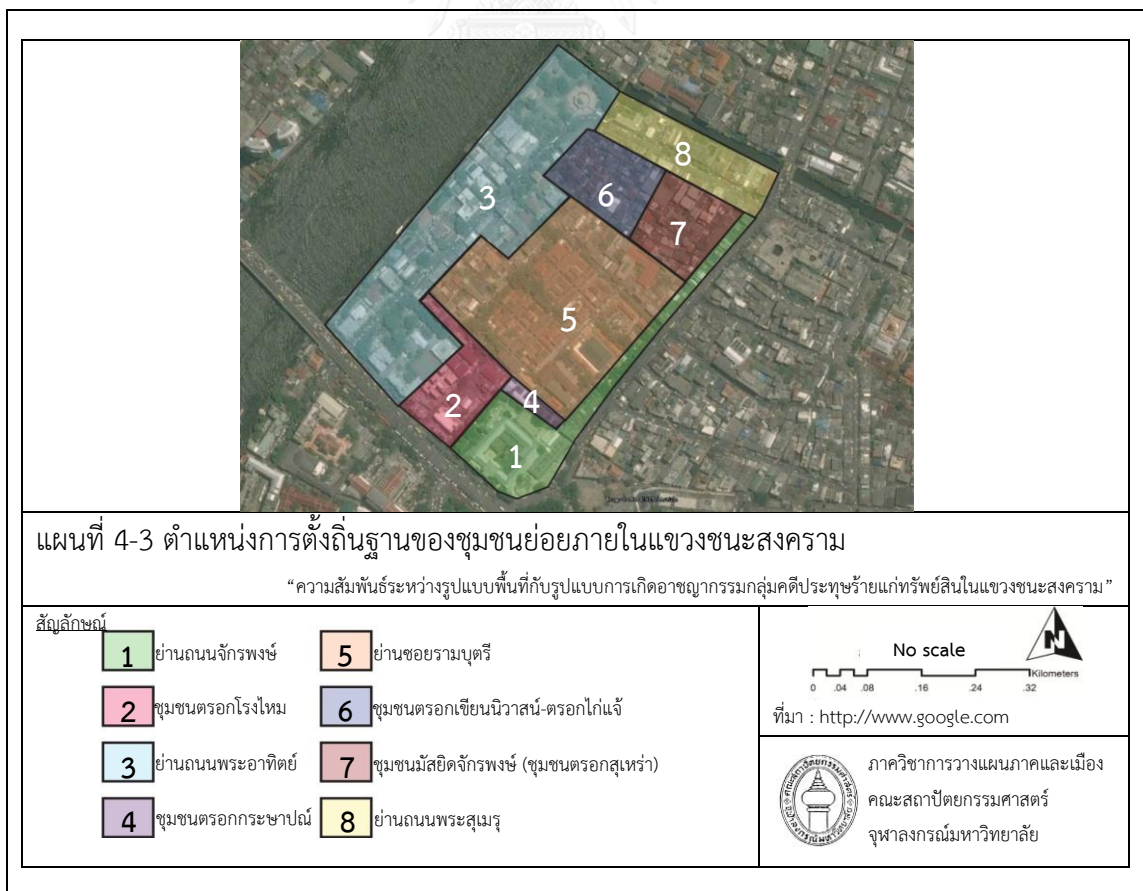
7.) ย่านถนนพระสุเมรุ

ถนนพระสุเมรุสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน สำหรับช่วงถนนที่อยู่ในแขวงชนะสงคราม นั้น เป็นถนนพระสุเมรุช่วงแรก ได้แก่ พื้นที่บริเวณริมคลองบางลำพู และชุมชนการค้าริมถนนพระสุเมรุทั้งสองฝั่ง โดยทอดตัวยาวขนานแนวคลองบางลำพู ซึ่งในอดีตเป็นแนวกำแพงเมืองเก่า ดังจะเห็นว่า บริเวณหัวถนนคือ ป้อมพระสุเมรุ ซึ่งเป็นป้อมปราการสำคัญที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันข้าศึกที่จะมารุกรานพระนครในสมัยอดีต และยังมีสะพานองอุทิศที่สร้างข้ามคลองบางลำพูไปยังชุมชนวัดสังเวชวิทยาราม แขวงวัดสามพระยาอีกด้วย

ปัจจุบัน ย่านถนนพระสุเมรุ เป็นย่านของพาณิชย์กรรม และสถานที่ราชการ ซึ่งส่วนใหญ่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ โดยอาคารบางส่วนเป็นของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ ยังเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่สำคัญออกสู่ภายนอกพื้นที่ คือ สี่แยกบางลำพู

8.) ย่านถนนจักรพงษ์

ย่านถนนจักรพงษ์ มีสภาพอาคารบ้านเรือนเป็นอาคารพาณิชย์สมัยใหม่ที่มีความหนาแน่นมาก เนื่องจาก เป็นถนนสายหลักที่เชื่อมกับย่านถนนข้าวสาร และย่านชอยรามบุรี ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นย่านท่องเที่ยวสำคัญของกรุงเทพมหานคร

ย่านถนนจักรพงษ์

ย่านซอยรามบุตรี

ชุมชนตรอกโรงไหม

ชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่อแจ้

ย่านถนนพระอาทิตย์

ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ (ชุมชนตรอกสุเหร่า)

ชุมชนตรอกกระชาปณ์

ย่านถนนพระสุเมรุ

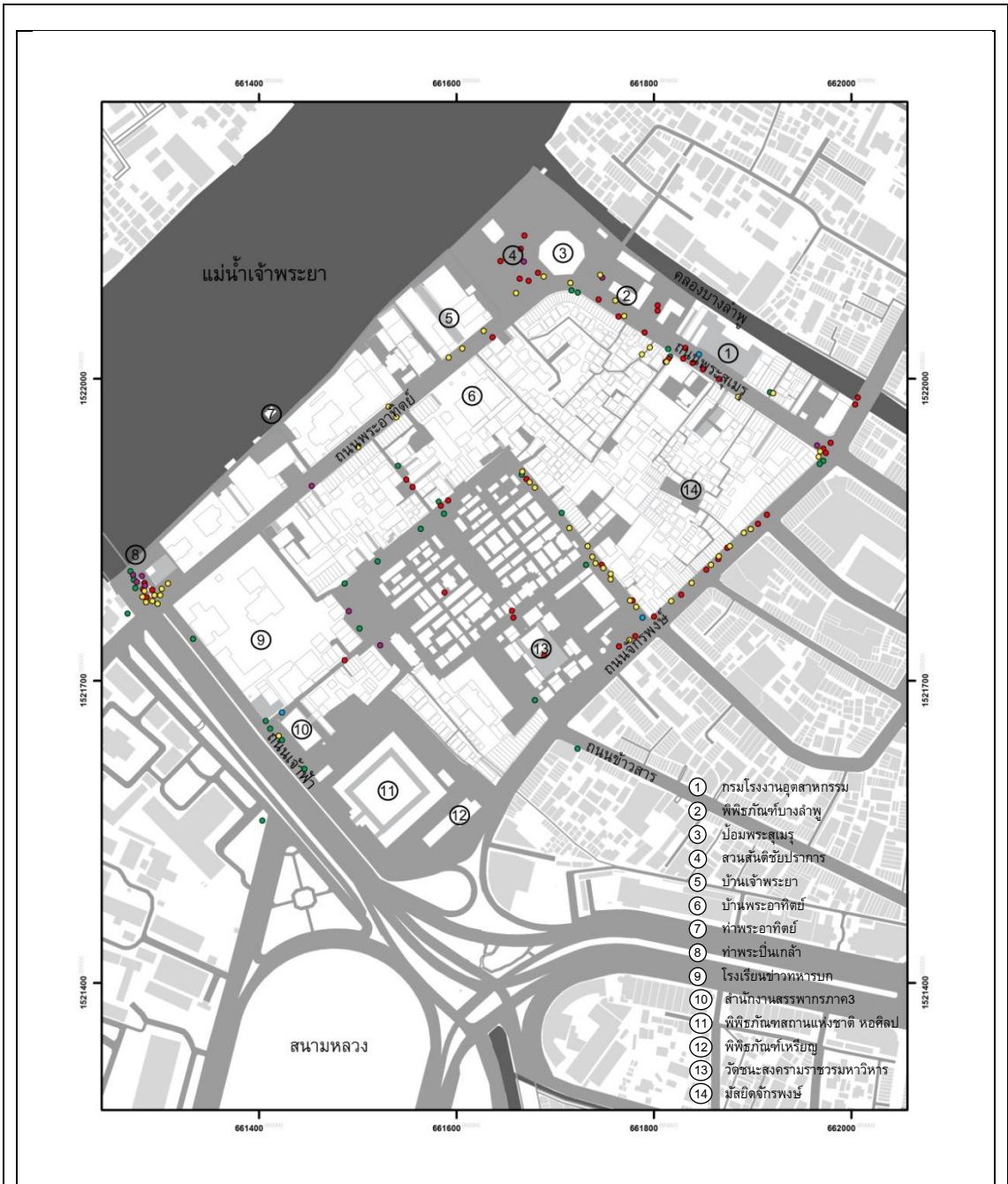

4.3 แผนที่อาชญากรรม (crime mapping) กลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในบริเวณพื้นที่ศึกษา ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

จากสถิติข้อมูลสถานการณ์อาชญากรรมของกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2546 พบว่า เขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มพื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร (อัครวัต เจริญไชยศรี, 2549: 137 อ้างถึงใน กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2547) โดยจำแนกเป็นอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน 17,692 คดี หรือประมาณ 11 คดีต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ชีวิตร่างกาย 7,559 คดี หรือประมาณ 5 คดีต่อตารางกิโลเมตร สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้กล่าวไว้ว่า บริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามนั้น เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมรวมต่อพื้นที่มากที่สุดคือ 207.18 คดีต่อตารางกิโลเมตร (อัครวัต เจริญไชยศรี, 2549: 178)

ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามของ นายมณฑล เขี่ยมไพศาล ที่ได้ศึกษากลุ่มคดีอาชญากรรม ทั้งสิ้น 9 ประเภท ประกอบไปด้วย คดีฆ่าคนตาย คดีทำร้ายร่างกาย คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดียาเสพติด คดีลักทรัพย์ทั่วไป คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ จำนวน 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2550) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ลักษณะการเกิดคดีบริเวณพื้นที่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามนั้น มีลักษณะการเกิดกระจายกันโดยทั่วไป แต่พบว่ามีกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน กล่าวคือ คดีลักทรัพย์ทั่วไป คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถจักรยานยนต์ และคดีลักรถยนต์ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ซ้ำๆ และกระจุกตัวอยู่ในบริเวณแขวงชนะสงคราม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยการนำจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินที่เกิดขึ้นภายในแขวงชนะสงคราม 5 ปีต่อมา รวมเป็น 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) มาสร้างเป็นแผนที่อาชญากรรมแสดงดังแผนที่ 4-4 – แผนที่ 4-9

แผนที่ 4-4 แผนที่อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม
 ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)
 “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์
- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์
- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์
- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์
- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์

มาตราส่วน 1 : 4,500

ที่มา : ข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

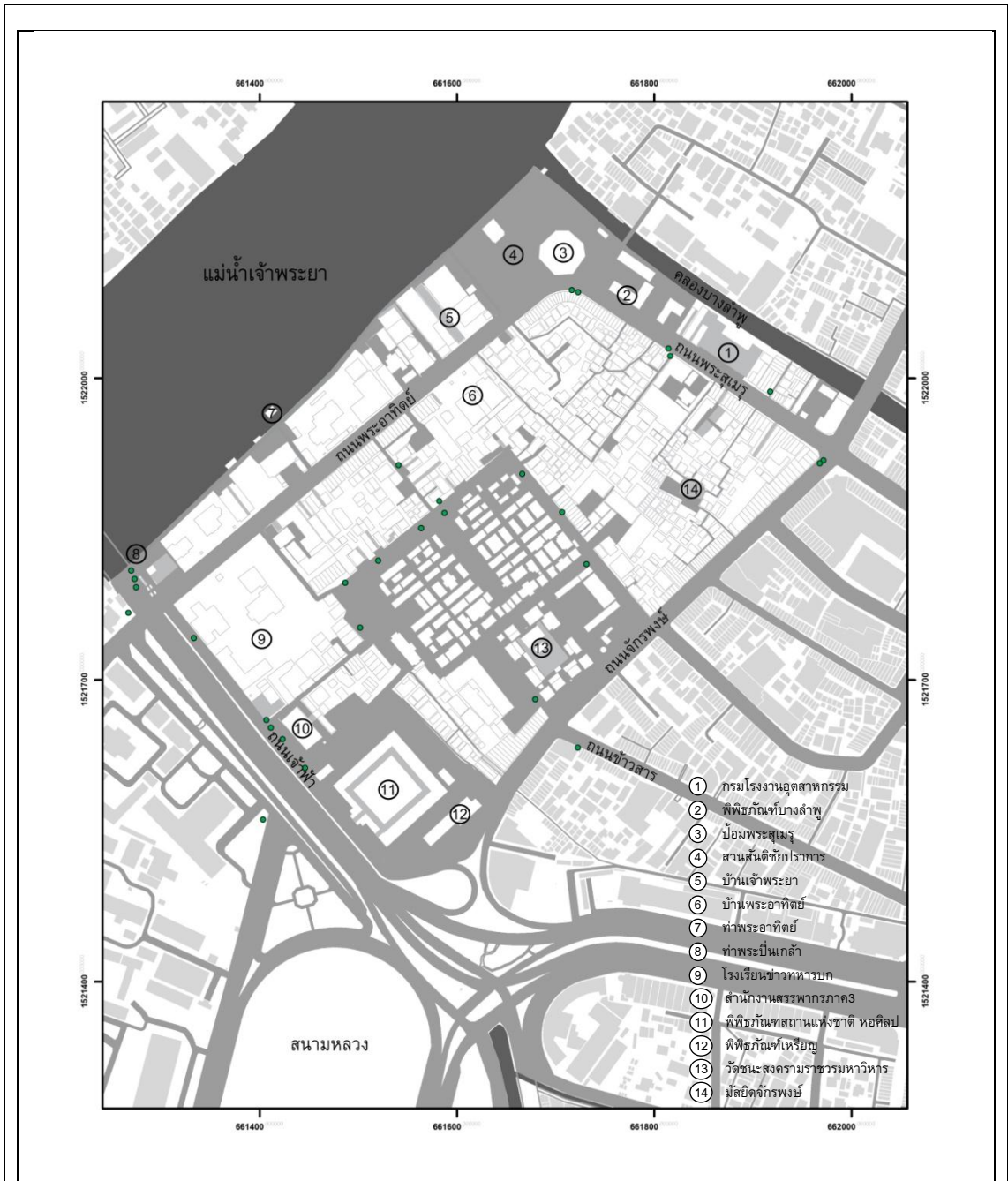
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนที่ 4-4 ซึ่งแสดงจุดเกิดคดีอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายใน
 แขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555) ซึ่งประกอบด้วย
 คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีลักทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีลักรถยนต์ คดีลักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์
 โดยเมื่อนำมาจำแนกจุดเกิดคดีอาชญากรรมตามประเภท พบว่า รูปแบบพื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรม
 แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ ผู้วิจัยต้องการแสดงแผนที่
 แสดงจุดเกิดคดีอาชญากรรมแยกตามประเภท ดังหัวข้อต่อไปนี้

4.3.1 แผนที่อาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์

คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์ เป็นลักษณะของการกระทำผิดตามประมวล
 กฎหมายอาญาลักษณะ 12 คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ถ้ากระทำผิดแล้วได้มีการกำหนดโทษ
 ตามมาตราที่ 336 “ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
 และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

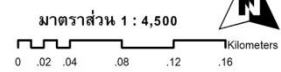
แผนที่ 4-5 แผนที่อาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม

ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์สิน

ที่มา : ข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4-3 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทวิงราวทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม

4.3.2 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์

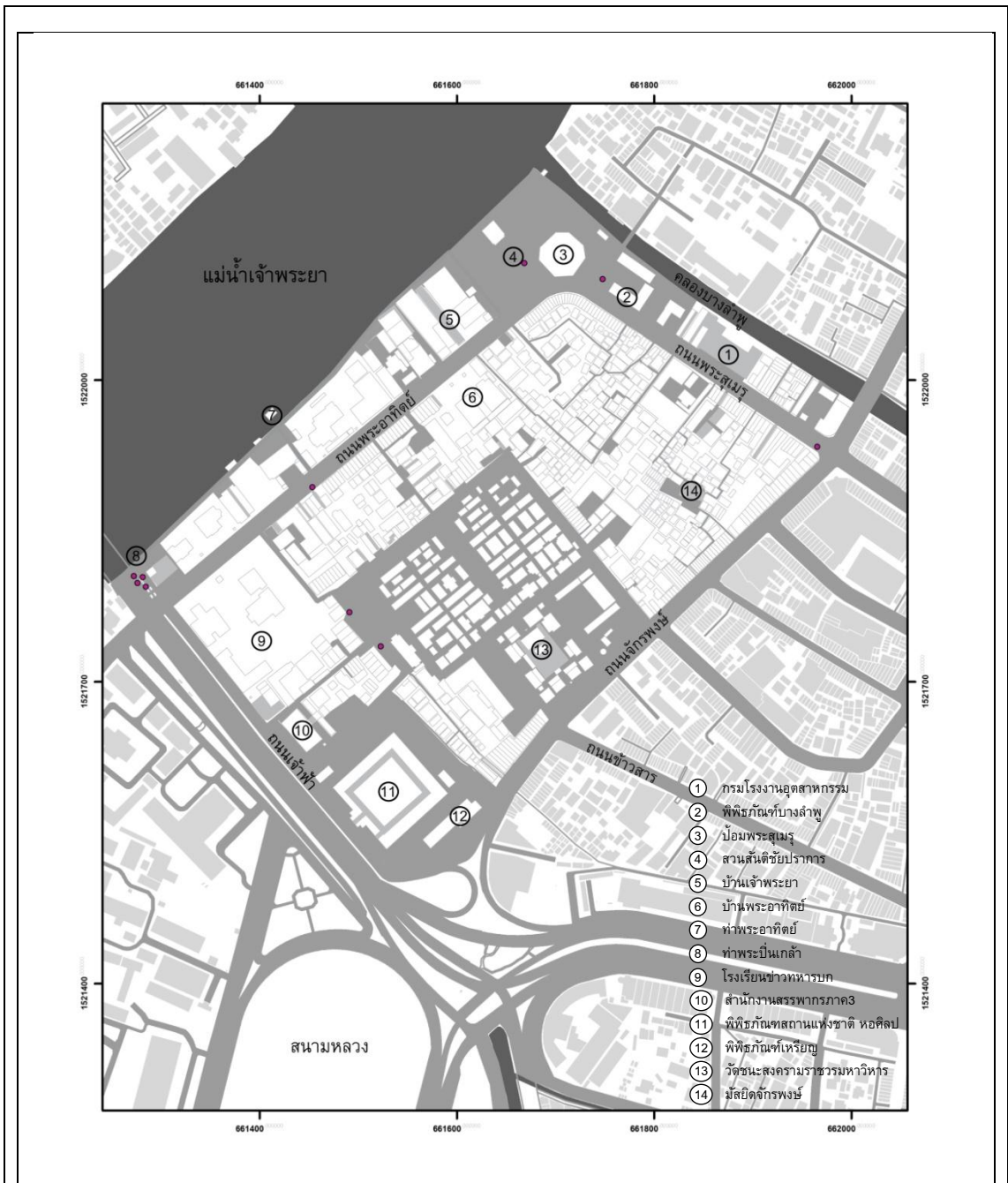
คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ เป็นลักษณะของการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ถ้ากระทำผิดแล้วได้มีการกำหนดโทษตามมาตราที่ 334 “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

4.3.3 แผนที่อาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์

คดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ เป็นลักษณะของการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 หมวดที่ 2 คือความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ถ้ากระทำผิดแล้วได้มีการกำหนดโทษตามมาตราที่ 337 “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้ได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญ หรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

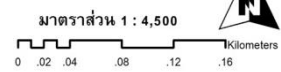
แผนที่ 4-7 แผนที่อาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม

ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์

ที่มา : ข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

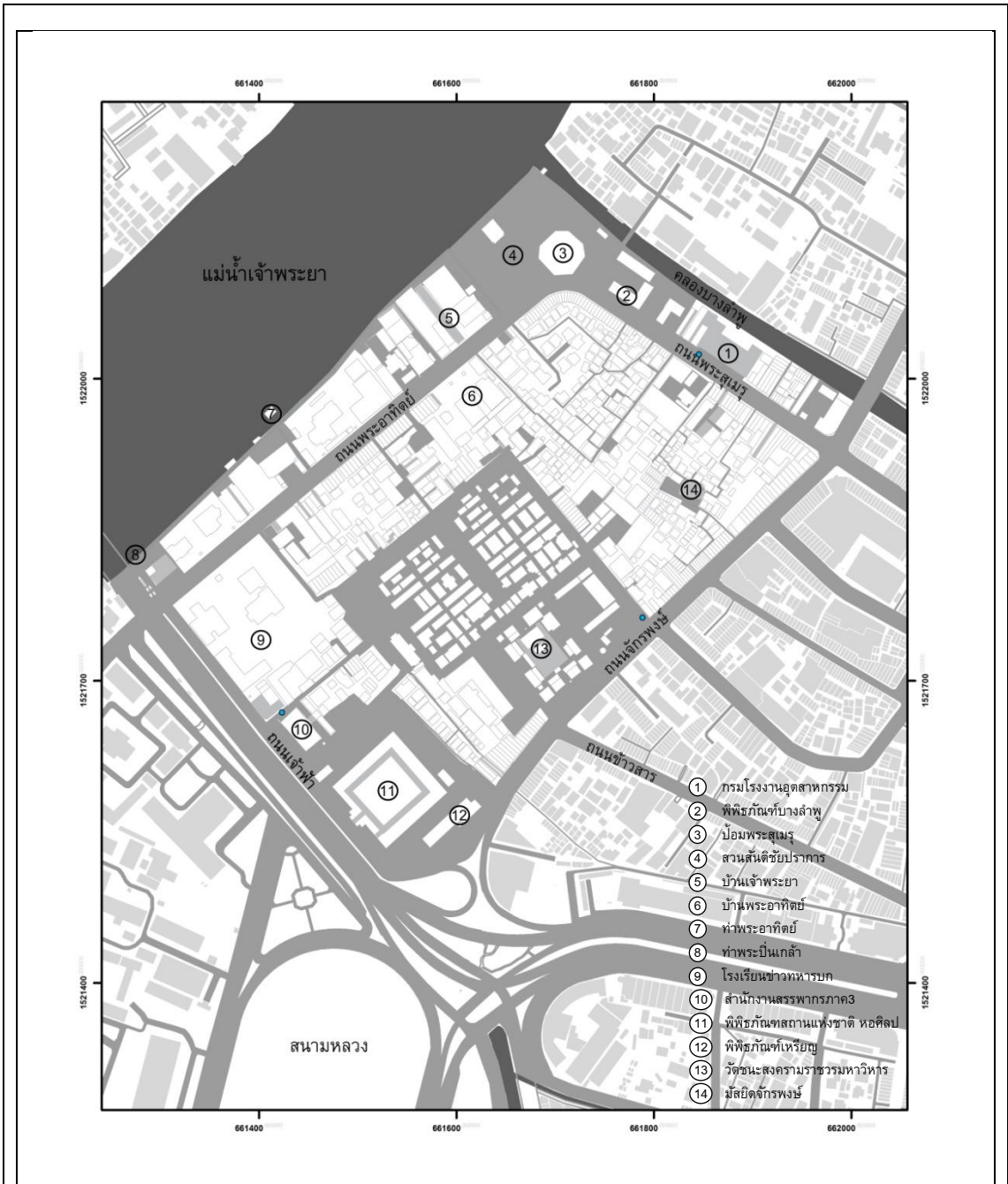
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.4 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์

คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ เป็นลักษณะของการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จัดอยู่ในหมวดเดียวกับฐานความผิดลักทรัพย์ทั่วไป ถ้ากระทำผิดแล้วได้มีการกำหนดโทษตามมาตราที่ 334 “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

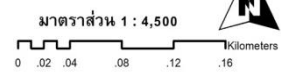
แผนที่ 4-8 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในแขวงชนะสงคราม

ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์

ที่มา : ข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

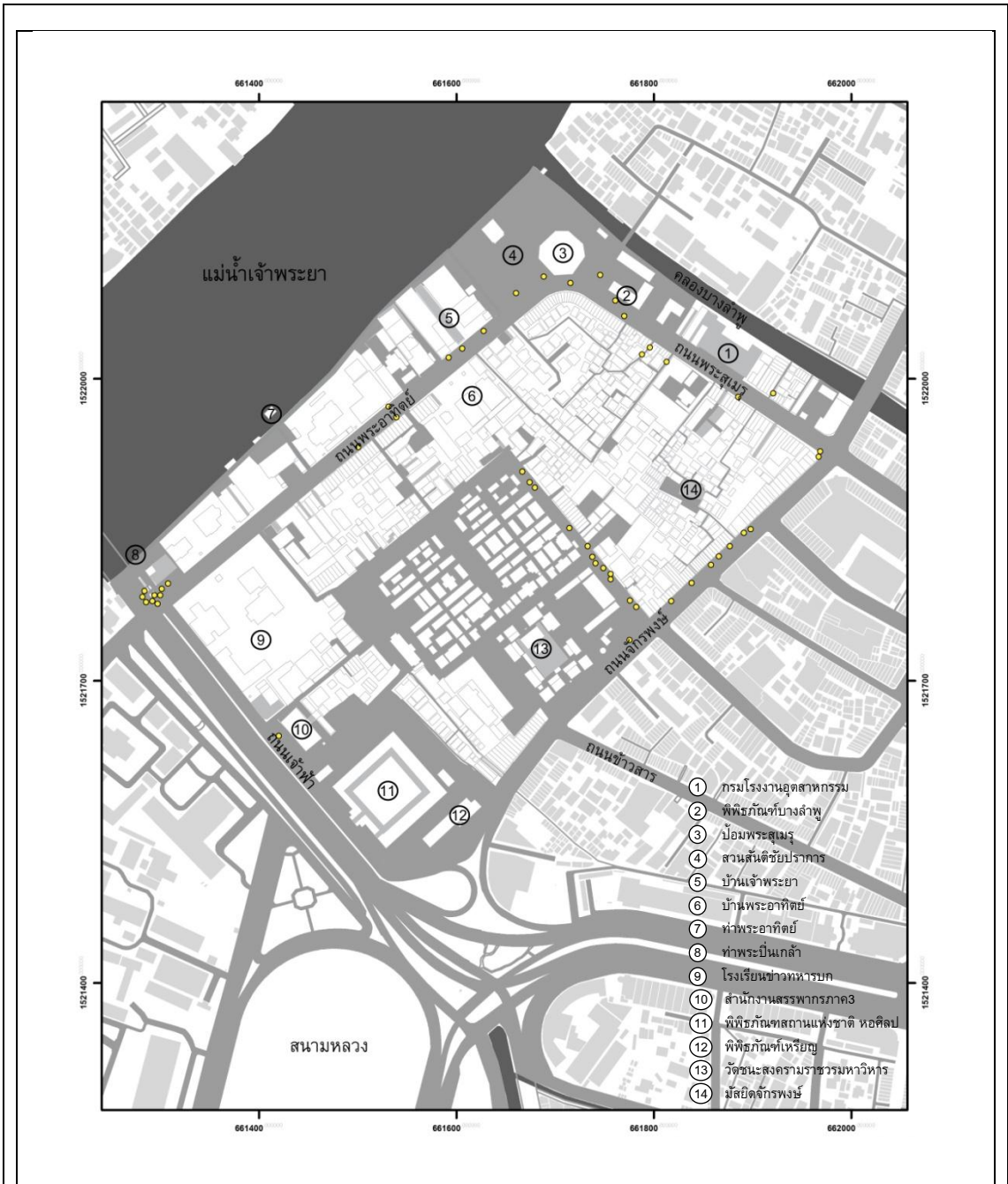

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.5 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์จักรยาน และรถจักรยานยนต์

คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์จักรยาน และรถจักรยานยนต์ ถือเป็นลักษณะของการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จัดอยู่ในหมวดเดียวกับฐานความผิดลักทรัพย์ทั่วไป ถ้ากระทำผิดแล้วได้มีการกำหนดโทษตามมาตราที่ 334 “ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

แผนที่ 4-9 แผนที่อาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์
ภายในแขวงชนะสงครามช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

● จุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์

มาตราส่วน 1 : 4,500

0 .02 .04 .08 .12 .16 Kilometers

ที่มา : ข้อมูลบันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4-7 ตัวอย่างจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์
ภายในแขวงชนะสงคราม

บทที่ 5

การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงคราม

การวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงคราม กล่าวถึงรายละเอียดของการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงครามที่ประกอบด้วยลักษณะพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้ สามารถอธิบายผ่านเครื่องมือ / วิธีการวิเคราะห์แต่ละประเภท โดยมีเนื้อหารายละเอียด ดังนี้

- 5.1 การวิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ
- 5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ
- 5.3 การวิเคราะห์รูปแบบมวลอาคาร
- 5.4 การวิเคราะห์รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร
- 5.5 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space)

5.1 การวิเคราะห์รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่แขวงชนะสงคราม มีลักษณะของโครงข่ายสาธารณะที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่หลากหลายรูปแบบ จึงส่งผลให้พื้นที่นั้นมีความเข้าถึงได้ยาก-ง่ายแตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบของการเข้าถึง เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.) โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์

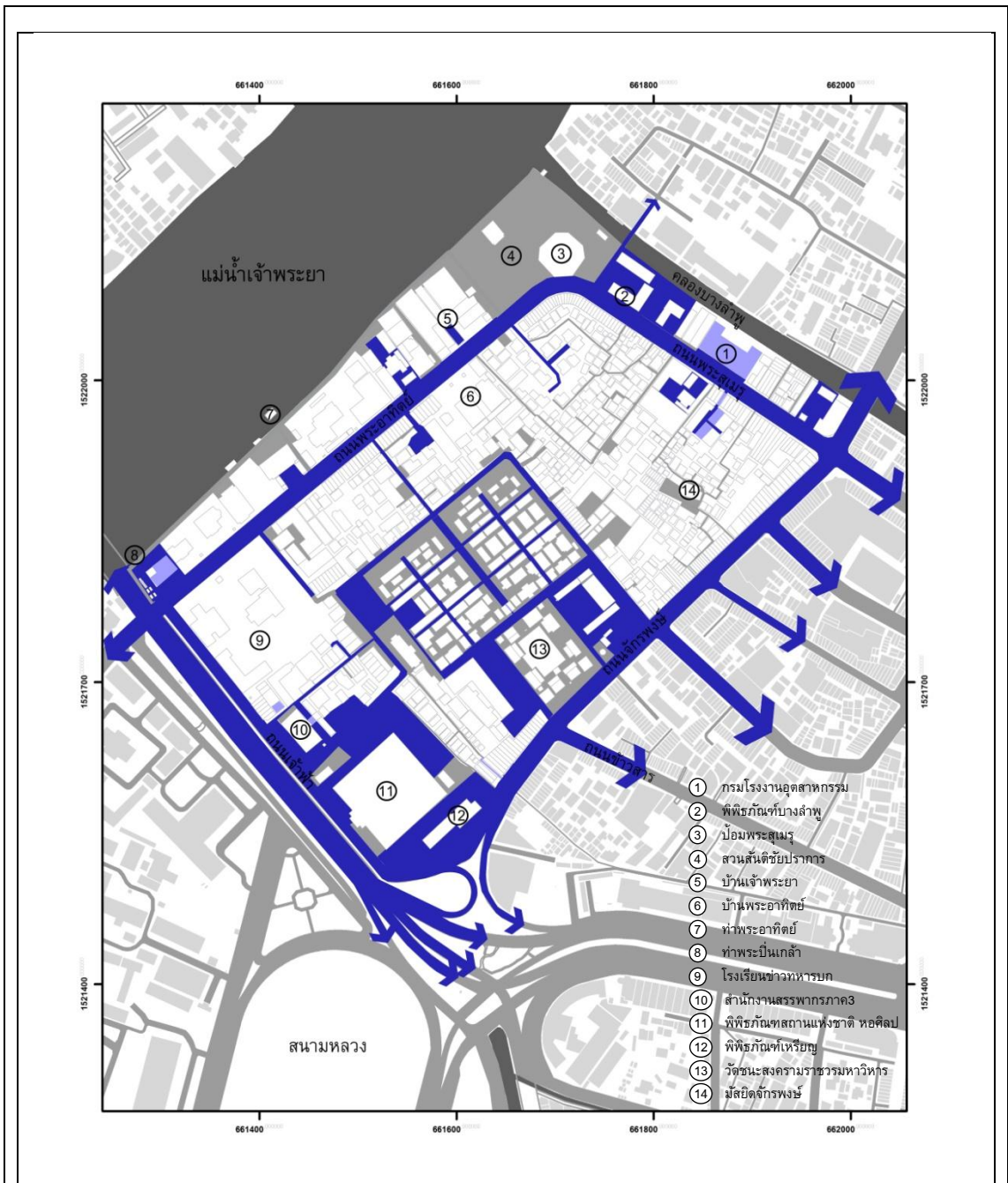
เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยพาหนะขับเคลื่อนที่มีขนาดตั้งแต่ 4 ล้อขึ้นไป มีตั้งแต่ ถนนทางหลักที่เป็นโครงข่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นของกรุงเทพมหานคร อาทิ ถนนเจ้าฟ้า และถนนสายรอง ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมสั้นๆ ระหว่างระยะทางที่ใช้ในการระบายการจราจร และเชื่อมต่อระหว่างถนนสายหลักของเมือง และถนนสายย่อยหรือตรอก ซอก และซอยต่างๆ ภายในย่าน เช่น ถนนพระอาทิตย์ ถนนจักรพงษ์ ถนนพระสุเมรุ เป็นต้น ตลอดจนถนนย่อย หรือถนนท้องถิ่น เป็นถนนภายในย่าน ที่เชื่อมต่อจากถนนสายรอง สามารถเชื่อมโยงการจราจรจุดต่างๆ ภายในย่าน เช่น ซอยรามบุตรี ตรอกโรงไหม ซอยชนะสงคราม เป็นต้น แสดงผังแผนที่ 5-1 และ รูปที่ 5-1

2.) โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์

เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยพาหนะขับเคลื่อนที่มีขนาดน้อยกว่า 4 ล้อ อาทิ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ รถมอเตอร์ไซค์ เป็นต้น โดยพาหนะดังกล่าวสามารถใช้โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์ได้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม พื้นที่สาธารณะบางจุดที่รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ แต่เข้าถึงได้ด้วยพาหนะประเภทรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ส่วนใหญ่จะเป็นตรอก ซอก และซอยที่มีขนาดเล็ก และเป็นเส้นทางลัดที่เชื่อมระหว่างถนนหลัก 2 เส้นทางเข้าด้วยกัน หรือเป็นพื้นที่สาธารณะที่ถูกโอบล้อมด้วยอาคาร และเส้นทางเข้า-ออกมีขนาดที่คับแคบ แสดงผังแผนที่ 5-2 และ รูปที่

3.) โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้า

เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้า กล่าวคือ เป็นพื้นที่สาธารณะทุกพื้นที่ที่บุคคลสามารถเข้าไปได้ด้วยการเดินเท้า นอกเหนือจากถนนที่รถยนต์ รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ สามารถเข้าถึงได้ ยกตัวอย่างพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้า เช่น โบสถ์ มัสยิด ทางลอดใต้อาคาร เป็นต้น โดยเส้นทางดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยงพื้นที่สาธารณะครอบคลุมภายในย่าน ส่งผลให้ การแทรกซึมดังกล่าวเป็นเส้นทางที่อาชญากรใช้ในการหลบหนีหลังประกอบอาชญากรรมเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น การจัดทำแผนที่การแทรกซึมการสัญจร หรือแผนที่โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้า จะสามารถอธิบายถึงรูปแบบพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของอาชญากรได้ แสดงผัง แผนที่ 5-3 และ รูปที่ 5-3

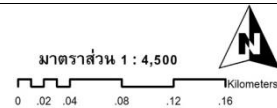

แผนที่ 5-1 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- พื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงด้วยรถยนต์
- พื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคารที่มีการเข้าถึงด้วยรถยนต์

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5-1 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถยนต์ภายในแขวงชนะสงคราม

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

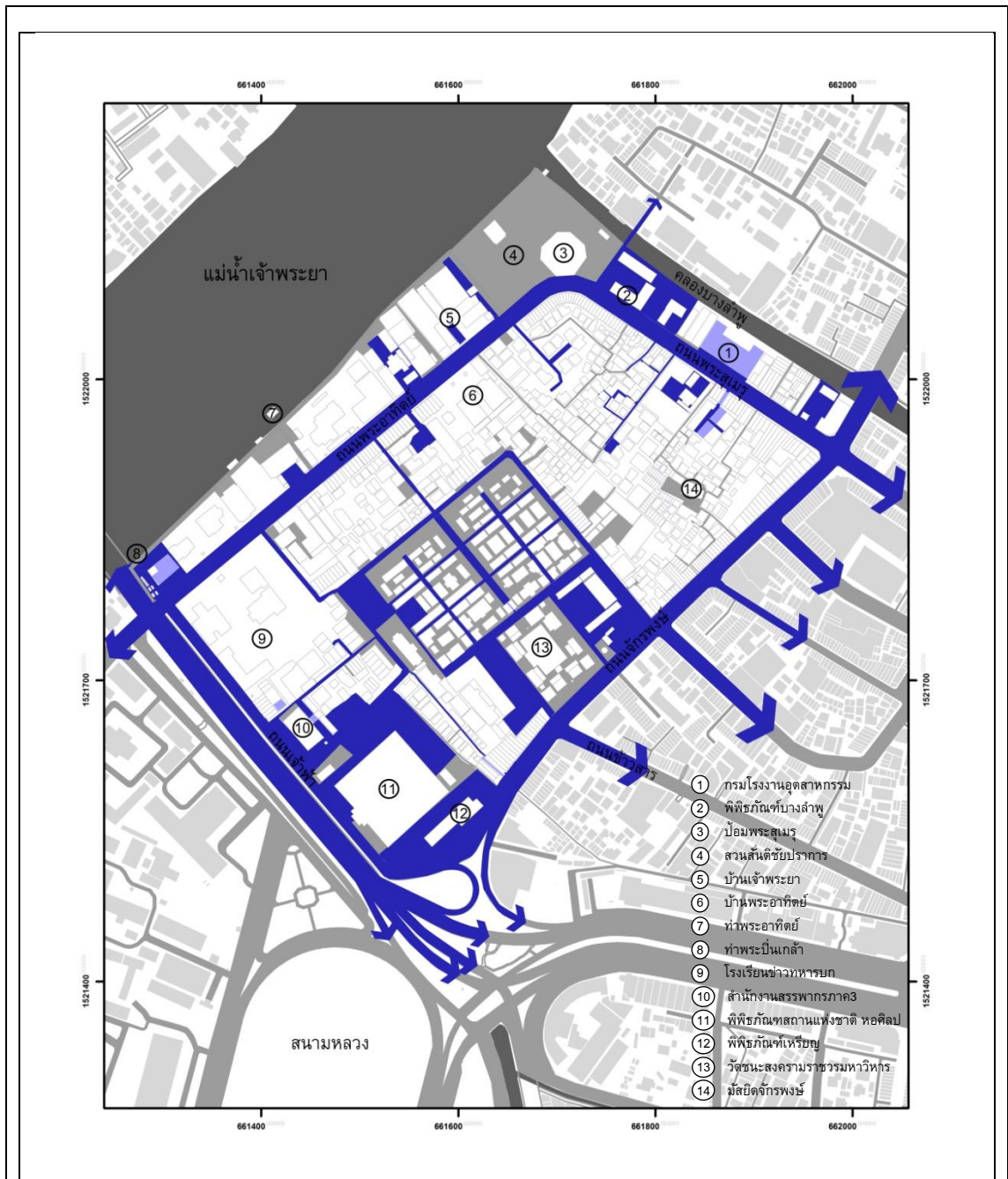

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 5-2 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- พื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์
- พื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคารที่มีการเข้าถึงด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์

มาตราส่วน 1 : 4,500

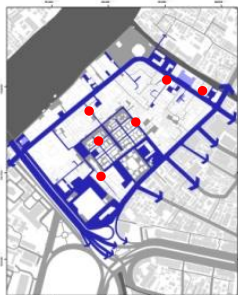
ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5-2 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์
ภายในแขวงชนะสงคราม

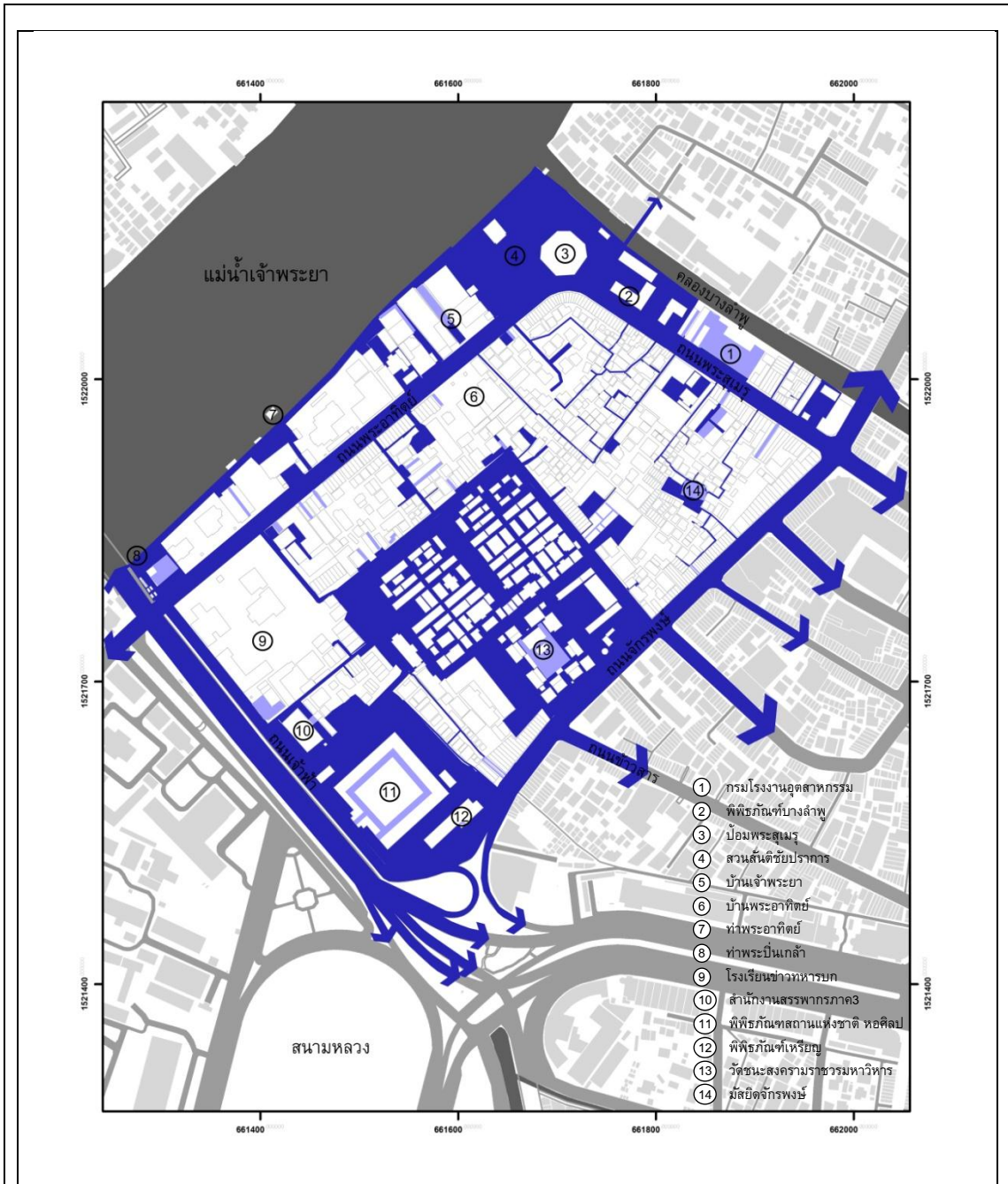
“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

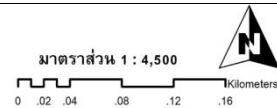

แผนที่ 5-3 โครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้า

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- พื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงด้วยการเดินเท้า
- พื้นที่สาธารณะประเภททางลอดอาคารที่มีการเข้าถึงด้วยการเดินเท้า

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5-3 สภาพโครงข่ายการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะด้วยการเดินเท้าภายในแขวงชนะสงคราม “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”	
	ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556 ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่า พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่นั้น มีลักษณะของการเข้าถึงที่แตกต่างกัน ซึ่งในบางพื้นที่นั้นเป็นการซ้อนทับของลักษณะการเข้าถึงหลากหลายประเภท และในบางพื้นที่ก็มีลักษณะของการเข้าถึงแบบเฉพาะ เป็นเพราะรูปแบบการปิดล้อมของอาคาร การตั้งถิ่นฐาน มาแต่สมัยอดีต ตลอดจนรูปแบบลักษณะของการจัดวางผังเมืองแขวงขณะสงคราม แสดงดังแผนที่ 5-4

ดังนั้น เมื่อนำไปวิเคราะห์กับจุดเกิดอาชญากรรมในบทถัดไป จะสามารถอธิบายถึงรูปแบบการใช้พื้นที่ และสามารถจำแนกลักษณะของการประกอบอาชญากรรมแต่ละประเภทในรูปแบบพื้นที่ที่แตกต่างกันได้

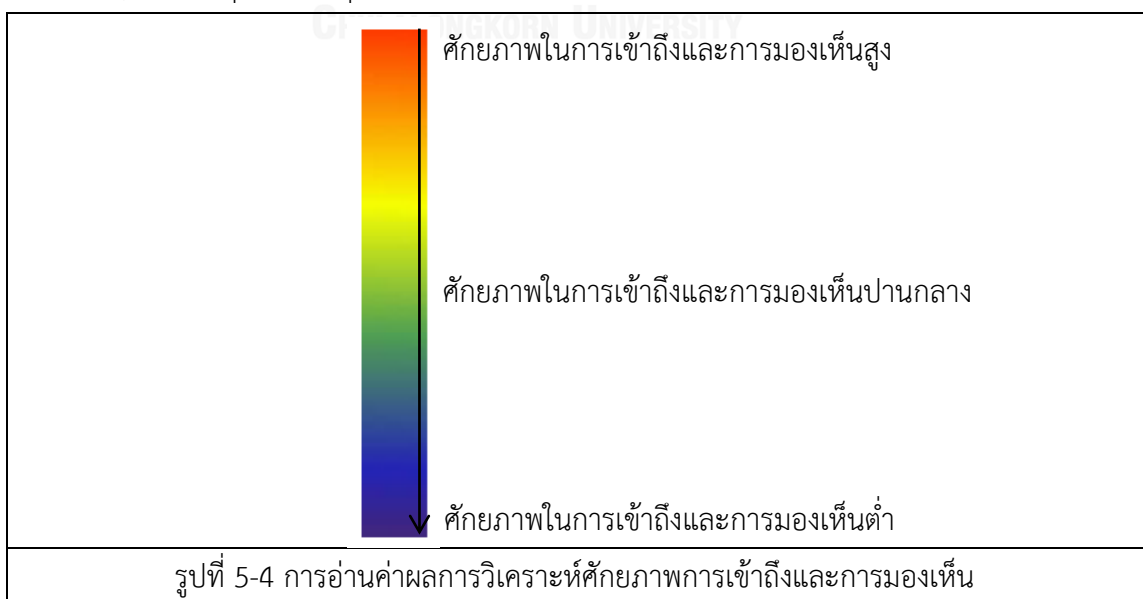

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ

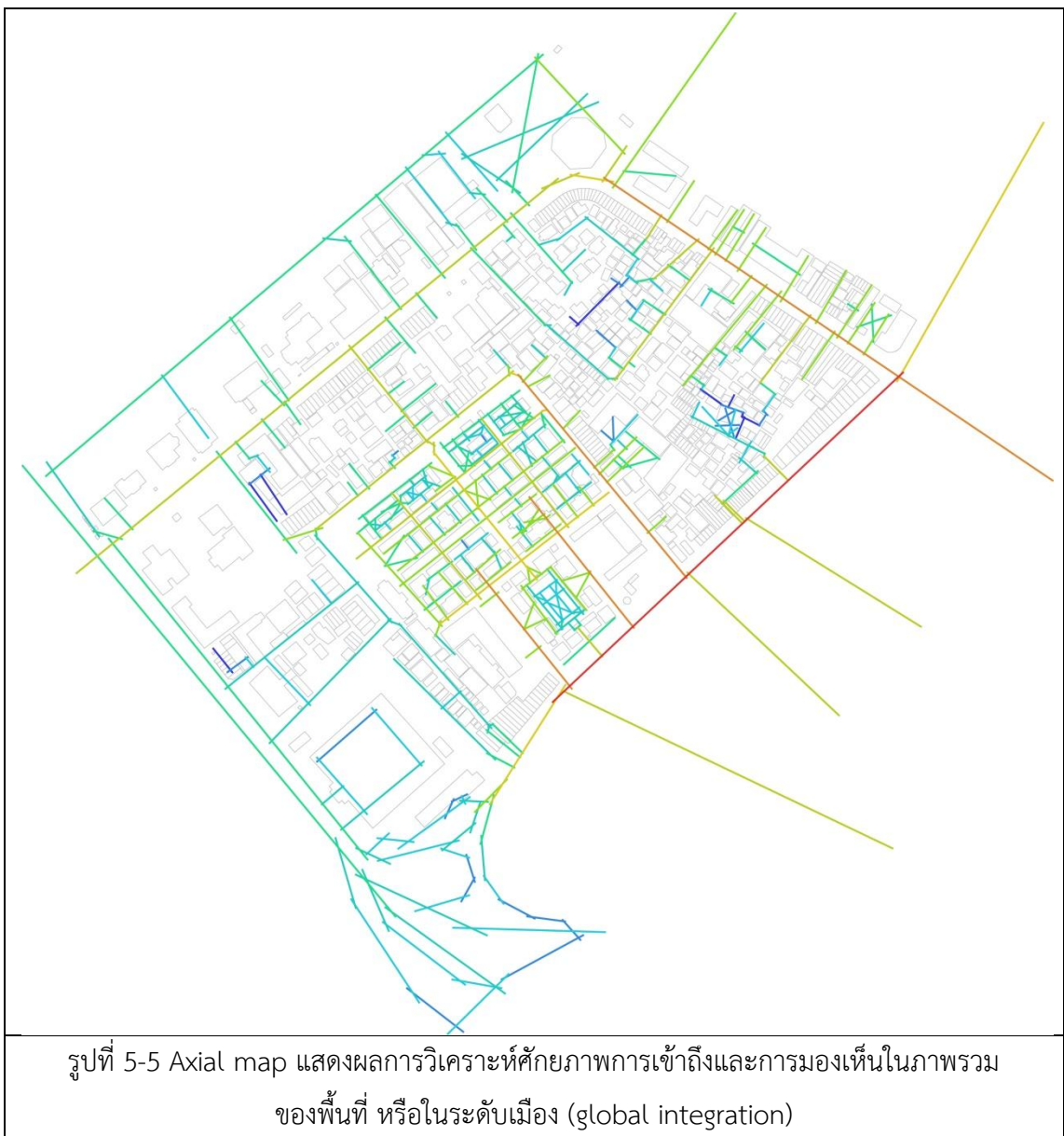
ในการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม ใช้เทคนิคโปรแกรม Space Syntax ด้วยวิธีการวิเคราะห์จากเส้น Axial line (axial isovist) ซึ่งเป็นเส้นที่มีความยาวมากที่สุด แต่มีจำนวนน้อยที่สุด หรือที่เรียกว่า Axial map ในการวิเคราะห์ใช้ค่า Integration (HH) radius N ซึ่งแสดงลักษณะการเชื่อมต่อของโครงข่ายทางสัญจรที่เชื่อมกับพื้นที่อื่นในระดับเมือง หรือภาพรวม โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเชื่อมกับพื้นที่อื่นมากที่สุดจะถูกแสดงค่าเป็นสีโทนร้อนและลดหลั่นลงไปตามวรรณะสีรุ้ง ทำให้ทราบถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และค่า Integration (HH) radius 3 ซึ่งแสดงลักษณะการเชื่อมต่อของโครงข่ายทางสัญจรที่เชื่อมกับพื้นที่อื่นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือทุกๆ ถัดไป 3 เลี้ยว (the 3 step grids) พื้นที่ใดมีศักยภาพในการเชื่อมกับพื้นที่อื่นมากที่สุดภายใน 3 เลี้ยว จะถูกแสดงค่าเป็นสีโทนร้อนและลดหลั่นลงไปตามวรรณะสีรุ้ง ทำให้ทราบถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration)

โดยการสร้างแบบจำลองและขอบเขตพื้นที่ในการวิเคราะห์ ใช้โครงข่ายสาธารณะที่มีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของพื้นที่หลากหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน และสามารถเข้าถึงได้ทุกรูปแบบเนื่องจากอาชญากรสามารถใช้พื้นที่สาธารณะดังกล่าวในการก่ออาชญากรรมได้ ทั้งนี้ ขอบเขตของพื้นที่ในการวิเคราะห์ คือ พื้นที่ของแขวงชนะสงคราม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีรูปแบบพื้นที่ในการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 1

การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม ได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

- ❖ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration)

Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) ซึ่งใช้ค่า Integration (HH) radius N พบว่า พื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะเลิศสงครามมีศักยภาพที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง โปรแกรมคำนวณออกมาและแสดงค่าสีโทนร้อน กล่าวคือ สีแดง สีส้ม ซึ่งพบว่า บริเวณถนนจักรพงษ์ ซึ่งเป็นรอยต่อระหว่างแขวงชนะเลิศสงครามและแขวงตลาดยอด เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมืองสูงสุด มีค่าเท่ากับ 1.8691 รองลงมาคือ ถนนพระสุเมรุ มีค่าเท่ากับ 1.73725 และซอยรามบุตรี มีค่าเท่ากับ 1.71859 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีบริเวณทางเข้า-ออกวัดชนะเลิศสงครามราชวรมหาวิหาร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมืองสูงด้วยเช่นกัน

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า บริเวณถนนจักรพงษ์ ถนนพระสุเมรุ และซอยรามบุตรี เป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลายเข้ามาประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ ในช่วงเวลาที่หลากหลาย หรืออาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ดังกล่าวเอื้อให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมหรือสัญจรผ่านในระดับเมือง

รูปที่ 5-6 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง
ในภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง

(บนซ้าย) บริเวณถนนจักรพงษ์

(บนขวา) บริเวณถนนพระสุเมรุ

(ล่างซ้าย) บริเวณซอยรามบุตรี

(ล่างขวา) บริเวณทางเข้า-ออกวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร

2.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง โปรแกรมคำนวณออกมา และแสดงค่าสีโทนสีเขียวอ่อน สีเหลือง ซึ่งจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่าย การสัญจรหลักในระดับเมืองเข้าไป 2-3 เลี้ยว (the 2-3 step grids) หรือกล่าวได้ว่า เป็นบริเวณพื้นที่ซอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลัก รวมถึงถนนพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นถนน เลียบแม่น้ำเจ้าพระยา โดยการเข้าถึงพื้นที่ถนนพระอาทิตย์ต้องผ่านเส้นทางสัญจรอื่นก่อน อาทิ ถนนพระสุเมรุ ถนนเจ้าฟ้า เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง มีรูปแบบการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย แตกต่างกันตามพื้นที่ อาทิ ถนนพระอาทิตย์ และซอยชนะสงคราม เป็นย่านรองรับนักท่องเที่ยวจากการเติบโตของการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ซึ่งจะพบการใช้ประโยชน์อาคาร ประเภทร้านอาหาร โรงแรม เกสต์เฮาส์ ผับ บาร์ และธุรกิจบริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมถึงซอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลัก อาทิ ปากซอยตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่แจ้ ปากซอยตรอกสุหร่า เป็นต้น ซึ่งเป็นย่านที่อยู่อาศัยของชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ในสมัยอดีต และเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ

รูปที่ 5-7 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง
ในภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง

(บนซ้าย) บริเวณถนนพระอาทิตย์

(บนขวา) บริเวณซอยชนะสงคราม

(ล่างซ้าย) บริเวณปากซอยตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่แจ้

(ล่างขวา) บริเวณปากซอยตรอกสุหร่า

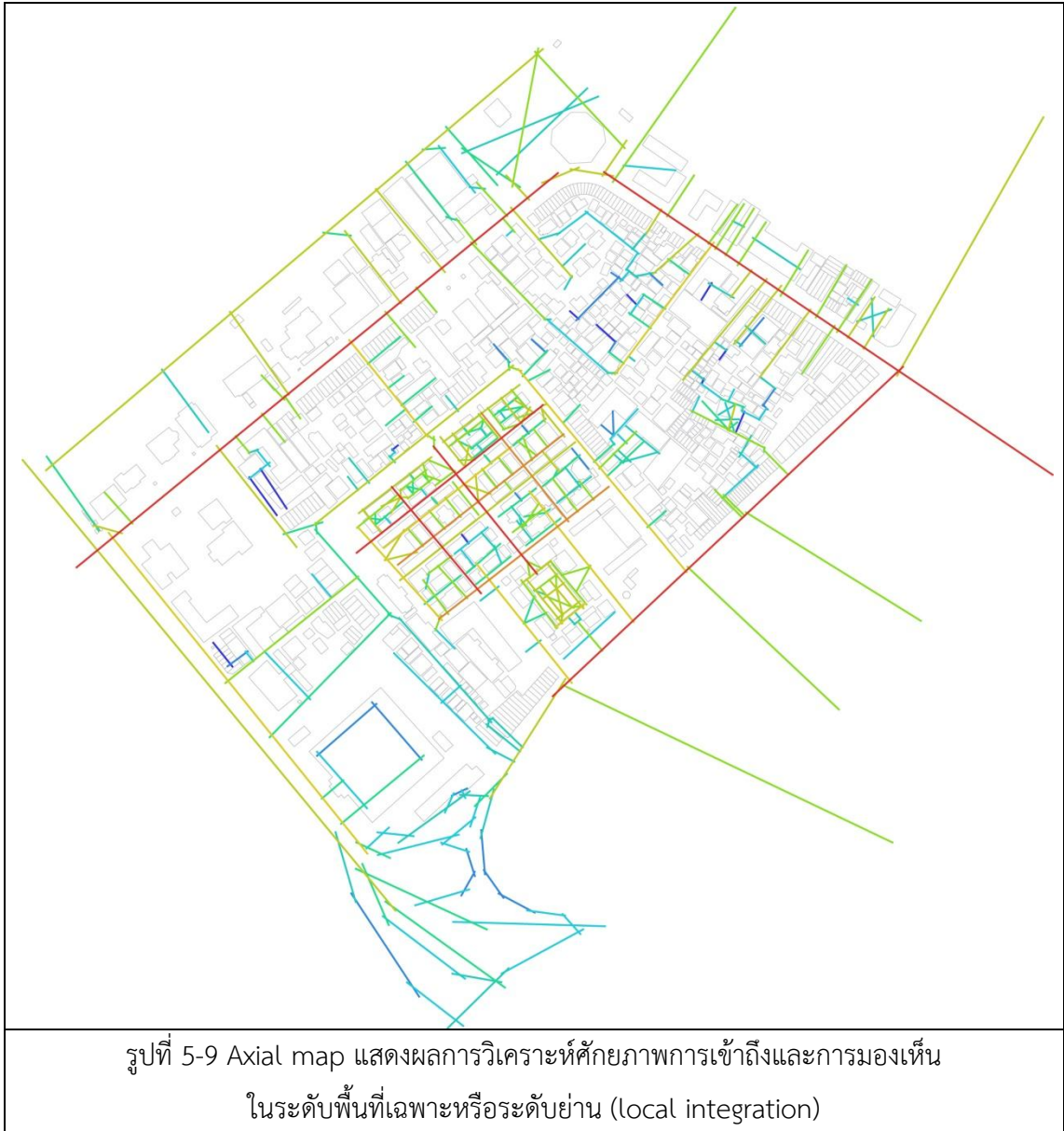
3.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ โปรแกรมคำนวณออกมาและแสดงค่า สีโทนสีน้ำเงิน สีฟ้า และสีเขียวเข้ม ซึ่งจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองตั้งแต่ 3 เลี้ยว (the 3 step grids) ขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าเป็นบริเวณพื้นที่ที่อยู่ลึกถัดเข้าไปจากซอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลักรวมถึงเขตสังฆาวาสภายในวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร และเส้นทางเดินเท้าเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่อยู่ลึกถัดเข้าไปจากถนนพระอาทิตย์ สามารถเข้าถึงได้โดยผ่านโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่เชื่อมต่อกัน อาทิ สวนสันติชัยปราการ ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ทางลอดอาคารของโรงแรมนาวาลัย ริเวอร์ รีสอร์ท เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ มีรูปแบบการใช้พื้นที่แบบเฉพาะ กล่าวคือ การสัญจรผ่านในพื้นที่จะเป็นกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ และมีการสัญจรผ่านเพียงบางช่วงเวลาของวันเท่านั้น เช่น บริเวณท่าพระอาทิตย์ ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางเดินเท้าเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ให้บริการในช่วงเวลากลางวัน จนถึงช่วงหัวค่ำ ดังนั้น จึงมีผู้คนพลุกพล่านในช่วงเวลาดังกล่าว สวนสันติชัยปราการที่เปิดให้ประชาชนเข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลาตั้งแต่ 05.00 – 21.00 น. นอกจากนี้ พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำในบางพื้นที่ที่มีขอบเขตเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) เช่น โครงข่ายพื้นที่สาธารณะรอบมัสยิดจักรพงษ์ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากรูปที่ 5-8 จะพบว่า เป็นบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ และเชื่อมกับบ้านเรือนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ภายในชุมชน เป็นต้น

- ❖ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) ซึ่งใช้ค่า Integration (HH) radius 3 พบว่าพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงครามมีศักยภาพที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง โปรแกรมคำนวณออกมาและแสดงค่าสีโทนร้อน กล่าวคือ สีแดง สีส้ม โดยแสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน กลับพบว่า บริเวณถนนพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นระดับย่านสูงสุด มีค่าเท่ากับ 3.4512 รองลงมาคือ ถนนพระสุเมรุ มีค่าเท่ากับ 3.38177 และถนนจักรพงษ์ มีค่าเท่ากับ 3.27005 ตามลำดับ

แต่ที่น่าสังเกต คือ บริเวณโครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร ถูกแสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่านในระดับสูงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจาก โครงข่ายพื้นที่สาธารณะดังกล่าวถูกเชื่อมต่อด้วยพื้นที่สาธารณะย่อยภายในวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร และยังเชื่อมต่อกับพื้นที่สาธารณะอื่นๆ โดยรอบอีกด้วย

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูงในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์อาคารแบบที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรม (mixed use) และเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ทุกรูปแบบ

2.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง โปรแกรมคำนวณออกมา และแสดงค่าสีโทนสีเขียวอ่อน สีเหลือง ซึ่งจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่าย การสัญจรหลักในระดับย่านเข้าไป 2 เลี้ยว (the 2 step grids) เช่น บริเวณถนนเจ้าฟ้า เส้นทางเดินเท้าเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา ซอยชนะสงคราม ปากซอยตรอกเขียนนิवासน์-ตรอก ไม้แจ้ เป็นต้น

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพ การเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง มีรูปแบบการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย แตกต่างกันตามพื้นที่ อาทิ ซอยชนะสงคราม เป็นย่านรองรับนักท่องเที่ยวจากการเติบโตของการท่องเที่ยวภายใน พื้นที่ ซึ่งจะพบการใช้ประโยชน์อาคาร ประเภทร้านอาหาร โรงแรม เกสต์เฮาส์ ผับ บาร์ และธุรกิจบริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมถึงซอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลัก อาทิ ปากซอยตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไม้แจ้ เป็นย่านที่อยู่อาศัยของชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐาน มาตั้งแต่ในสมัยอดีต รวมถึงบริเวณถนนเจ้าฟ้า ซึ่งเป็นย่านสถาบันราชการ เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ และสำนักงานสรรพากรภาค 3 เป็นต้น

รูปที่ 5-11 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง
ในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน

(บนซ้าย) บริเวณซอยชนะสงคราม

(บนขวา) บริเวณเส้นทางเดินเท้าเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยา

(ล่างซ้าย) บริเวณปากซอยตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่แจ้

(ล่างขวา) บริเวณถนนเจ้าฟ้า

3.) พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ

พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ โปรแกรมคำนวณออกมาและแสดงค่าสีโทนสีน้ำเงิน สีฟ้า และสีเขียวเข้ม ซึ่งจะพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับย่านตั้งแต่ 3 เลี้ยว (the 3 step grids) ขึ้นไป และเป็นบริเวณที่มีลักษณะเป็นทางตัน และเป็นพื้นที่สาธารณะที่อยู่ลึกที่สุดของพื้นที่ศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ตามสภาพพื้นที่จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ เป็นพื้นที่ที่มีการสัญจรผ่านน้อย และเป็นกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ

อีกทั้งยังไม่พบกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ นอกจากนี้การใช้เพื่อเดินทางเข้าสู่พื้นที่ส่วนบุคคล

รูปที่ 5-12 ตัวอย่างพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ
ในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน

- (บนซ้าย) บริเวณตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่แจ้
- (บนขวา) บริเวณเขตสังฆาวาส ภายในวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร
- (ล่างซ้าย) บริเวณซอยรามบุตรี
- (ล่างขวา) บริเวณชุมชนมัธยมจักรพงษ์

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในแขวงชนะสงคราม ที่ได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 5-1 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายใน
แขวงชนะสงคราม

การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration)	ศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่	สูง	เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับเมืองสูง มีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลายเข้ามาประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ ในช่วงเวลาที่หลากหลาย หรืออาจกล่าวว่า พื้นที่ดังกล่าวเอื้อให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมหรือสัญจรผ่านในระดับเมือง
		ปานกลาง	เป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองเข้าไป 2-3 เลี้ยว (the 2-3 step grids) มีรูปแบบการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย แตกต่างกันตามพื้นที่และเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ
		ต่ำ	เป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองตั้งแต่ 3 เลี้ยว (the 3 step grids) ขึ้นไป บางพื้นที่ที่มีขอบเขตเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนบุคคล (private space)
การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration)	ศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่	สูง	เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่านสูง ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์อาคารแบบที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรม (mixed use) และเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ทุกรูปแบบ
		ปานกลาง	เป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับย่านเข้าไป 2 เลี้ยว (the 2 step grids) มีรูปแบบการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย แตกต่างกันตามพื้นที่
		ต่ำ	เป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับย่านตั้งแต่ 3 เลี้ยว (the 3 step grids) ขึ้นไป มีลักษณะเป็นทางตัน และอยู่ลึกที่สุดของพื้นที่ศึกษา การสัญจรผ่านน้อย และเป็นกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ อีกทั้งยังไม่พบกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ นอกจากการใช้เพื่อเดินทางเข้าสู่พื้นที่ส่วนบุคคล

5.3 การวิเคราะห์รูปแบบมวลาอาคาร

การวิเคราะห์รูปแบบมวลาอาคาร สามารถอธิบายผ่านด้วยการศึกษาประเด็น ความหนาแน่นของอาคาร และความสูงของมวลาอาคาร ซึ่งสามารถอธิบายถึงมุมมองและความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ของแขวงชนะสงคราม ที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์โปรแกรม Arc View 3.2 เพื่อนำมาวิเคราะห์ความหนาแน่นของอาคาร โดย พบว่า บริเวณชุมชนมัธยมจักรพงษ์ ริมถนนจักรพงษ์ฝั่งแยกบางลำพู และบริเวณศูนย์กลางชุมชนตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่แจ้ เป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารสูงมาก และลดลงตามรัศมีของชุมชนจรดย่านชอยรามบุตรี ส่วนอาคารริมถนนพระอาทิตย์ ถนนจักรพงษ์ ฝั่งวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร และถนนพระสุเมรุ ส่วนใหญ่เป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารปานกลาง จะมีบางช่วงที่กลุ่มอาคารมีความหนาแน่นมาก ส่วนบนถนนเจ้าฟ้า ถนนพระสุเมรุฝั่งติดสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ตลอดริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นย่านสถานที่ราชการ พบว่า มีความหนาแน่นของมวลาอาคารน้อย แสดงดังแผนที่ 5-5

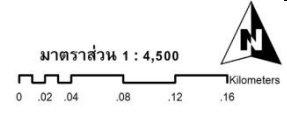

แผนที่ 5-5 ความหนาแน่นของมวลาอาคาร แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- ความหนาแน่นของมวลาอาคารน้อย
- ความหนาแน่นของมวลาอาคารปานกลาง
- ความหนาแน่นของมวลาอาคารสูง
- ความหนาแน่นของมวลาอาคารสูงมาก

ที่มา : จากการวิเคราะห์, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 5-13 ตัวอย่างความหนาแน่นของมวลาอาคารภายในแขวงชนะสงคราม
 (บนซ้าย) ตัวอย่างบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารน้อย
 (บนขวา) ตัวอย่างบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารปานกลาง
 (ล่างซ้าย) ตัวอย่างบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารสูง
 (ล่างขวา) ตัวอย่างบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารสูงมาก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษามวลอาคารภายในแขวงชนะสงครามเพิ่มเติม เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ โดยบันทึกความสูงของมวลอาคารภายในแขวงชนะสงคราม และนำมาสร้างเป็นแผนที่ พบว่า ความสูงของมวลอาคารภายในย่านชุมชนชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่อแจ้ และชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารมากนั้น จะมีความสูงของมวลอาคาร 2 ชั้นเป็นส่วนใหญ่ โดยความสูงของมวลอาคารที่มีจำนวนชั้นมากจะตั้งอยู่บนสองฟากถนนสายรองประธาน กล่าวคือ มวลอาคารที่ตั้งอยู่บนถนนพระอาทิตย์ ถนนพระสุเมรุ และถนนจักรพงษ์ จะมีความสูงของมวลอาคารตั้งแต่ 2 ชั้น ไปจนถึงมากกว่า 6 ชั้นขึ้นไป เช่นเดียวกับย่านชอยรามบุตรี ที่มีมวลอาคารบางกลุ่มมีความสูงมากกว่า 6 ชั้นขึ้นไป แทรกตัวอยู่ท่ามกลางมวลอาคารที่มีความสูงลดหลั่นลงมา ส่วนบริเวณตรอกโรงไหม เป็นย่านที่มีมวลอาคารเฉลี่ยค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่เป็นอาคารสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป

หากวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคาร พบว่า การใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถานที่ราชการจะมีความสูงของมวลอาคารเฉลี่ยที่มาก ซึ่งตรงกันข้ามกับความหนาแน่นของมวลอาคารที่ในย่านสถานที่ราชการ ที่พบว่ามีความหนาแน่นของมวลอาคารเฉลี่ยที่น้อย ส่วนบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่พักอาศัย ที่พบว่ามีความหนาแน่นของมวลอาคารเฉลี่ยที่สูงมาก กลับมีความสูงของมวลอาคารเฉลี่ยเพียง 2 ชั้น แสดงดังแผนที่ 5-6

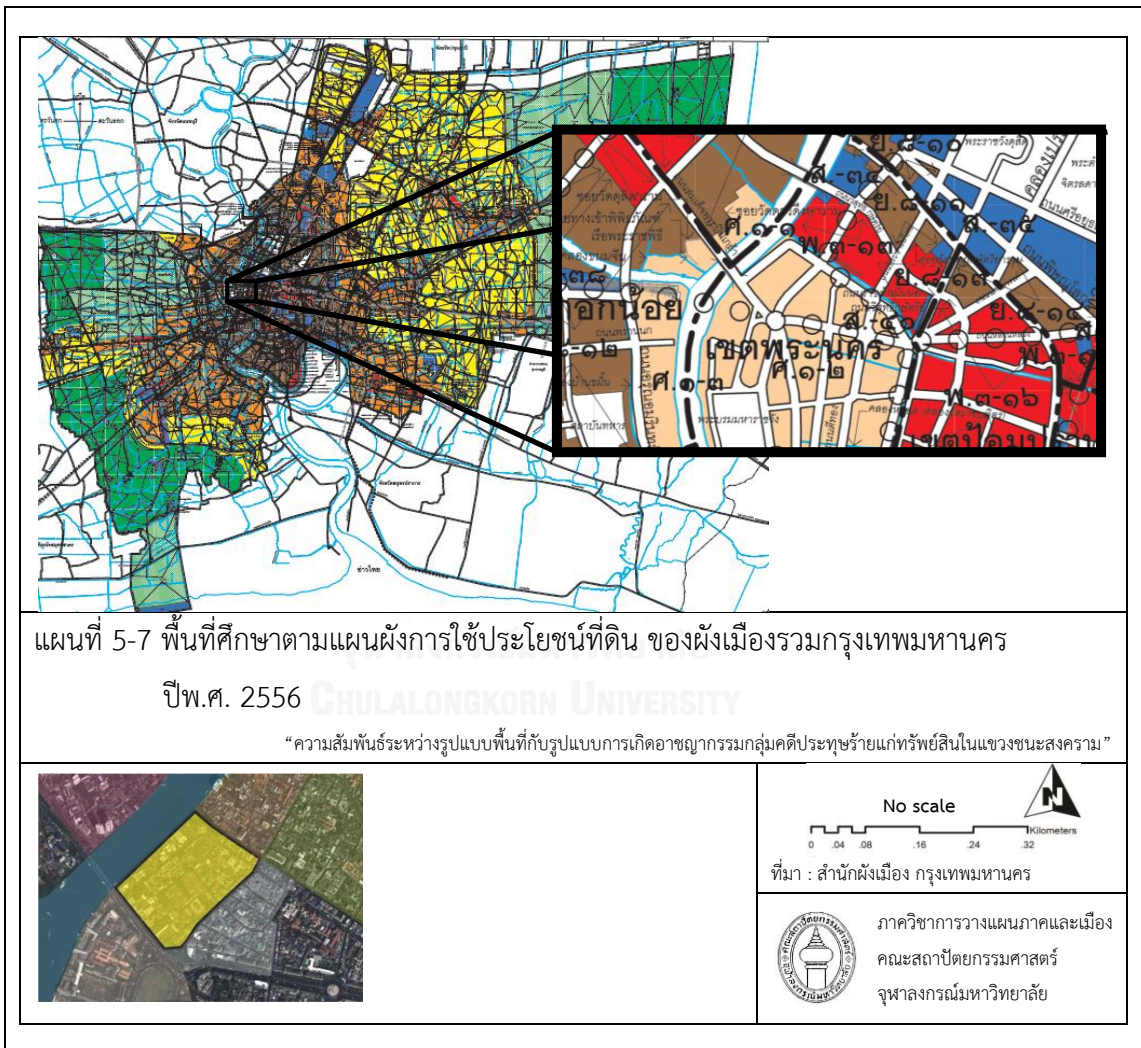

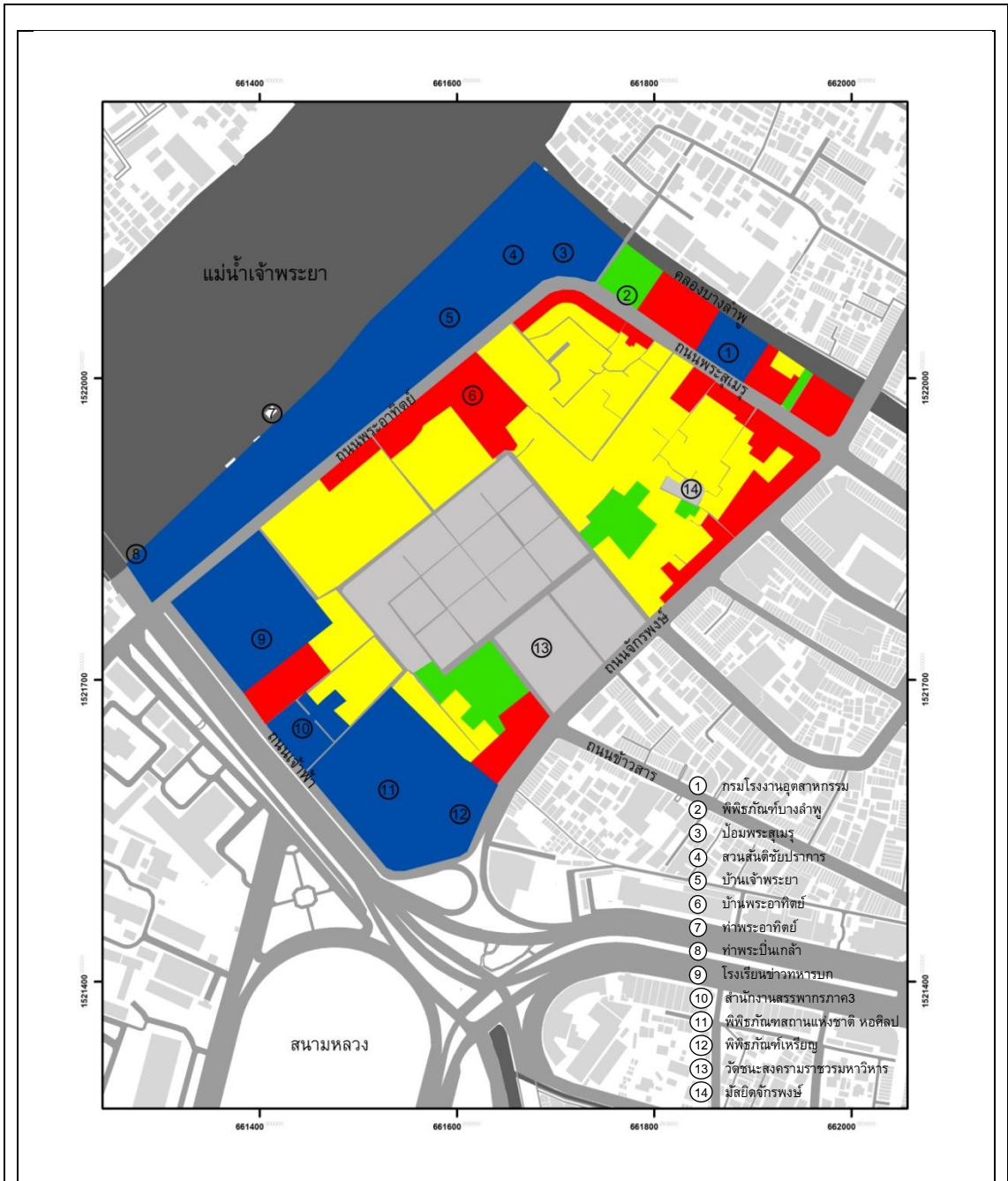

5.4 การวิเคราะห์รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

การวิเคราะห์รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร สามารถอธิบายได้ผ่านแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารปัจจุบัน ทั้งนี้ พื้นที่แขวงชนะสงคราม ถูกกำหนดตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2556 เป็นบริเวณ ศ.1 (ที่ดินประเภทอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว) หรือเป็นบริเวณพื้นที่สีน้ำตาลอ่อน แสดงดังแผนที่ 5-7

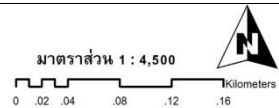

แผนที่ 5-8 การใช้ประโยชน์ที่ดิน แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

- สถาบันราชการ
- สถาบันทางการศึกษา
- พานิชยกรรม
- ที่อยู่อาศัย
- สถาบันทางศาสนา

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

ภาควิชาการวางแผนที่ดินและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนที่ 5-8 สามารถอธิบายได้ว่า พื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน 5 ประเภท จำแนกเป็น สถาบันราชการ สถาบันทางการศึกษา พาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัย และสถาบันทางศาสนา โดยที่ดินส่วนใหญ่ภายในแขวงชนะสงครามเป็นที่ดินภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นอกจากนั้น เป็นที่ดินของเอกชน โดยสามารถอธิบายถึงการใช้งบใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ดังนี้

1.) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ

แขวงชนะสงคราม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทนี้ค่อนข้างมาก เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นย่านศูนย์กลางอำนาจการปกครองของกรุงเทพมหานครมาแต่สมัยอดีต ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บนถนนเจ้าฟ้า ถนนพระอาทิตย์ และถนนพระสุเมรุ โดยเป็นองค์การขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญระดับประเทศ และระดับจังหวัด (กรุงเทพมหานคร)

2.) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันทางการศึกษา

การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทดังกล่าว พบเพียงเล็กน้อยภายในแขวงชนะสงคราม โดยส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของสถาบันทางศาสนา อาทิ โรงเรียนวัดชนะสงคราม ที่ตั้งอยู่ในเขตธรณีสงฆ์ ของวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร และโรงเรียนอนุบาลอิสลาม ที่อยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการมัสยิดจักรพงษ์ เป็นต้น

3.) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม

การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทดังกล่าว ส่วนใหญ่จะพบอยู่บริเวณริมถนนสายรอง คือ ถนนพระอาทิตย์ ถนนพระสุเมรุ และถนนเจ้าฟ้า ปะปนกันระหว่างย่านพาณิชยกรรมเก่าแก่ ที่เป็นลักษณะที่อยู่อาศัยที่มีการแบ่งพื้นที่พาณิชยกรรมโดยเฉพาะ เช่น อาคารตึกแถวที่มีชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย และชั้นล่างเป็นพาณิชยกรรม หรือเรียกว่า “ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสม (mixed use)” กับย่านพาณิชยกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะของพื้นที่ที่ประกอบกิจกรรมพาณิชยกรรมโดยตรง เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ผับ บาร์ เป็นต้น เนื่องจากแขวงชนะสงครามเป็นย่านการค้าที่ผสมผสานระหว่างย่านการค้าทั้งสองแบบ จึงสามารถพบเห็นลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมที่มีความหลากหลายในพื้นที่

4.) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทดังกล่าว ส่วนใหญ่จะพบกระจายอยู่ทั่วทั้งย่าน โดยเฉพาะภายในถนนสายย่อย หรือตรอก ซอก และซอยต่างๆ ซึ่งสามารถพบที่อยู่อาศัย 2 ประเภท คือ ประเภทบ้านเดี่ยว เป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีต โดยส่วนใหญ่เป็นที่ดินเก่าแก่ตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ รวมถึงหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่บริเวณปากซอยตรอกไก่อแจ้ ฝั่งถนนพระอาทิตย์ ซึ่งลักษณะของที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว

จะพบมากในชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่อแจ้ และอีกประเภทคือ ประเภทอาคารตึกแถว โดยจะเป็นอาคารห้องแถวที่สร้างติดกัน บางหลังมีการดัดแปลงชั้นล่างเป็นพาณิชย์กรรม ในชุมชน เช่น ร้านขายของชำ ร้านซ่อมเสื้อผ้า ตลอดจนร้านอาหาร และเกสต์เฮาส์ เป็นต้น โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยภายในแขวงขณะสงครามมีความหนาแน่นค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากการเติบโตของกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันทางศาสนา

การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทดังกล่าว เป็นศูนย์กลางของชุมชนมาตั้งแต่ในสมัยอดีต โดยจะพบสถาบันทางศาสนาแทรกอยู่ในย่านชุมชน เช่น วัด ศาลเจ้า และมัสยิด เป็นต้น ซึ่งรอบๆ ศาสนาสถานเหล่านี้ จะมีการตั้งถิ่นฐานของศาสนิกชนที่นับถือศาสนาเหล่านั้น อยู่โดยรอบ ทั้งนี้ ศาสนาสถานเหล่านี้ยังสามารถบอกเล่าเรื่องราว ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมในสมัยอดีต ตลอดจน เป็นจุดหมายตา (landmark) ของย่านหรือชุมชนได้อีกด้วย

สำหรับการใช้ประโยชน์อาคารปัจจุบันนั้น มีลักษณะและสัดส่วนที่แตกต่างกับสัดส่วนของการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจาก การกำหนดขอบเขตของการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น จะมีการกำหนดพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง กล่าวคือ ยกตัวอย่างการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการจะมีสัดส่วนพื้นที่ที่มาก แต่จำนวนอาคารจะน้อย เนื่องจาก ส่วนใหญ่มีมวลอาคารขนาดใหญ่ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราคงตัว ซึ่งหากเปรียบเทียบกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย จะพบว่าม้อัตรการเพิ่มขึ้นที่สูงกว่า จึงส่งผลให้การใช้ประโยชน์อาคารมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

แผนที่ 5-9 การใช้ประโยชน์อาคาร แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

สัญลักษณ์

สถาบันราชการ	สถาบันทางศาสนา
โรงแรม เกสต์เฮาส์	อาคารทิ้งร้าง
ที่อยู่อาศัย	สถาบันทางการเงิน
พานิชยกรรม	อาคารที่อยู่อาศัยผสมพานิชยกรรม (mixed use)

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนที่ 5-9 สามารถอธิบายได้ว่า พื้นที่ภายในแขวงชนะเลิศสงคราม มีการใช้ประโยชน์อาคาร 8 ประเภท จำแนกเป็น สถาบันราชการ โรงแรม เกสต์เฮาส์ อาคารที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์กรรม สถาบันทางศาสนา สถาบันทางการเงิน อาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use) และ อาคารทิ้งร้าง สามารถอธิบายถึงการให้ประโยชน์อาคารประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1.) การใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันราชการ

สถาบันราชการภายในแขวงชนะเลิศสงคราม ส่วนมากจะมีมวลอาคารขนาดใหญ่ หลายอาคารมีทางลอดใต้อาคารที่ตัดแปลงเป็นที่จอดรถ ความสูงของอาคารมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะการใช้งาน ยกตัวอย่างอาคารประเภทสถาบันราชการในพื้นที่ ได้แก่ พิพิธบางลำพู และกรมโรงงานอุตสาหกรรม บนถนนพระสุเมรุ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ บนถนนเจ้าฟ้า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ และสำนักงานสรรพากรภาค 3 บนถนนเจ้าฟ้า เป็นต้น

รูปที่ 5-15 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันราชการ

2.) การใช้ประโยชน์อาคารประเภทโรงแรม เกสต์เฮาส์

การใช้ประโยชน์อาคารประเภทดังกล่าว เดิมโตมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวภายใน เกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร และถนนข้าวสาร แขวงตลาดยอต ที่มีถนนจักรพงษ์ เป็นพื้นที่สาธารณะที่เชื่อมต่อกับแขวงชนะเลิศสงคราม จึงทำให้ภายในพื้นที่ศึกษา มีโรงแรม เกสต์เฮาส์ เป็นจำนวนมาก ทั้งในลักษณะของอาคารที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อกิจการโรงแรม ตลอดจนอาคารที่อยู่อาศัยที่พัฒนาเป็นโรงแรม เกสต์เฮาส์ที่แทรกตัวอยู่ในย่านชุมชน จึงทำให้มีลักษณะรูปแบบของอาคาร และความหนาแน่นของมวลอาคารประเภทโรงแรม เกสต์เฮาส์มีความแตกต่างกัน

3.) การใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัย

การใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัยภายในแขวงชนะสงคราม มีการตั้งถิ่นฐานสลับซับซ้อนอยู่ภายในย่าน ถัดจากถนนสายรองประธานเข้าไปหนึ่งเลี้ยว กล่าวคือ ถัดจากถนนพระอาทิตย์ ถนนพระสุเมรุ หรือถนนเจ้าฟ้าเข้าไปหนึ่งเลี้ยว โดยส่วนใหญ่เป็นบริเวณชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยอดีต เช่น ชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่แจ้ ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ เป็นต้น ซึ่งมีทั้งรูปแบบบ้านเดี่ยว และห้องแถวเรียงติดกันหลายห้องไปตามโครงข่ายพื้นที่สาธารณะภายในย่าน

4.) การใช้ประโยชน์อาคารประเภทพาณิชย์กรรม

การใช้ประโยชน์อาคารประเภทพาณิชย์กรรมภายในแขวงชนะเลิศสงคราม เป็นกิจกรรมพาณิชย์กรรมที่รองรับธุรกิจการท่องเที่ยว และผู้คนที่เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่ภายในย่าน อาทิ ร้านอาหาร ผับ บาร์ สถานีบริการน้ำมัน ค่ายฝึกสอนมวยไทย (ส.วรพิน) เป็นต้น โดยลักษณะของอาคารพาณิชย์กรรมแต่ละประเภทตั้งอยู่บนโครงข่ายสาธารณณะที่มีลักษณะของผู้ใช้เฉพาะแต่ละพื้นที่ ยกตัวอย่าง สถานีบริการน้ำมัน ตั้งอยู่บนถนนพระสุเมรุ เนื่องจากเป็นถนนสายรองประธานที่เชื่อมต่อระหว่างถนนสายหลักของเมืองกับถนนภายในย่าน ซึ่งมีปริมาณการสัญจรผ่านของรถ จึงเกิดกิจกรรมพาณิชย์กรรมดังกล่าว รองรับบริการ เป็นต้น

5.) การใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันทางศาสนา

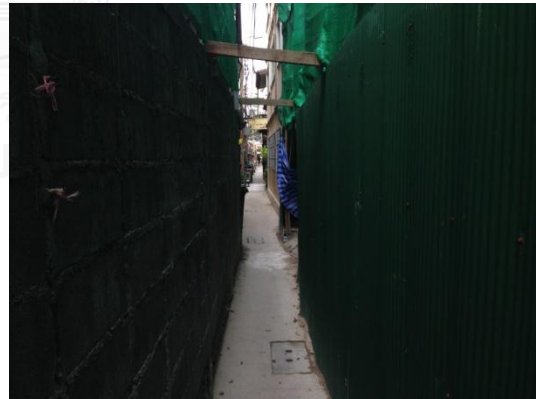
การใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันทางศาสนาภายในแขวงชนะเลิศสงคราม ปรากฏโครงข่ายสาธารณณะของการตั้งถิ่นฐานชุมชนโดยรอบเชื่อมต่อเข้าสู่พื้นที่สถาบันทางศาสนา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางของชุมชนภายในพื้นที่ตั้งแต่สมัยอดีต ยกตัวอย่าง มัสยิดจักรพงษ์ เป็นศูนย์กลางของชาวมุสลิมภายในย่าน และวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนิกชนภายในย่าน เป็นต้น โดยศาสนสถานของแต่ละศาสนาจะมีรูปแบบพื้นที่สาธารณะแตกต่างกันตามคติความเชื่อ ประเพณีที่สอดคล้องตามศาสนา

รูปที่ 5-19 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันทางศาสนา

6.) อาคารทิ้งร้าง

อาคารทิ้งร้างภายในแขวงชนะสงคราม เป็นลักษณะของอาคารที่กำลังปรับปรุง ก่อสร้างเป็นอาคารพาณิชย์กรรม โดยมีการนำสิ่งบดบังสายตามากั้นภายในพื้นที่ก่อสร้างเอาไว้ โดยอาคารทิ้งร้างที่พบ พบในชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ 1 แห่ง ย่านชอยรามบุรี 1 แห่ง และบนถนนจักรพงษ์ 1 แห่ง ซึ่งทั้งสามพื้นที่มีรูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน

รูปที่ 5-20 ตัวอย่างอาคารทิ้งร้าง

7.) สถาบันทางการเงิน

การใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันทางการเงินทั้งหมด ตั้งอยู่บนถนนสายรองประธาน คือ ถนนพระสุเมรุ ถนนจักรพงษ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นถนนสายหลักของแขวงชนะสงคราม และมักตั้งอยู่ใกล้บริเวณทางแยก หรือจุดที่มีโครงข่ายสาธารณูปโภคมาบรรจบกันมากกว่า 1 ทาง ส่งผลให้เป็นบริเวณที่มีการเข้าถึงทุกรูปแบบ และมีอัตราการสัญจรผ่านในปริมาณสูง โดยลักษณะตัวอาคารเป็นมวลอาคารที่มีขนาดใหญ่และทึบ

รูปที่ 5-21 ตัวอย่างอาคารสถาบันทางการเงิน

8.) อาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรม (mixed use)

การใช้ประโยชน์อาคารประเภทดังกล่าว สามารถพบเห็นได้ทั่วไปภายในแขวงชนะสงคราม เนื่องจากเป็นย่านการค้ามาตั้งแต่สมัยอดีต โดยมีลักษณะเป็นอาคารตึกแถวเรียงติดกันหลายคูหา โดยชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย และด้านล่างปรับเปลี่ยนสภาพเป็นกิจกรรมพาณิชยกรรม อาทิ ร้านค้า ร้านทอง ร้านอาหาร ตลอดจนบริการต่างๆ ที่รองรับธุรกิจการท่องเที่ยวภายในย่าน เป็นต้น สามารถพบอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรมได้มากในบริเวณถนนสายรองประธาน กล่าวคือ ถนนพระอาทิตย์ ถนนพระสุเมรุ และถนนจักรพงษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบอาคารประเภทดังกล่าวในย่านซอยรามบุตรี เนื่องจาก เป็นพื้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งดึงดูดผู้คนเข้ามาภายในพื้นที่

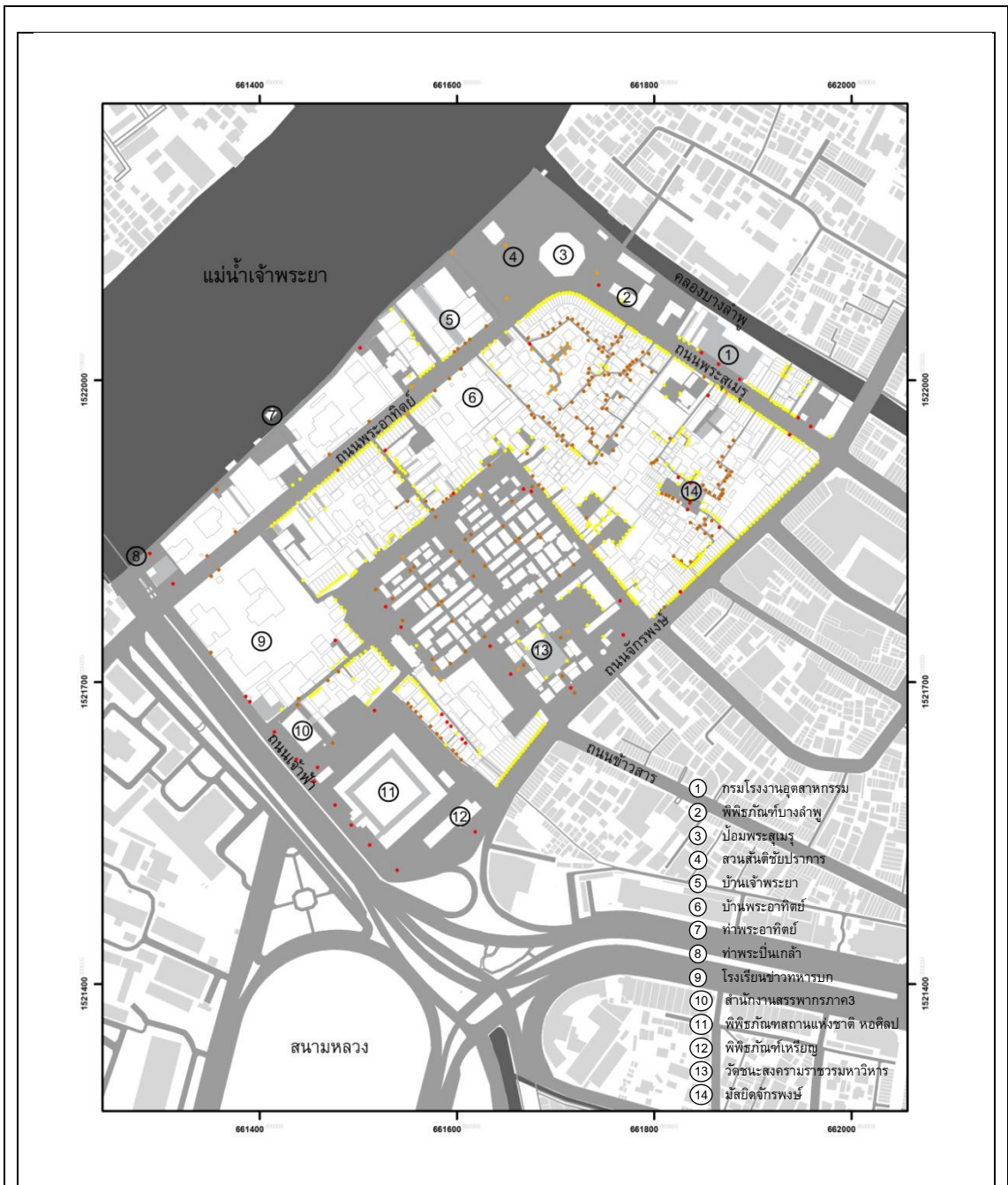

รูปที่ 5-22 ตัวอย่างอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use)

5.5 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space)

การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) สามารถอธิบายได้โดยการศึกษาเรื่อง แผนภูมิประตู (door map) ภายในแขวงชนะสงคราม ได้จำแนกรูปแบบของประตูที่เปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะเป็น 4 รูปแบบ แสดงดังรูปที่ 5-23 โดยรูปแบบของประตูทั้ง 4 ประเภทที่มีความแตกต่างกันนั้นจะส่งผลให้มีสายตาเฝ้าระวังในพื้นที่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บริเวณประตูที่ไม่มีสิ่งบดบังสายตา จะเกิดสายตาเฝ้าระวังที่ต่ำกว่าบริเวณประตูที่มีรั้วเป็นสิ่งบดบังสายตา

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่สำรวจเพื่อบันทึกนำมาจัดทำแผนภูมิประตู (door map) ภายในแขวงชนะสงคราม พบว่า รูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบดบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง พบบริเวณถนนจักรพงษ์ ถนนพระอาทิตย์ ถนนพระสุเมรุ และย่านซอยรามบุตรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use) ส่วนรูปแบบประตูที่มีรั้วเดียวบดบังสายตาเป็นรูปแบบที่พบน้อยที่สุด โดยพบบริเวณพื้นที่สาธารณะที่สำคัญของย่าน คือ บริเวณสวนสันติชัยปราการ และรอบพระอุโบสถ วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร และอาคารที่อยู่อาศัยโดยรอบพื้นที่สาธารณะกลางชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์-ตรอกไก่แจ้ สำหรับรูปแบบประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบดบังสายตาพบมากบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ กระจุกตัวอยู่บนถนนเจ้าฟ้า รอยต่อถนนพระอาทิตย์ และอาคารสถาบันราชการบนถนนพระสุเมรุ เป็นต้น และรูปแบบประตูที่มีรั้วสูงที่บดบังสายตา จะพบมากบริเวณย่านที่อยู่อาศัยภายในชุมชน แสดงดังแผนที่ 5-10

แผนที่ 5-10 แผนที่ประตู (door map) แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

“ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงคราม”

- สัญลักษณ์
- รูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบดบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง
  - รูปแบบประตูที่มีรั้วเตี้ยบดบังสายตา
  - รูปแบบประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบดบังสายตา
  - รูปแบบประตูที่มีรั้วสูงที่บดบังสายตา

มาตราส่วน 1 : 4,500

0 .02 .04 .08 .12 .16 Kilometers

ที่มา : จากการสำรวจ, พฤศจิกายน 2556

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

ผลการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่ตามแนวทางการศึกษา 5 ประเด็น ได้แก่ รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ อธิบายผ่านแผนที่ประเภทโครงข่ายสาธารณะและการแทรกซึมของการเข้าถึงประเภทต่างๆ ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น อธิบายผ่านแผนที่การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รูปแบบมวลอาคาร อธิบายผ่านแผนที่ความหนาแน่นของมวลอาคาร และแผนที่ความสูงของมวลอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร อธิบายผ่านแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร และ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) อธิบายผ่านแผนภูมิประตู (door map) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในบทที่ 5

เมื่อนำการวิเคราะห์รูปแบบพื้นที่กับแผนที่อาชญากรรม (crime mapping) มาวิเคราะห์ร่วมกัน จะแสดงให้เห็นถึงรูปแบบพื้นที่บริเวณจุดเกิดอาชญากรรมอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นแต่ละประเภทคดี เพื่อต้องการจำแนกรูปแบบพื้นที่การเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินแต่ละประเภทภายในแขวงชนะสงคราม มีรายละเอียดในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 6.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์
- 6.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์
- 6.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีปล้นทรัพย์
- 6.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์
- 6.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์
- 6.6 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของอาชญากรรม

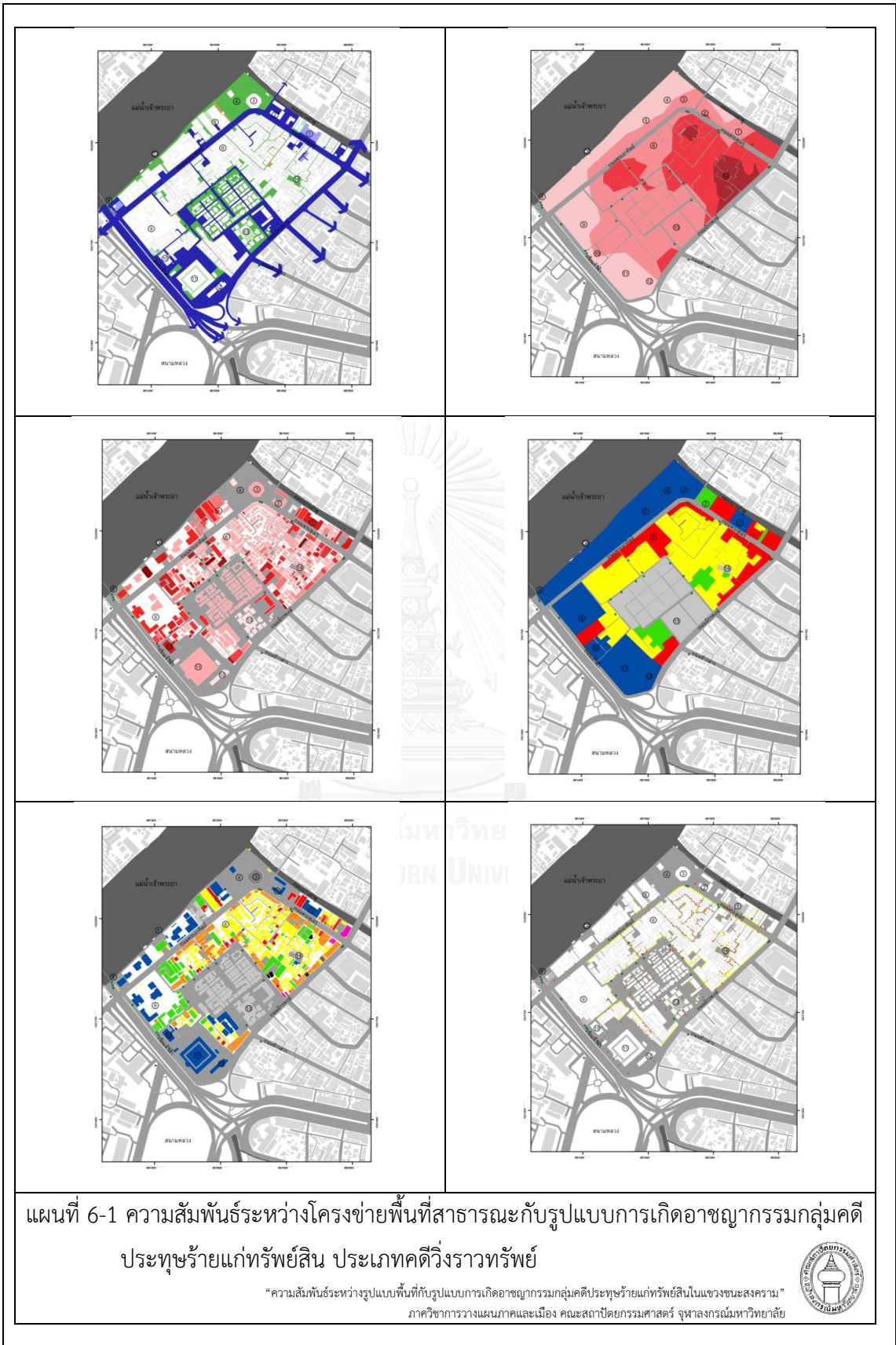
6.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงขณะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์

จากการวิเคราะห์รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์ 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า มักเกิดขึ้นบริเวณชอยรามบุตรซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ชอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลักเป็นส่วนใหญ่ และกระจุกตัวบริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า โดยจะเกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงได้ทุกประเภท มีเพียง 1-2 จุด ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยพาหนะขับเคลื่อนที่มีขนาดน้อยกว่า 4 ล้อ หรือรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ รวมถึงการเดินเท้า

สำหรับรูปแบบของมวลอาคารนั้น เกิดขึ้นกระจายกันบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารน้อย ปานกลาง และสูง ใกล้เคียงกัน แต่ไม่พบคดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์บนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารสูงมาก และเป็นบริเวณที่มวลอาคารมีความสูงประมาณ 2-4 ชั้น

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์จะเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็น สถาบันราชการ และพาณิชยกรรมตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแล้ว พบว่า เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรม (mixed use) จำนวนมากที่สุด

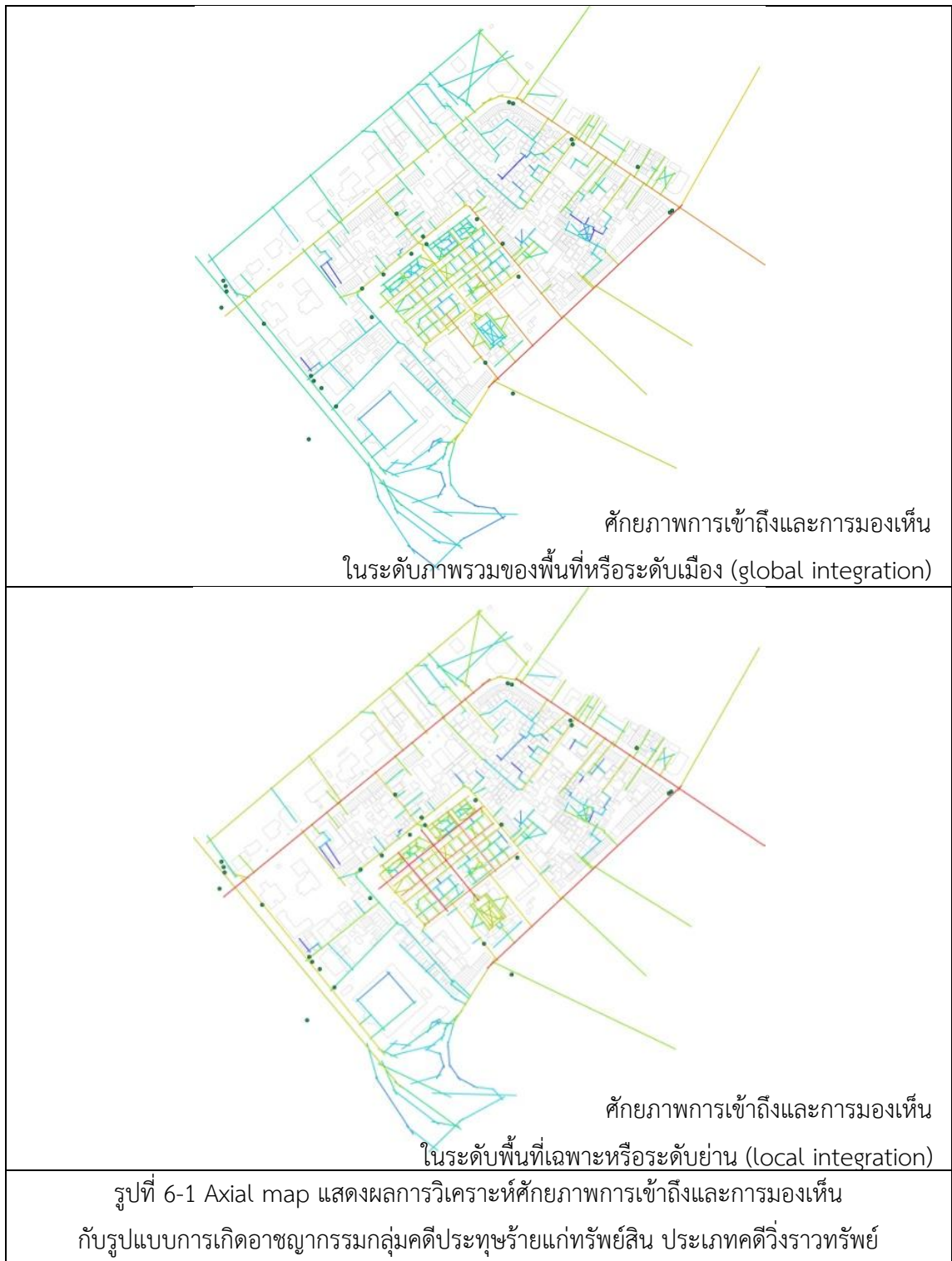
และการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบดบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือรูปแบบประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบดบังสายตา

ประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

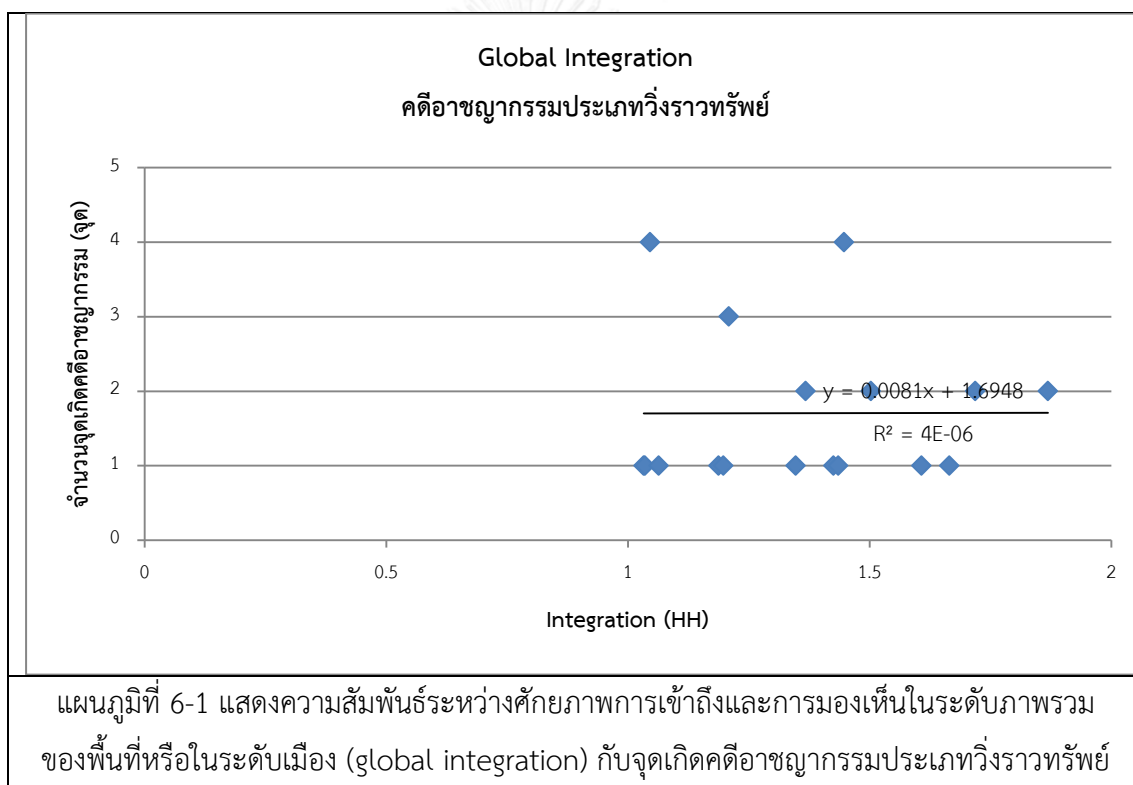
พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทวิ่งราวทรัพย์ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึง และการมองเห็นปานกลางไปจนถึงศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองเข้าไป 2 เลี้ยว (the 2 step grids) ขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า เป็นบริเวณพื้นที่ชอยย่อยที่แยกออกจากเส้นทางหลักไปจนถึงพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะเป็นทางตัน และเป็นพื้นที่ที่อยู่ลึกที่สุดของพื้นที่ศึกษา และเมื่อวิเคราะห์ในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) พบว่า มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นที่ดีขึ้นในระดับย่าน เนื่องจากแสดงค่าด้วยโทนสีในวรรณะที่อ่อนขึ้น ซึ่งหมายถึง การสัญจรในระดับย่านดีกว่าในระดับเมือง และส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับย่านเข้าไป 2 เลี้ยว (the 2 step grids) กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่รักษาระดับสายตาได้ระดับหนึ่งเพราะจะดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นผู้มี ความจำเป็นในการเข้ามาในพื้นที่ และมีพื้นที่เชื่อมต่อออกทางด้านหลัง

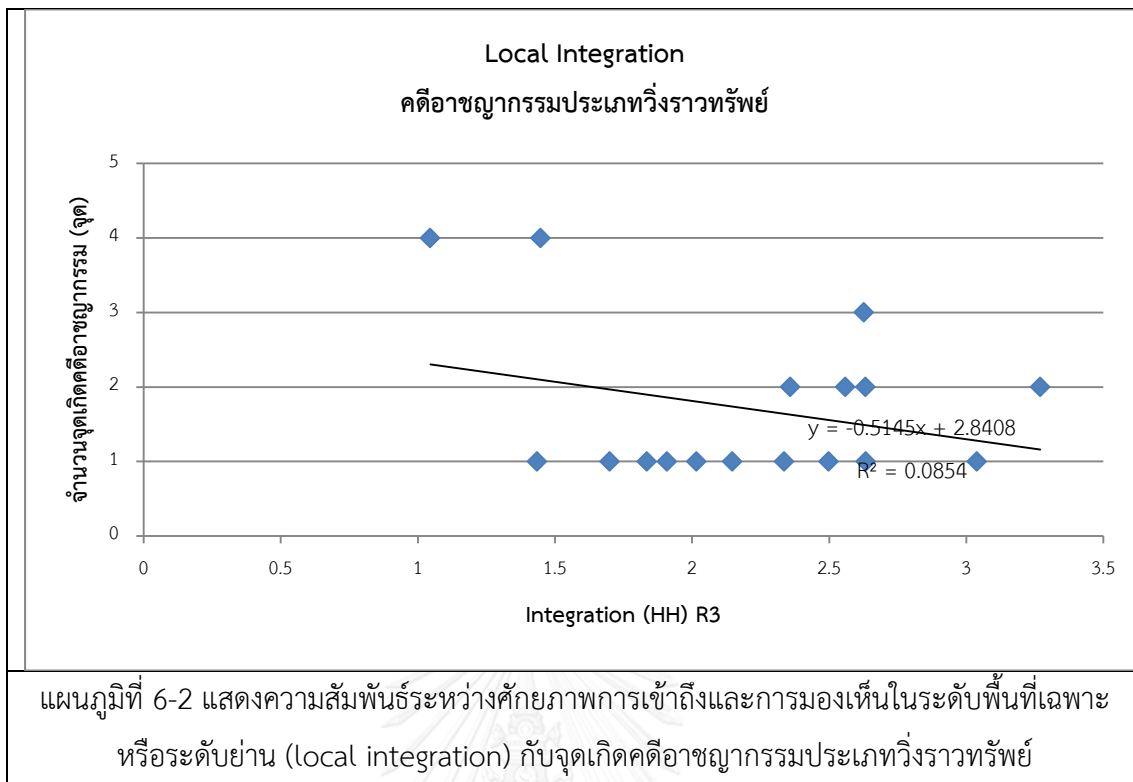
ทั้งนี้ ด้วยลักษณะเฉพาะของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว ที่จำเป็นต้องใช้ความเร็วในการหลบหนี เนื่องจากเหยื่ออาชญากรรมจะรู้ตัวเมื่อถูกอาชญากรวิ่งราวทรัพย์ ดังนั้น มักเกิดขึ้นบนถนนเส้นในที่มีศักยภาพการเข้าถึงและมุมมองทางสายตาต่ำ เนื่องจากพบว่าเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีสายตาเฝ้าระวัง (eyes on street) เพียงด้านเดียวทำให้เป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนในการป้องกันตัว และยังเป็นรอยต่อระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) กับพื้นที่สาธารณะ (public space) ที่สามารถเชื่อมกับจุดเลี้ยวหรือทางแยก เพื่อใช้หลบหนีอย่างรวดเร็วหลังจากการประกอบอาชญากรรมได้ แสดงดังรูปที่ 6-1

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับจำนวนจุดเกิดอาชญากรรมประเภทวิงราวทรัพย์ พบว่า บริเวณที่มีค่า Integration ที่สูงจะเกิดอาชญากรรมต่ำกว่าบริเวณที่มีค่า Integration ที่รองลงมา หมายความว่า จุดเกิดอาชญากรรมประเภทวิงราวทรัพย์มักเกิดขึ้นบริเวณที่มีการเข้าถึงและการมองเห็นได้เป็นลำดับรองลงมาหรือบริเวณชอยย่อยที่เชื่อมเข้ากับถนนหลักของเมือง แสดงดังแผนภูมิที่ 6-1 และแผนภูมิที่ 6-2

เมื่อพิจารณาจุดเกิดอาชญากรรม พบว่า ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นพื้นที่เฉพาะที่แตกต่างกับรูปแบบพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมพื้นที่อื่น ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงต่ำ แต่กลับเกิดอาชญากรรมจำนวน 4 จุด (ภาคผนวกที่ 2) โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์สภาพพื้นที่เฉพาะดังกล่าวในประเด็นถัดไป

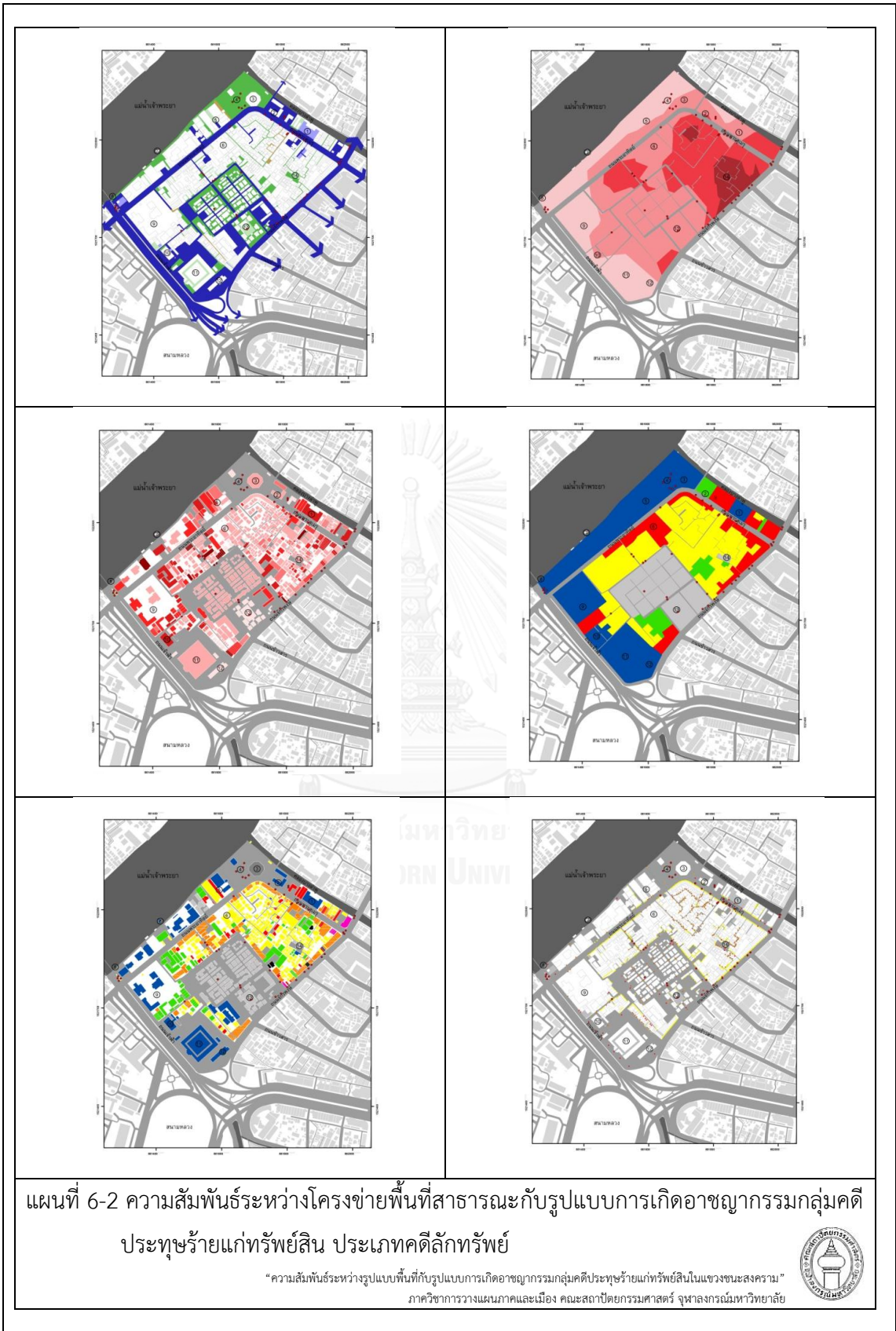
6.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงขณะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์

จากการวิเคราะห์รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประเภทคดีลักทรัพย์ 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า เกิดขึ้นบนโครงข่ายการสัญจรหลัก กล่าวคือ เกิดขึ้นบนถนนพระสุเมรุ และถนนจักรพงษ์เป็นส่วนใหญ่ และกระจุกตัวบริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสวนสันติชัยปราการ มักเกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงได้ทุกประเภท แต่มี 8 จุด ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้า คือ ภายในบริเวณสวนสันติชัยปราการจำนวน 6 จุด และภายในอุโบสถวัดขณะสงครามราชวรมหาวิหารและบริเวณเขตสังฆาวาสอย่างละ 1 จุด

สำหรับรูปแบบของมวลาอาครนั้น เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของมวลาอาครทุกระดับ แต่จะเกิดขึ้นมากบนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของมวลาอาครปานกลาง และสูง และเป็นบริเวณที่มวลาอาครมีความสูงประมาณ 2-4 ชั้น

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม รองลงมาเป็นที่อยู่อาศัย และสถาบันราชการ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแล้ว พบว่า เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทอาคารที่อยู่อาศัยผสมพาณิชยกรรม (mixed use) จำนวนมากที่สุด แต่บริเวณจุดเกิดอาชญากรรมที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้าเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารแบบสถาบันทางศาสนา และสถานที่ราชการ

และการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ แต่รองลงมาคือรูปแบบประตูที่มีรั้วสูงที่บังสายตา

ประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึง และการมองเห็นสูง ทั้งในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) และในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) อีกทั้งยังเป็นบริเวณที่มีมุมมองทางสายตาที่ดี เนื่องจากพบว่าเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีสายตาเฝ้าระวัง (eyes on street) ทั้งสองด้าน เนื่องจากพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะดังกล่าว จะดึงดูดผู้คนให้เข้ามาสู่พื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเหมาะแก่การประกอบคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ โดยที่เหยื่ออาชญากรจะไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวหลักจากอาชญากรได้ประกอบอาชญากรรมเสร็จสิ้นไปเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ การที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูงนั้น จะเป็นการพรางตัวของอาชญากรหลังจากการประกอบอาชญากรรม และใช้โครงข่ายการสัญจรหลักเพื่อหลบหนีออกจากพื้นที่ต่อไป

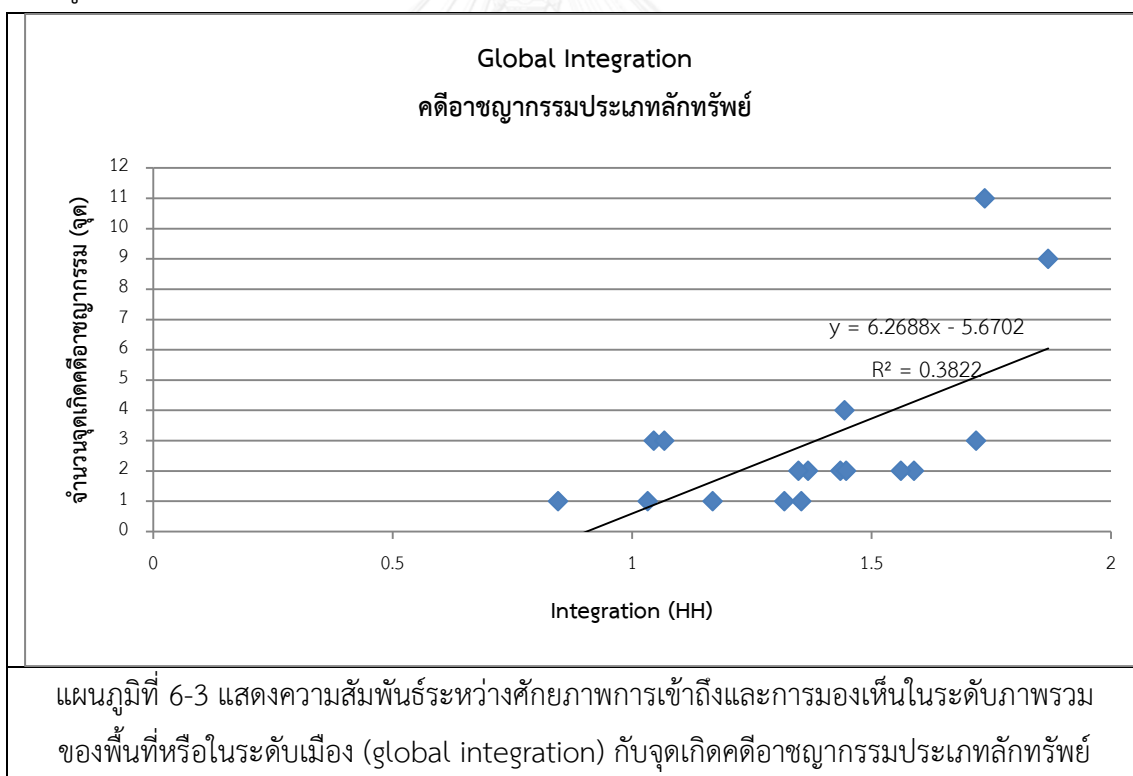
อย่างไรก็ตาม กลับพบว่า มีพื้นที่สาธารณะบางพื้นที่ที่แตกต่างจากพื้นที่ที่มีแนวโน้มในการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ทั่วไป เนื่องจาก มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ แต่กลับมีการสัญจรผ่านในปริมาณที่มาก เนื่องจากลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่เชื่อมกับรอยต่อของจุดเลี้ยวหรือทางแยก นั่นคือ บริเวณพื้นที่ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าที่ใช้ในการสัญจร และนำผู้คนที่หลากหลายเข้าสู่พื้นที่ และบริเวณสวนสันติชัยปราการที่จัดเป็นสวนสาธารณะระดับเมือง มีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลาย ดังนั้น ด้วยลักษณะเฉพาะดังกล่าวของพื้นที่ที่ดึงดูดกลุ่มผู้ใช้จำนวนมาก อันเหมาะแก่การเกิดอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์และการพรางตัวเพื่อการหลบหนี จึงส่งผลให้พื้นที่เหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเกิดอาชญากรรมประเภทดังกล่าวด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดังกล่าวในประเด็นถัดไป

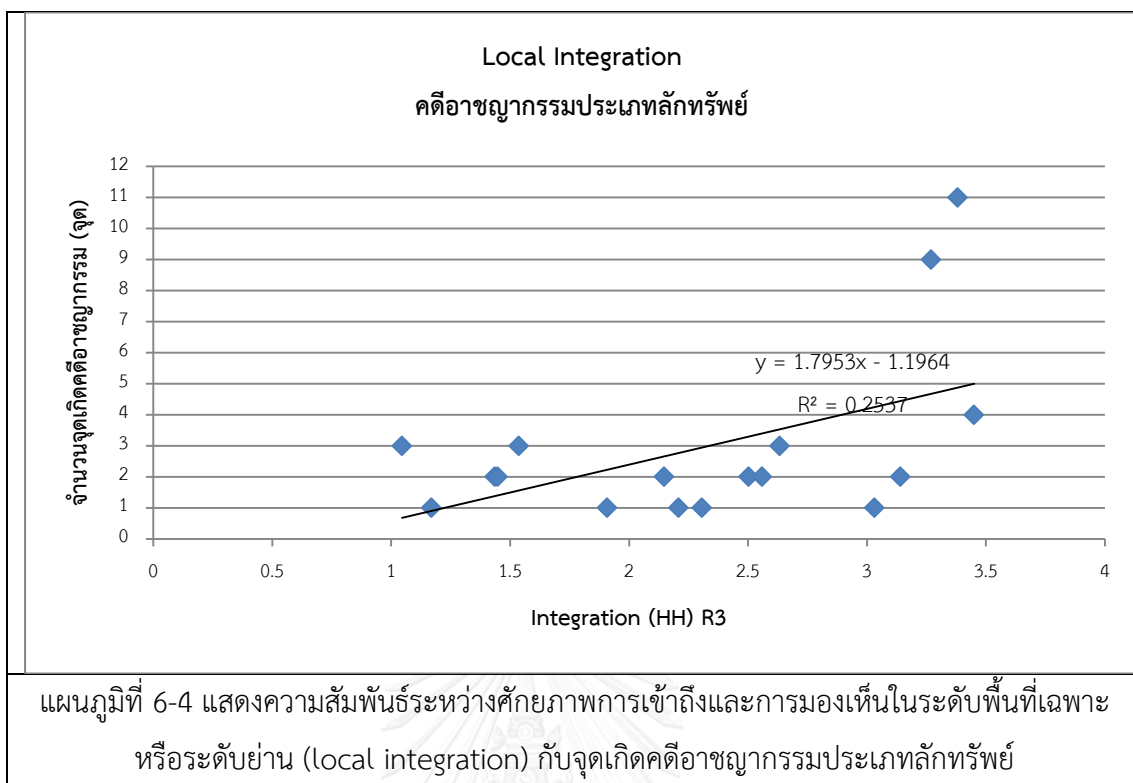

รูปที่ 6-2 Axial map แสดงผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น
กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับจำนวนจุดเกิดอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ พบว่า ทั้งแผนภูมิที่แสดงศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นทั้งระดับเมือง (global integration) และระดับย่าน (local integration) เกิดอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์บริเวณที่มีค่า Integration สูงทั้งสองแผนภูมิ หมายความว่า คดีอาชญากรรมประเภทนี้ จำเป็นต้องใช้ความหลากหลายและการปะปนของคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่เพื่อใช้ในการพรางตัวเพื่อการประกอบอาชญากรรม และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างทั้งสองแผนภูมิ ปรากฏว่า ค่า R^2 ของศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นระดับเมือง (global integration) มีค่าเข้าใกล้ 1 มากกว่าศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นระดับย่าน (local integration) แสดงว่า บริเวณที่เกิดมักเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นคนภายนอกพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีการดึงดูดผู้คน

เมื่อพิจารณาจุดเกิดอาชญากรรม พบว่า สวนสันติชัยปราการ และใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าเป็นพื้นที่ที่เกิดการกระจุกตัวของอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ (ภาคผนวกที่ 2) โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดังกล่าวในประเด็นถัดไป

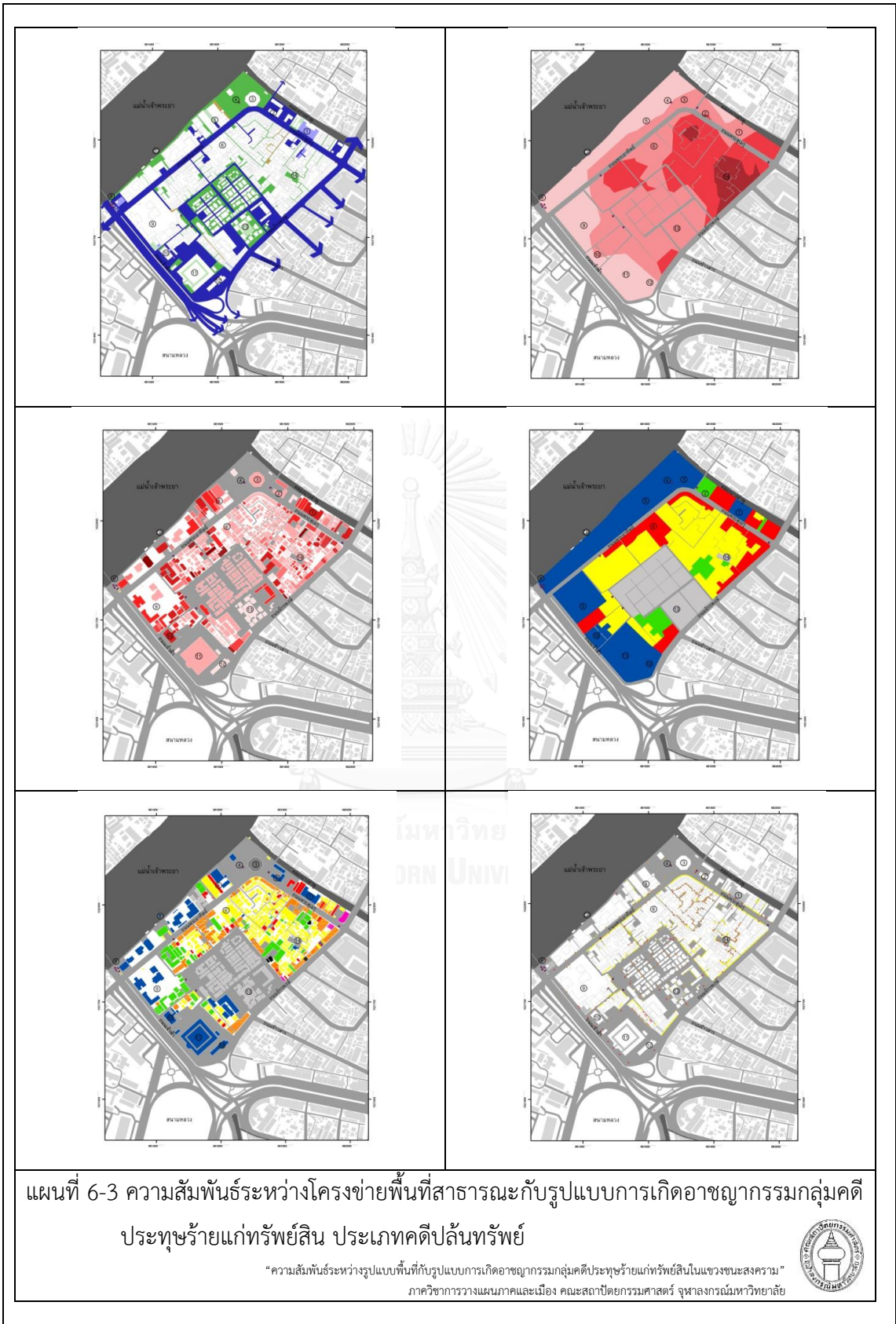
6.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงขณะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีปล้นทรัพย์

จากการวิเคราะห์รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประเภทคดีปล้นทรัพย์ 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า เกิดขึ้นบนโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะเป็นมุมอับสายตา สามารถเข้าถึงได้โดยต้องผ่านโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ เช่น บริเวณสวนสันติชัยปราการ และใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นต้น มักเกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่มีการเข้าถึงได้ทุกประเภท มีเพียง 3 จุด ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้า คือ ภายในบริเวณสวนสันติชัยปราการ จำนวน 1 จุด และบริเวณหน้าอาคารภายในซอยรามบุตรี จำนวน 2 จุด

สำหรับรูปแบบของมวลอาคารนั้น เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารปานกลางไปจนถึงน้อย และเป็นบริเวณที่มวลอาคารมีความสูงประมาณ 4 ชั้นขึ้นไปเนื่องจากเป็นการบังสายตา และก่อให้เกิดพื้นที่ปิดล้อมของอาคาร ซึ่งเหมาะสมแก่การก่ออาชญากรรมประเภทดังกล่าว

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการเกือบทั้งหมด มีเกิดขึ้นกระจายตามย่านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมบ้างเพียงเล็กน้อย เมื่อวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแล้ว เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันราชการเป็นส่วนใหญ่ และพบการเกิดคดีเพิ่มเติมกระจุกตัวอยู่บริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า

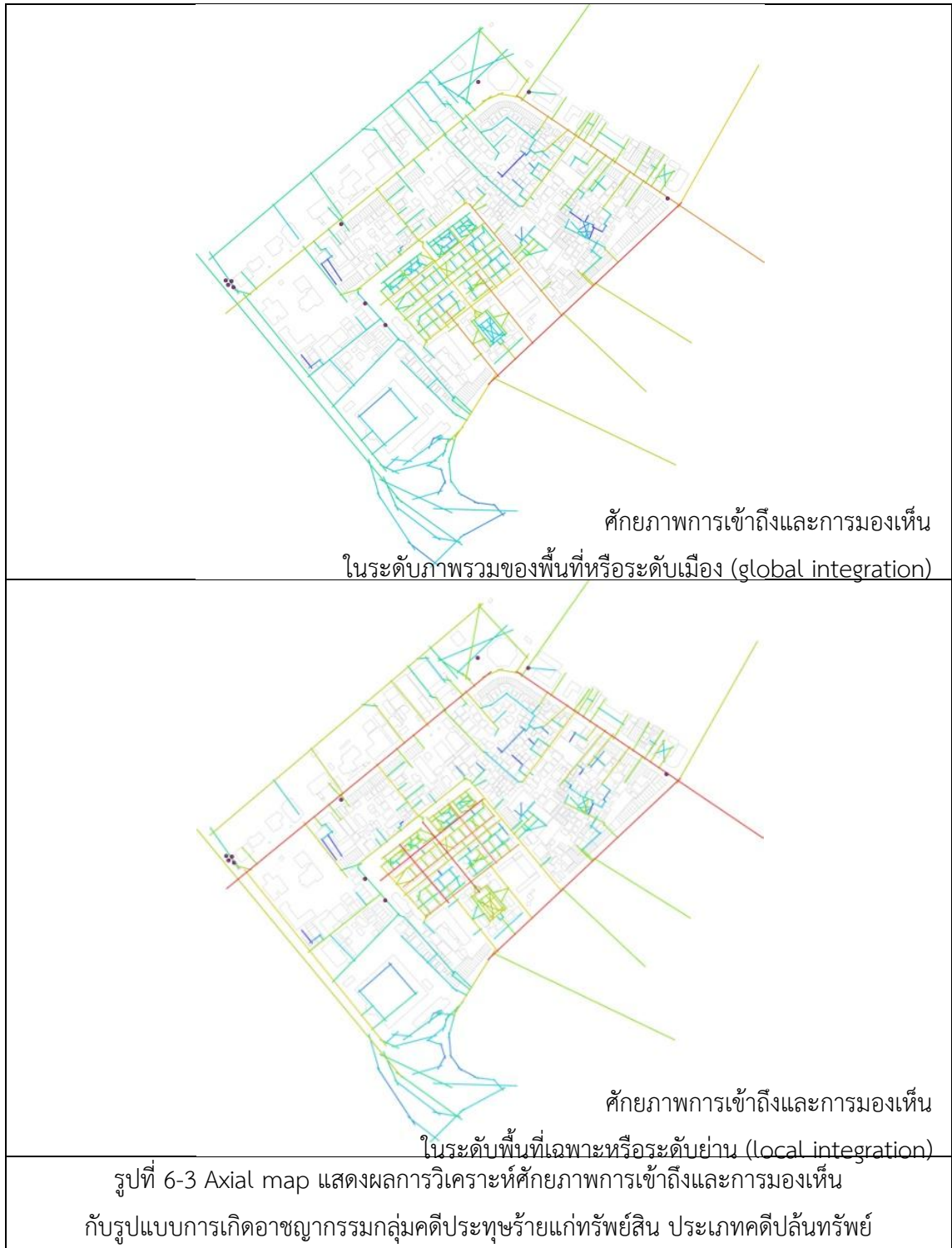
และการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบังสายตาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ รูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง

ประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ ในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) และในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำแต่ดีขึ้นกว่าในระดับเมือง เป็นบริเวณที่มีมุมมองทางสายตาต่ำ และเกิดเป็นจุดอับสายตา (blind spot) จากรูปที่ 6-3 พบว่าเกิดบนพื้นที่ที่มี Axial line ถูกแทนค่าด้วยโทนสีในวรรณะเย็น หรือช่วงโทนสีฟ้า ทั้งนี้ จากลักษณะเฉพาะของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว ที่อาชญากรต้องมีการข่มขืนใจโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เชื้ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เชื้ญ หรือของบุคคลที่สาม

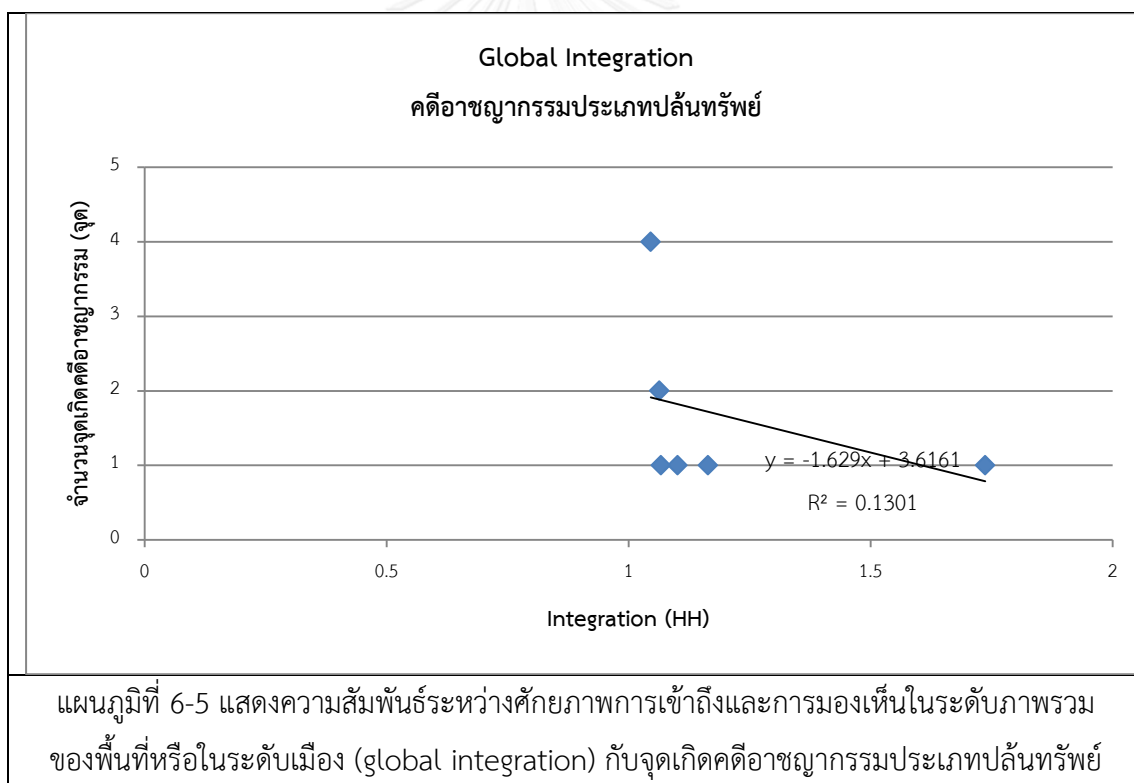
อย่างไรก็ตาม บริเวณพื้นที่ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าที่ใช้ในการสัญจร และนำผู้คนที่หลากหลายเข้าสู่พื้นที่ อาจกล่าวได้ว่า เป็นพื้นที่ที่มีการสัญจรผ่านมากในบางช่วงเวลา แต่ด้วยลักษณะของพื้นที่ที่มีมุมมองทางสายตาต่ำ และเกิดเป็นจุดอับสายตา (blind spot) จึงเป็นตัวอย่่างที่ดีในการแสดงให้เห็นว่ารูปแบบพื้นที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการเกิดอาชญากรรม เพราะไม่ว่ากิจกรรมในพื้นที่จะเป็นอย่างไร รูปแบบพื้นที่ยังคงมีอิทธิพลต่อลักษณะเฉพาะของการเกิดอาชญากรรมประเภทต่างๆ ได้เช่นกัน

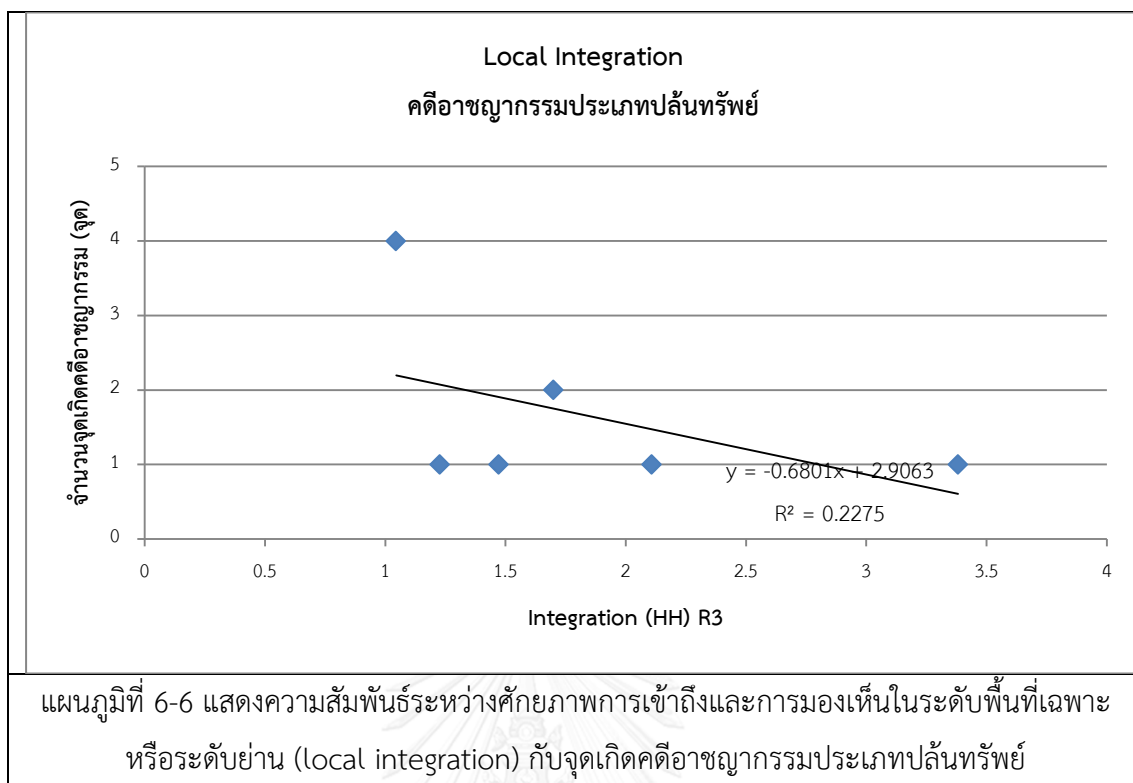

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับจำนวนจุดเกิดอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ พบว่า ทั้งแผนภูมิที่แสดงศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นทั้งระดับเมือง (global integration) และระดับย่าน (local integration) เกิดอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์บริเวณที่มีค่า Integration ต่ำทั้งสองแผนภูมิ หมายความว่า คดีอาชญากรรมประเภทนี้ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบริเวณที่มีกลุ่มคนเข้ามาใช้ในพื้นที่น้อย หรือเป็นพื้นที่จุดอับสายตา และเป็นไปตามผลของค่า R^2 ที่ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า บริเวณที่เกิดอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์เป็นบริเวณที่มีการสัญจรผ่านน้อยทั้งในระดับย่านและระดับเมือง

เมื่อพิจารณาจุดเกิดอาชญากรรม พบว่า ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าเป็นพื้นที่ที่เกิดการกระจุกตัวของอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ (ภาคผนวกที่ 2) โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดังกล่าวในประเด็นถัดไป

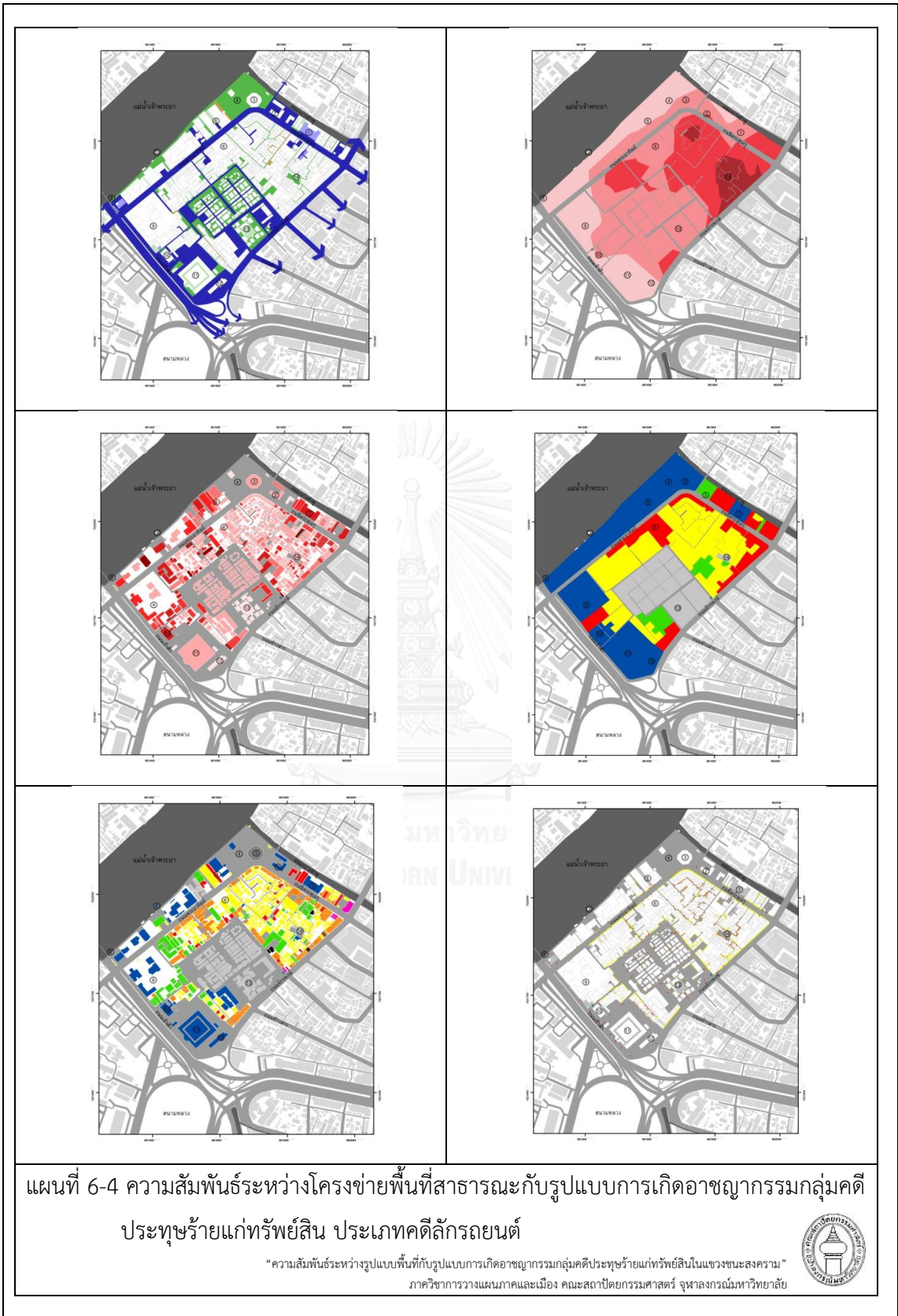
6.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์

จากการวิเคราะห์รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประเภทคดีลักทรัพย์ 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า เกิดขึ้นบริเวณที่เป็นรอยต่อระหว่างพื้นที่โครงการสำรวจการสัญจรหลักและโครงการสำรวจที่มีการเข้าถึงได้ทุกประเภท

สำหรับรูปแบบของมวลอาคารนั้น เกิดขึ้นกระจายบนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นทุกระดับ และเป็นบริเวณที่มวลอาคารมีความสูงประมาณ 4 ชั้นขึ้นไป

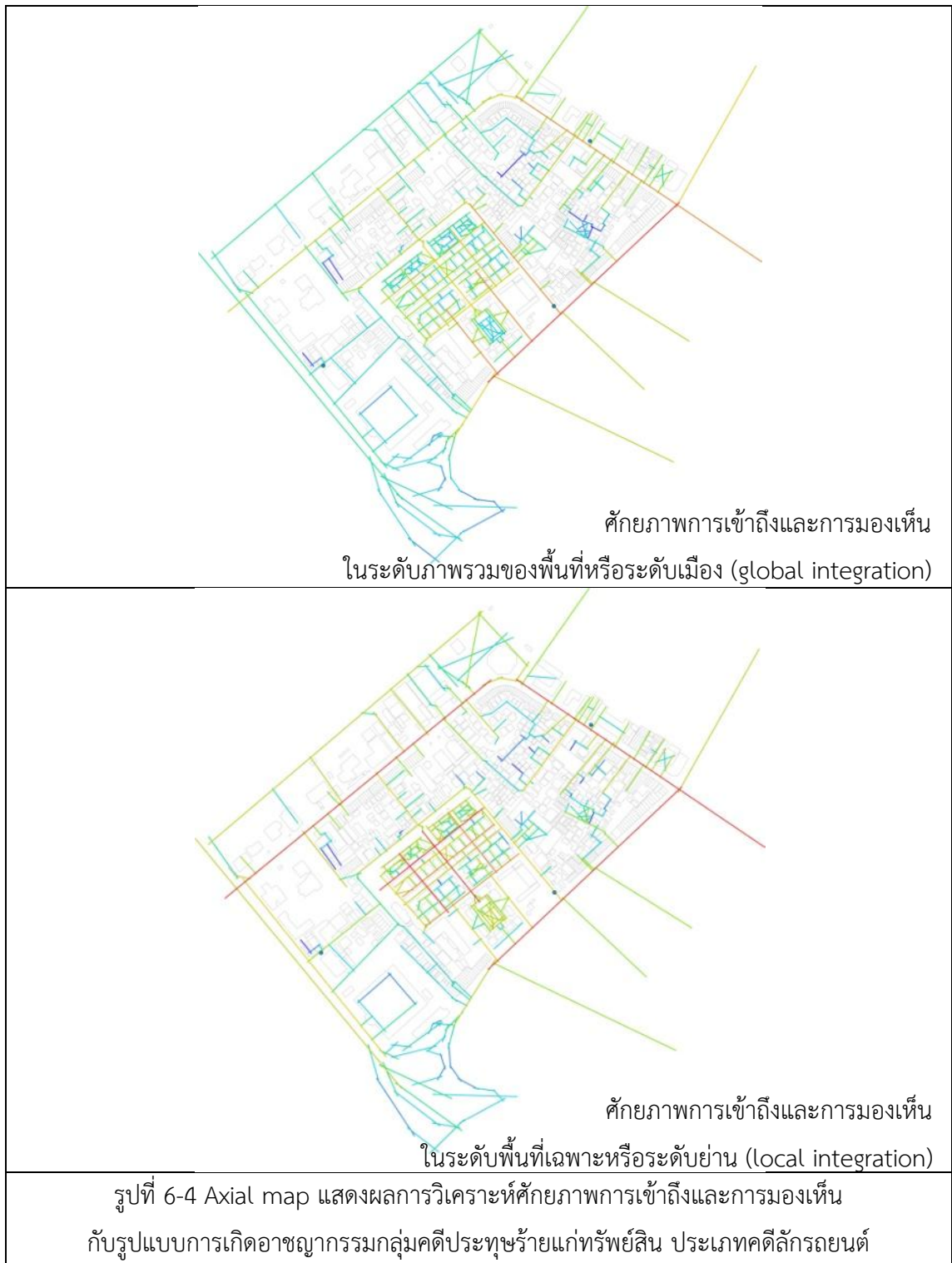
เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ เกิดขึ้นบนรอยต่อระหว่างพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการและพาณิชย์กรรม 2 จุด และรอยต่อระหว่างพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย และสถาบันทางศาสนา 1 จุด เมื่อวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแล้ว พบว่า ทั้งสามจุด เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสถาบันราชการ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และสถาบันทางการเงิน

และการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ รูปแบบประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบังสายตา

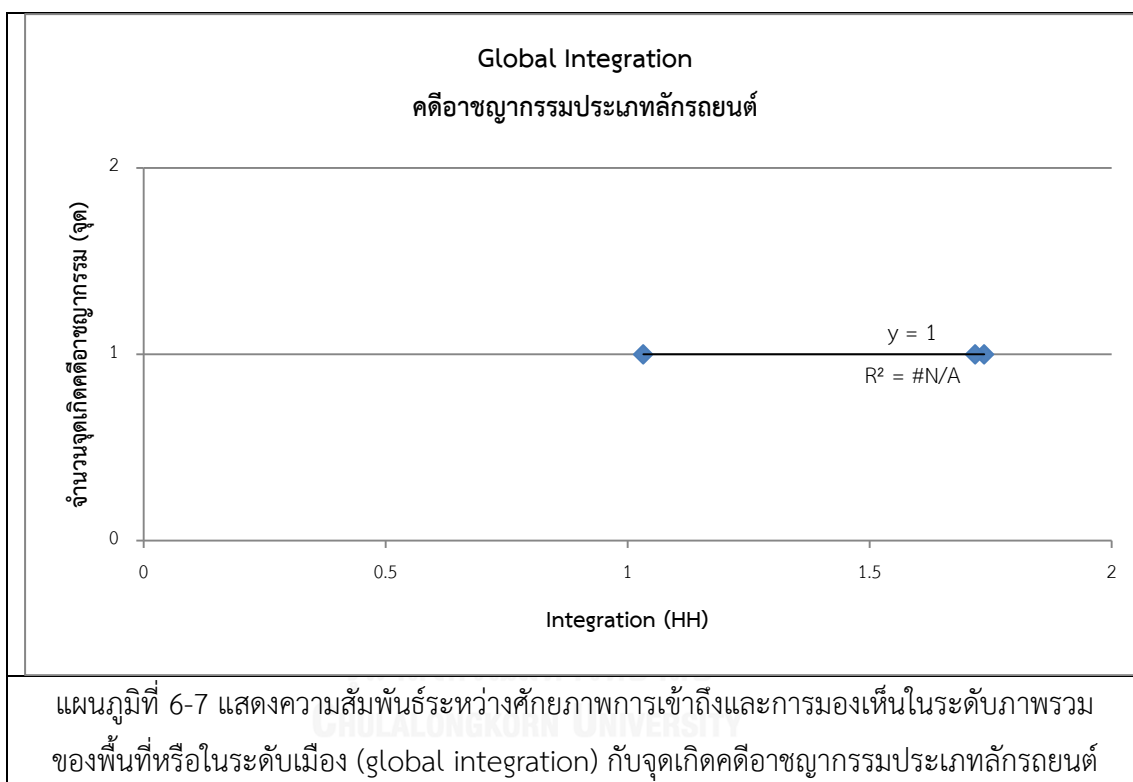

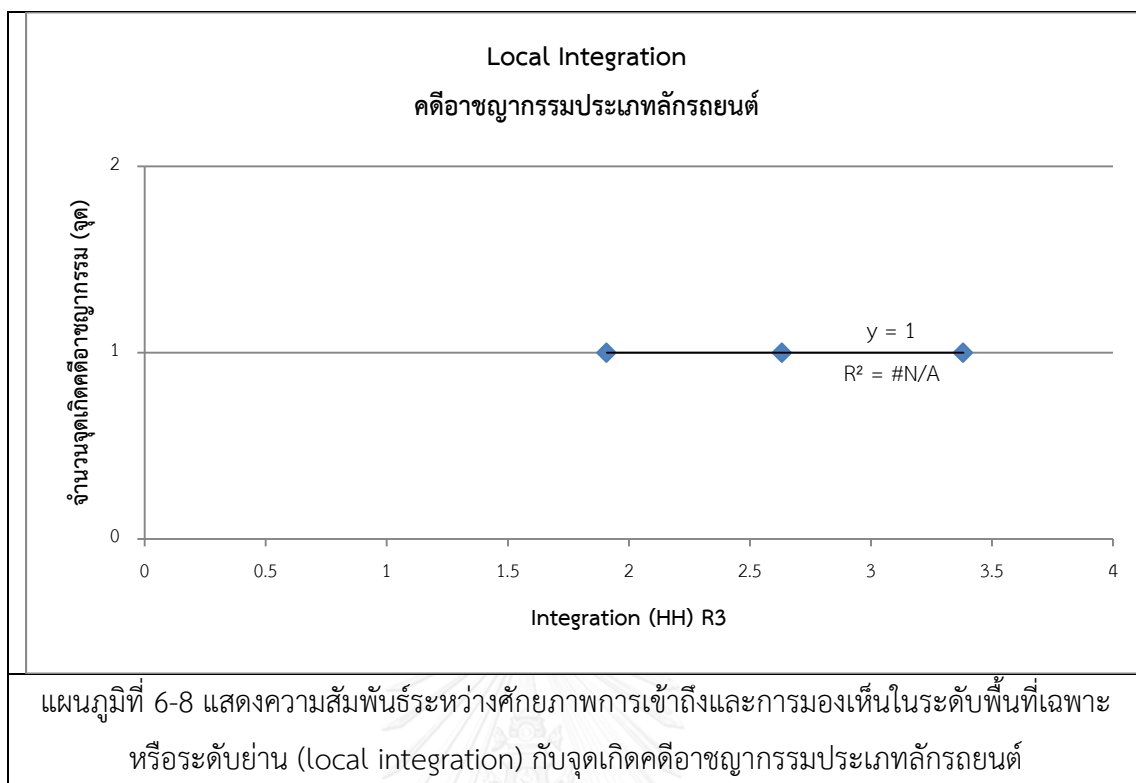
ประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ เนื่องจาก จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ของ นายมณฑล เยี่ยมไพศาล ร่วมกับ บันทึกประจำวันของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม รวมเป็น 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบจำนวนคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์เพียง 3 จุด อาจไม่สามารถอธิบายการวิเคราะห์ ศักยภาพการเข้าถึงกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมประเภทดังกล่าวได้ชัดเจนนัก แต่พบว่า จากจุดเกิดอาชญากรรมทั้งสามจุดมีความคล้ายคลึงกัน โดยมีแนวโน้มเกิดขึ้นใกล้กับพื้นที่ทางแยก เชื่อมต่อกับโครงข่ายการสัญจรที่มีศักยภาพการเข้าถึงที่ดีกว่าบริเวณจุดเกิดคดีอาชญากรรมประเภท ลักทรัพย์ทั้งในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) และในระดับพื้นที่ เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) ทั้งนี้ ด้วยลักษณะเฉพาะของการเกิดคดีอาชญากรรม ประเภทดังกล่าว ที่อาชญากรจำเป็นต้องใช้เวลาในการประกอบอาชญากรรม จึงเลือกบริเวณพื้นที่ สาธารณะที่มีมุมมองทางสายตาที่ต่ำกว่าแต่ใกล้กับโครงข่ายการสัญจรหลักเพื่อการหลบหนี หลังการประกอบอาชญากรรม

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับจำนวนจุดเกิดอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ พบว่า จำนวนอาชญากรรมเกิดขึ้นเท่าๆ กันในบริเวณที่มีค่า Integration ระดับต่างๆ แสดงให้เห็นว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รวมถึงปริมาณการสัญจรผ่านของคน เนื่องจากรถยนต์เป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม (object of attraction) ดังนั้น อธิบายได้ว่า ความสำคัญของพื้นที่ที่มีความสำคัญน้อยกว่าเวลา เนื่องจากพบว่า การประกอบอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืนทั้งหมด (ภาคผนวกที่ 1)

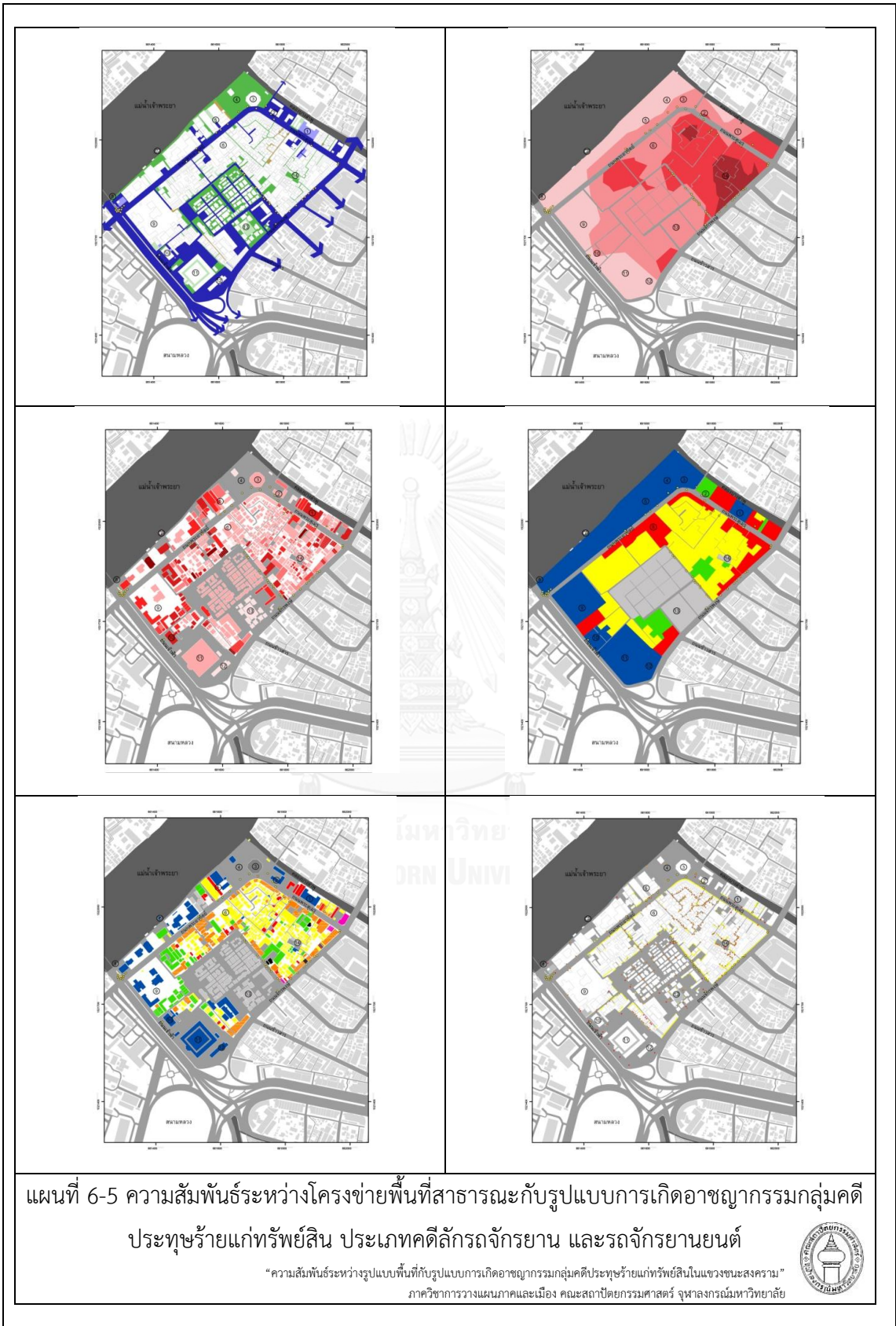
6.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงขณะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์ รอดักจรรยา และรอดักจรรยายนต์

จากการวิเคราะห์รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ประเภทคดีลักทรัพย์ รอดักจรรยา และรอดักจรรยายนต์ 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555) พบว่า เกิดขึ้นได้ทั้งในโครงข่ายพื้นที่สาธารณะที่เป็นโครงข่ายการสัญจรหลักและโครงข่ายการสัญจรรองที่มีการเข้าถึงได้ทุกประเภท

สำหรับรูปแบบของมวลอาคารนั้น เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารทุกระดับ มีแนวโน้มเกิดได้บนพื้นที่ที่มีความสูงของมวลอาคารตั้งแต่ 1 ชั้นขึ้นไป และเกิดขึ้นมากในบริเวณที่มวลอาคารมีความสูงประมาณ 2-4 ชั้น

เมื่อพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ รอดักจรรยา และรอดักจรรยายนต์ เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ รองลงมาเป็นย่านพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย เมื่อวิเคราะห์ตามลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแล้ว พบว่า เกิดขึ้นมากบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use) แต่พบการเกิดคดีเพิ่มเติมกระจุกตัวอยู่บริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า

และการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ รอดักจรรยา และรอดักจรรยายนต์ เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ แต่รองลงมาคือ รูปแบบประตูที่มีรั้วสูงที่บังสายตา

ประกอบกับ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) และการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)

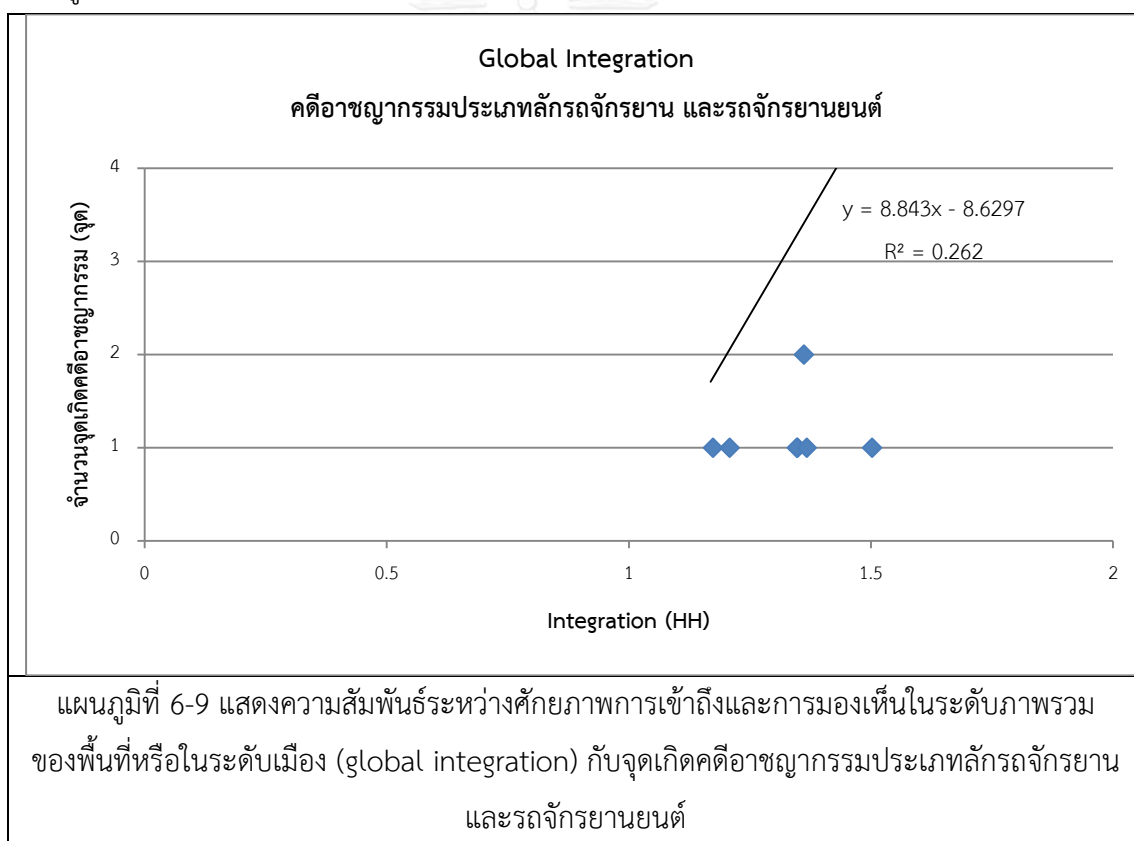
พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นได้ดี ในระดับภาพรวมของพื้นที่หรือในระดับเมือง (global integration) และเมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) พบว่า ถูกแทนค่าด้วยโหนดที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับเมือง กล่าวคือ คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์จะเกิดขึ้นบริเวณที่มีมีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลายเข้ามาประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ในช่วงเวลาที่หลากหลาย หรืออาจอธิบายได้ว่า พื้นที่ดังกล่าวเอื้อให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมหรือสัญจรผ่านในระดับเมือง และเมื่อวิเคราะห์ในระดับย่าน พบว่า พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ มักเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ทุกรูปแบบ นอกจากนี้ สาเหตุที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับย่านที่สูงกว่าในระดับเมือง เพราะบริเวณดังกล่าวเหมาะแก่การใช้รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์ เนื่องจาก พื้นที่สาธารณะบริเวณดังกล่าวมีการสัญจรผ่านของกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ ดังนั้นการใช้รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์จึงมีความคล่องตัว และสามารถจอดได้สะดวกกว่า

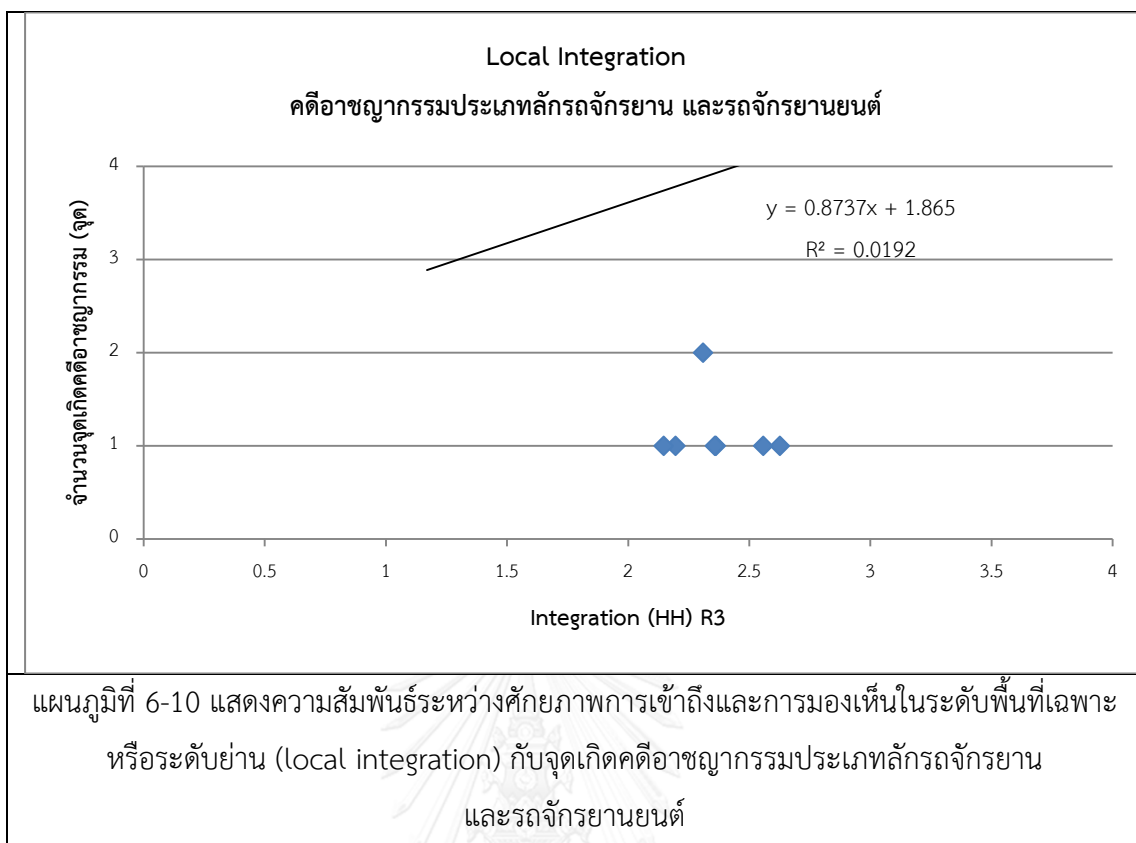
จากรูปแบบพื้นที่ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว จึงเหมาะแก่การเกิดคดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ และรถจักรยานยนต์ เนื่องจาก อาชญากรสามารถเลือกประกอบอาชญากรรมได้หลากหลาย และสามารถใช้โครงข่ายการสัญจรระดับเมืองในการหลบหนีหลังประกอบอาชญากรรมได้โดยง่าย

สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นกับจำนวนจุดเกิดอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์ พบว่า ค่า R^2 ที่ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นระดับย่านเข้าใกล้ 0 มากกว่าระดับเมือง กล่าวคือ มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ภายนอกสัญจรผ่านสูงมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ภายในพื้นที่ ซึ่งนำรถจักรยานและรถจักรยานยนต์เข้ามาในพื้นที่ ซึ่งจัดเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม (object of attraction) ดังนั้นอธิบายได้ว่า ความสำคัญของพื้นที่มีความสำคัญน้อยกว่าเวลา เนื่องจากพบว่า การประกอบอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์ เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืนทั้งหมด (ภาคผนวกที่ 1)

เมื่อพิจารณาจุดเกิดอาชญากรรม พบว่า ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าเป็นพื้นที่ที่เกิดการกระชุกตัวของอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์(ภาคผนวกที่ 2) โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์สภาพพื้นที่ดังกล่าวในประเด็นถัดไป

6.6 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของอาชญากรรม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงครามกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินประเภทต่างๆ พบว่า มีพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของอาชญากรรมอยู่ 2 พื้นที่ คือ

บริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เป็นพื้นที่ที่มีการเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้าเป็นหลัก แต่สามารถนำรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์เข้าสู่พื้นที่ได้ แต่พาหนะดังกล่าวไม่สามารถเชื่อมต่อโครงข่ายการสัญจรอื่นได้ นอกจากถนนพระอาทิตย์และถนนเจ้าฟ้าซึ่งอยู่ติดกับพื้นที่ เนื่องจากเป็นบริเวณใต้สะพานเชื่อมต่อกับทางเดินเท้าขึ้นสู่ถนนพระปิ่นเกล้า และทางเดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีความหนาแน่นของมวลอาคารน้อย และมีความสูงของมวลอาคารประมาณ 4 ชั้น ซึ่งเป็นอาคารเพียงด้านเดียว มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในรูปแบบของสถาบันราชการ และระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่าเป็นบริเวณที่ไม่มีทางออกประตู และจากการลงพื้นที่สังเกตพบว่า เป็นพื้นที่ที่มีกำแพงรั้วสูงทึบ ทำให้เกิดมุมอับสายตา และจากการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น พบว่า มีค่า Integration ต่ำทั้งในระดับเมืองและระดับย่าน แต่บริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งของท่าเรือสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งถือเป็น attractor ในการดึงดูดกลุ่มผู้คนที่หลากหลายเข้ามาสู่พื้นที่ อันเป็นปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการวิเคราะห์ทางสัญญาณวิทยาที่เชื่อว่า ลักษณะทางสัญญาณของพื้นที่เป็นตัวดึงดูดกลุ่มคนให้เข้ามาในพื้นที่ด้วยตัวเอง (configurational attractor)

แต่จากการวิเคราะห์ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรม (ภาคผนวกที่ 1) พบว่า การเกิดคดีอาชญากรรมบริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เกิดในช่วงเวลากลางคืนมากกว่าช่วงกลางวันประมาณ 4 เท่า ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทำเรือสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าปิดทำการ ดังนั้น attractor ที่ดึงดูดกลุ่มคนเข้ามาในพื้นที่ไม่ได้มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมแต่ลักษณะทางกายภาพมากกว่าที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรม และจากการลงพื้นที่ศึกษา พบว่า พื้นที่ดังกล่าวมีไฟส่องสว่างที่เพียงพอแต่เวลากลางคืนจะเป็นตัวลดสายตาเฝ้าระวังให้ต่ำลงไปจากเดิม ซึ่งง่ายต่อการประกอบอาชญากรรม จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อให้มีแนวโน้มในการเกิดอาชญากรรมที่เข้มข้นขึ้น

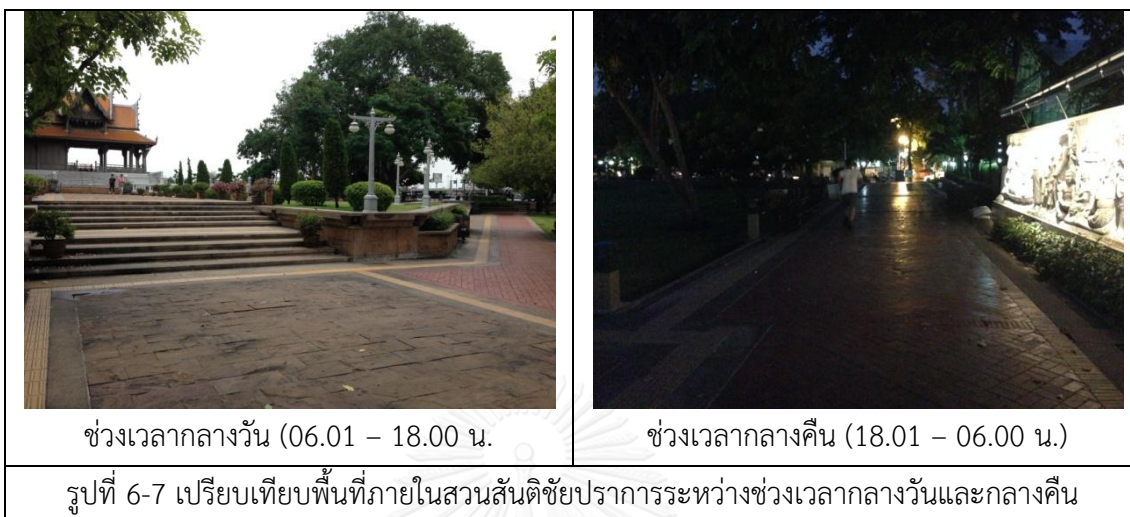

สวนสันติชัยปราการ เป็นพื้นที่ที่มีการเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้าเท่านั้น เชื่อมต่อกับทางเดินริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้เฉพาะการเดินเท้า ถนนลำพู ถนนพระอาทิตย์ และถนนพระสุเมรุ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกประเภท มีความหนาแน่นของมวลอาคารน้อย เป็นสวนสาธารณะที่มีสิ่งปลูกสร้างภายในที่มีความสูงเพียง 1-2 ชั้น มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในรูปแบบของสถาบันราชการ มีป้อมพระสุเมรุซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของพื้นที่ และระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) พบว่าเป็นบริเวณที่มีรั้วเตี้ยบดบังสายตา แต่มีต้นไม้ภายในสวนสันติชัยปราการทำให้สายตาเฝ้าระวังต่ำ เกิดมุมมองสบายตา และจากการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น พบว่า มีค่า Integration ต่ำทั้งในระดับเมืองและระดับย่าน แต่บริเวณดังกล่าวเป็นสวนสาธารณะที่สำคัญของเมือง และยังมีป้อมพระสุเมรุ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งถือเป็น attractor ในการดึงดูดกลุ่มผู้คนที่หลากหลายเข้ามาสู่พื้นที่ อันเป็นปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการวิเคราะห์ทางสัญญาณวิทยาที่เชื่อว่าคุณลักษณะทางสัญญาณของพื้นที่เป็นตัวดึงดูดกลุ่มคนให้เข้ามาในพื้นที่ด้วยตัวเอง (configurational attractor)

แต่จากการวิเคราะห์ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรม (ภาคผนวกที่ 1) พบว่า การเกิดคดีอาชญากรรมบริเวณสวนสันติชัยปราการ เกิดในช่วงเวลากลางวันมากกว่าช่วงกลางคืนถึง 4 เท่า ดังนั้น attractor มีผลต่อการดึงดูดกลุ่มคนเข้ามาในพื้นที่ และใช้ความหลากหลายของผู้คนและการปะปนในการพรางตัวเพื่อก่ออาชญากรรม

นอกจากนี้ อีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมภายในสวนสันติชัยปราการช่วงเวลา กลางคืนน้อยกว่ากลางวัน เนื่องจาก สวนสันติชัยปราการเปิดให้เข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 05.00 – 21.00 น. ดังนั้น จึงเป็นการป้องกันการเกิดอาชญากรรมเมืองที่จะเกิดขึ้น

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากผลการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม โดยใช้ข้อมูลสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555) สามารถสรุปผลการศึกษาเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังต่อไปนี้

- 7.1 รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม
- 7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม
- 7.3 แนวทางในการวางแผนพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมเมือง
- 7.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

7.1 รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม

พื้นที่แขวงชนะสงคราม เป็นย่านที่มีการตั้งถิ่นฐานปะปนกันของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลาย กลุ่มมาตั้งแต่ใน แต่ในปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก การขยายตัวของเมือง และ ธุรกิจการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ส่งผลให้อาคารจำนวนมากมีการเปลี่ยนสภาพเป็นโรงแรม เกสต์เฮาส์ ร้านอาหาร ผับ และบาร์ เป็นจำนวนมาก ผสมผสานของรูปแบบพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่สมัยอดีตกับการพัฒนาพื้นที่และสร้างขึ้นใหม่จากธุรกิจการท่องเที่ยว ที่เชื่อมต่อกับโครงข่าย พื้นที่สาธารณะที่หลากหลายรูปแบบ มีรูปทรงการจัดวางพื้นที่ที่แตกต่างกัน สามารถเข้าถึง ได้หลายรูปแบบทั้งบริเวณที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินเท้า บริเวณที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการเดินทาง รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์เพียงเท่านั้น ตลอดจน บริเวณที่สามารถเข้าถึง ได้ทุกรูปแบบ เชื่อมต่อพื้นที่ที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์อาคารหลากหลาย รูปแบบเข้าด้วยกันและยังเชื่อมต่อกับโครงข่ายสาธารณะระดับเมืองอื่นๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ บริเวณที่เป็นย่านชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ในสมัยอดีต จะเป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารสูงมาก เช่น ย่านชุมชนตรอกเขยอนนิวาสน์-ตรอกไก่อ๊แจ้ และย่านชุมชนมัธยมจักรพงษ์ และค้อยๆ ลดลงตามรัศมีของชุมชน จึงส่งผลให้พื้นที่โดยรอบย่าน ชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่เติบโตรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นย่านที่มีความหนาแน่นของมวลอาคาร ปานกลาง ได้แก่ ย่านชอยรามบุตรี ย่านถนนพระอาทิตย์ และย่านที่มีความหนาแน่นของมวลอาคาร สูง ได้แก่ ย่านถนนพระสุเมรุ และบริเวณชอยชนะสงคราม ลดหลั่นตามรัศมีของพื้นที่ย่านชุมชนเดิม ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ส่วนบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารจะเป็นบริเวณที่ตั้งของสถานที่ราชการภายในย่าน

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาในประเด็นของความสูงของมวลอาคารภายในบริเวณแขวงชนะสงคราม พบว่า บริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารสูงมาก ส่วนใหญ่จะเป็นย่านที่อยู่อาศัย จะมีความสูงเฉลี่ยของมวลอาคารน้อย คือ ประมาณ 2 ชั้น มีรูปแบบประตูที่มีรั้วสูงที่บดบังสายตา และบริเวณที่มีความหนาแน่นของมวลอาคารน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นย่านสถานที่ราชการ จะมีความสูงเฉลี่ยของมวลอาคารมากและมีรูปแบบประตูที่มีรั้วสูงโปร่งบดบังสายตา สำหรับย่านพาณิชย์กรรม ที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารแบบที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use) เป็นส่วนใหญ่ นั้น พบว่า มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่งบดบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง ความสูงเฉลี่ยของมวลอาคารมาก ยกเว้นอาคารที่มีการอนุรักษ์ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (บริเวณป้อมพระสุเมรุ) จะมีความสูงของมวลอาคารประมาณ 2 ชั้น เนื่องจากการอนุรักษ์ให้สอดคล้องตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2556

สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในภาพรวมของพื้นที่ หรือในระดับเมือง (global integration) พบว่า บริเวณถนนจักรพงษ์ ซึ่งเป็นรอยต่อระหว่างแขวงชนะสงคราม และแขวงตลาดยอด เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง และเมื่อพิจารณาบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองเข้าไป 2-3 เลี้ยว (the 2-3 step grids) จะเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลาง เช่น ถนนพระอาทิตย์ ปากซอยตรอกเขียนนิवासน์-ตรอกไก่แจ้ และปากซอยตรอกสุหร่า เป็นต้น และเมื่อพิจารณาพื้นที่ที่ถัดจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมืองตั้งแต่ 3 เลี้ยว (the 3 step grids) ซึ่งจัดเป็นบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เฉพาะ เช่น สวนสันติชัยปราการ บริเวณท่าพระอาทิตย์ ตลอดจนบริเวณภายในย่านชุมชนที่มีกลุ่มผู้ใช้งานเฉพาะที่มีขอบเขตเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนบุคคล (private space)

เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นในระดับพื้นที่เฉพาะหรือระดับย่าน (local integration) พบว่า เป็นพื้นที่ที่ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์อาคารแบบที่อยู่อาศัยผสมพาณิชย์กรรม (mixed use) และเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ทุกรูปแบบ ส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นปานกลางจะเป็นซอยที่แยกย่อยออกจากถนนเส้นทางหลัก รวมถึงเส้นทางเดินริมน้ำเจ้าพระยา และบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำ จะเป็นพื้นที่สาธารณะที่อยู่ลึกที่สุดของพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เฉพาะที่มีการสัญจรผ่านน้อย และมีลักษณะเป็นทางตันที่มีกลุ่มผู้ใช้เฉพาะ

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม ได้ศึกษาครอบคลุม 5 ประเด็น ได้แก่ รูปแบบโครงข่ายพื้นที่สาธารณะ อธิบายผ่านแผนที่ประเภทโครงข่ายสาธารณะและการแทรกซึมของการเข้าถึงประเภทต่างๆ ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น อธิบายผ่านแผนที่การวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รูปแบบมวลอาคาร อธิบายผ่านแผนที่ความหนาแน่นของมวลอาคาร และแผนที่ความสูงของมวลอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร อธิบายผ่านแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร และ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และพื้นที่สาธารณะ (public space) อธิบายผ่านแผนภูมิประตู (door map)

จากผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม พบว่า คดีอาชญากรรมประเภทชิงทรัพย์มีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่รักษาระดับสายตาได้ดีในระดับหนึ่งเพราะจะดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความจำเป็นในการเข้ามาในพื้นที่ และมีพื้นที่เชื่อมต่อกับทางด้านหลัง เนื่องจากลักษณะเฉพาะของการเกิดคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว ที่จำเป็นต้องใช้ความเร็วในการหลบหนี แต่คดีอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ ที่จำเป็นต้องใช้ความหลากหลายและการปะปนของคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่เพื่อใช้ในการพรางตัวเพื่อการประกอบอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากคดีอาชญากรรมประเภทปล้นทรัพย์ ที่ต้องใช้พื้นที่ที่มีมุมมองทางสายตาต่ำ และเกิดเป็นจุดอับสายตา (blind spot) มีการสัญจรผ่านน้อยทั้งในระดับย่านและระดับเมืองเพื่อก่ออาชญากรรม

แต่สำหรับคดีอาชญากรรมประเภทลักรถยนต์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็น รวมถึงปริมาณการสัญจรผ่านของคน เนื่องจาก รถยนต์เป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม (object of attraction) ดังนั้น ความสำคัญของพื้นที่ที่มีความสำคัญน้อยกว่าเวลา สอดคล้องกับคดีอาชญากรรมประเภทลักจักรยาน และรถจักรยานยนต์ แต่ทั้งนี้ คดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ภายนอกสัญจรผ่านสูงมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ภายในพื้นที่ เพราะเป็นพื้นที่ที่ดึงดูดให้มีการเข้าใช้ และนำรถจักรยานและรถจักรยานยนต์เข้ามาในพื้นที่ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า การเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแขวงชนะสงครามนั้นมักเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ และพบว่า พื้นที่ในย่านชุมชนที่มีความหนาแน่นของมวลาอาคารสูงเป็นบริเวณที่เกิดคดีอาชญากรรมน้อยมาก

ทั้งนี้ สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพื้นที่กับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม ได้ดังตารางที่ 7-1

ตารางที่ 7-1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะเลิศ”

โครงการพื้นที่	คดีชิงทรัพย์	คดีปล้นทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีปล้นทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์
โครงการพื้นที่ สาธารณะ	เกิดขึ้นบนซอยย่อย ที่แยกออกจากเส้นทาง หลัก	เกิดขึ้นบนโครงข่าย การสัญจรหลัก	เกิดขึ้นบนพื้นที่ที่ต้องผ่าน โครงข่ายพื้นที่สาธารณะ อื่นที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ เป็นมุมอับสายตา	เกิดขึ้นบนรอยต่อระหว่าง พื้นที่โครงข่ายการสัญจร หลักและโครงข่ายการ สัญจรรอง	เกิดขึ้นบนโครงข่ายพื้นที่ สาธารณะทั้งที่เป็น โครงข่ายการสัญจรหลัก และโครงข่ายการสัญจร รอง				
การใช้ ประโยชน์ที่ดิน	ประเภทที่อยู่อาศัย มากที่สุด	ประเภทพาณิชย์ยกรรม มากที่สุด	ประเภทสถาบันราชการ มากที่สุด	รอยต่อระหว่างพื้นที่การใช้ ประโยชน์ที่ดิน เกิดการกระจายกัน	ประเภทสถาบันราชการ มากที่สุด				
การใช้ ประโยชน์ อาคาร	ประเภทอาคาร ที่อยู่อาศัยผสม พาณิชย์กรรม (mixed use)	ประเภทอาคาร ที่อยู่อาศัยผสม พาณิชย์กรรม (mixed use)	ประเภทอาคาร สถาบันราชการ	ประเภทอาคาร สถาบันราชการ	ประเภทอาคาร ที่อยู่อาศัยผสม พาณิชย์กรรม (mixed use)				
ความหนาแน่น อาคาร	น้อย ปานกลาง และสูง	ทุกระดับ เกิดขึ้นมาบริเวณ ปานกลาง และสูง	น้อย และปานกลาง	ทุกระดับ	ทุกระดับ				
ความสูงอาคาร	2-4 ชั้น	2-4 ชั้น	4 ชั้นขึ้นไป	4 ชั้นขึ้นไป	1 ชั้นขึ้นไป เกิดขึ้นมาก ช่วงประมาณ 2-4 ชั้น				

ตารางที่ 7-1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาการกลุ่มโรคพิษร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงพะเยาพะเยา”

	คดีชิงทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีปล้นทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีลักทรัพย์ และ รงักทรัพย์
แผนภูมิประตู (door map)	ประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง รongลงมาคือ ประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบังสายตา	ประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง รongลงมาคือ ประตูที่มีรั้วสูงบังสายตา	ประตูที่มีรั้วสูงบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง	ประตูที่มีรั้วสูงบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง	ประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง รongลงมาคือ ประตูที่มีรั้วโปร่งสูงบังสายตา	ประตูที่ไม่มีสิ่งบังสายตาและเปิดออกสู่พื้นที่สาธารณะโดยตรง รongลงมาคือ ประตูที่มีรั้วสูงบังสายตา
ศักยภาพ การเข้าถึงพื้นที่ และ การมองเห็นใน ภาพรวมของพื้นที่ หรือ ระดับเมือง (global integration)	ต่ำ ถึงปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ไกลจากโครงข่ายการสัญจรหลักในระดับเมือง เข้าไป 2 เลี้ยวขึ้นไป และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปานกลาง ถึงสูง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสวนสันติชัยปราการ	ต่ำ และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ต่ำ และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปานกลาง ถึงสูง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปานกลาง ถึงสูง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า

ตารางที่ 7-1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาการกลุ่มโรคจิตประสาทร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงชนะสงคราม”

ศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่และการมองเห็นในรัศมีพื้นที่เฉพาะ หรือระดับย่าน (local integration)	คดีวังราชทรัพย์	คดีลักทรัพย์	คดีปล้นทรัพย์	คดีลักรถยนต์	คดีลักรถยนต์และรถจักรยานยนต์
	ปานกลาง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	สูง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสวนสันติชัยปราการ	ต่ำ ถึงปานกลาง และพบกระจุกตัว บางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	เกิดขึ้นใกล้กับพื้นที่ ทางแยกเชื่อมต่อกับโครงข่ายการสัญจรที่มีศักยภาพการเข้าถึงที่ดีกว่า บริเวณจุดเกิดคดี อาชญากรรม	ปานกลาง ถึงสูง และพบกระจุกตัวบางบริเวณพื้นที่ คือ ได้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า
แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์	มักเกิดขึ้นบริเวณที่มีการเข้าถึงและการมองเห็นได้เป็นลำดับรองลงมา หรือบริเวณข้อย่อยที่เชื่อมเข้ากับถนนหลักของเมือง	บริเวณที่เกิดมักเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ที่เปราะบาง ภายนอกกลุ่มผู้ใช้ภายใน โดยรถจักรยานยนต์และรถจักรยานยนต์ดีดอาจขยี้พื้นที่ที่สำคัญน้อยกว่าเวลา	เกิดขึ้นบริเวณที่มีกลุ่มคนเข้ามาใช้ในพื้นที่น้อย	รถยนต์เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม โดยความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญน้อยกว่า	มักเกิดในพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้ภายนอกสัญจรผ่านสูง มากกว่ากลุ่มผู้ใช้ภายใน โดยรถจักรยานยนต์และรถจักรยานยนต์ดีดอาจขยี้พื้นที่ที่สำคัญน้อยกว่าเวลา

ตารางที่ 7-1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง “รูปแบบการเกิดอาการกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน” กับ “รูปแบบพื้นที่ภายในแขวงขณะสงคราม”

เวลาในการเกิด อาชญากรรม	คดีชิงรางวัลทรัพย์สิน	คดีลักทรัพย์	คดีปล้นทรัพย์	คดีลักยืม	คดีลักทรัพย์ และ รื้อทรัพย์
	กลางวัน 13 ครั้ง กลางคืน 16 ครั้ง (ใกล้เคียงกัน)	กลางวัน 28 ครั้ง กลางคืน 22 ครั้ง (ใกล้เคียงกัน)	กลางวัน 1 ครั้ง กลางคืน 9 ครั้ง (มีแนวโน้มเกิดช่วงเวลา กลางคืนสูงกว่ากลางวัน)	กลางวัน - ครั้ง กลางคืน 3 ครั้ง (มีแนวโน้มเกิดช่วงเวลา กลางคืนสูงกว่ากลางวัน)	กลางวัน 17 ครั้ง กลางคืน 32 ครั้ง (มีแนวโน้มเกิดช่วงเวลา กลางคืนสูงกว่ากลางวัน)

จากตารางที่ 7-1 จะเห็นว่า เวลาในการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน ภายในช่วงขณะสงคราม ประเภทคดีวิ่งราวทรัพย์ และลักทรัพย์เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน และกลางคืนจำนวนใกล้เคียงกัน แต่สำหรับประเภทคดีปล้นทรัพย์ เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืน มากกว่ากลางวัน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการเกิดอาชญากรรม จะเห็นว่า การเกิดอาชญากรรม กระจุกตัวอยู่บริเวณใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า attractor ที่ดึงดูด กลุ่มคนเข้ามาในพื้นที่ไม่ได้มีผลต่อการเกิดอาชญากรรม และพื้นที่ดังกล่าวมีไฟส่องสว่างที่เพียงพอ แต่เวลากลางคืนจะเป็นตัวลดสายตาเฝ้าระวังให้ต่ำลงจากเดิม ซึ่งง่ายต่อการประกอบอาชญากรรม จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อให้มีแนวโน้มในการเกิดอาชญากรรมที่เข้มข้นขึ้น

สำหรับประเภทคดีลักทรัพย์ยาน และรถจักรยานยนต์ ตลอดจนคดีลักรถยนต์ โดยพื้นที่ ที่เกิดขึ้นมาก คือ ถนนจักรพงษ์ ถนนพระสุเมรุ ซอยรามบุตรี และใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งรูปแบบคดีอาชญากรรมประเภทดังกล่าว พาหนะเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดอาชญากรรม (object of attraction) และพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่อเนกประโยชน์ (multi-use space) คือ พื้นที่ที่มีกิจกรรม ที่หลากหลายวัตถุประสงค์ สามารถดึงดูดกลุ่มผู้ใช้ประเภทต่างๆ เข้ามาสู่พื้นที่ในช่วงเวลาที่มีความแตกต่างกัน จึงสามารถเกิดอาชญากรรมได้ตลอดเวลา แต่ช่วงเวลากลางคืนจะเป็นตัวลดสายตาเฝ้าระวังให้ต่ำลงจากเดิม แม้ว่าจะมีไฟส่องสว่างในพื้นที่ จะเห็นได้จาก จุดเกิดอาชญากรรมเกิดขึ้น บนถนนเส้นหลักที่มีไฟส่องสว่างบนท้องถนนอย่างครอบคลุม

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) เป็นตัวกำหนด แนวโน้มที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรม แต่ทั้งนี้ ช่วงเวลาเป็นตัวลดสายตาเฝ้าระวังให้ต่ำลงจากเดิม ซึ่งง่ายต่อการประกอบอาชญากรรมบางประเภท จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อให้มีแนวโน้มในการเกิด อาชญากรรมที่เข้มข้นขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ความสัมพันธ์ของรูปแบบการเกิดอาชญากรรมจะมี แนวโน้มเกิดขึ้นตามรูปแบบพื้นที่ แต่ทั้งนี้พบว่ามีทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องน้อยมาก หรือไม่เป็นไปตามความสัมพันธ์ โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องนั้น เช่น การใช้ประโยชน์อาคารซึ่งจะพบว่า รูปแบบการเกิดอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นทุกประเภทแต่ไม่เกิดขึ้นบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์อาคาร ประเภทที่อยู่อาศัยเลย รวมถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคล (private space) และ พื้นที่สาธารณะ (public space) ซึ่งจะพบว่าแนวโน้มเกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ที่มีรูปแบบประตูที่ไม่มีสิ่ง บดบังสายตา และในย่านชุมชนที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะประตูที่มีรั้วสูงที่บดบังสายตากลับไม่เกิด อาชญากรรมขึ้นเช่นกัน ตลอดจนศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นที่พบว่า รูปแบบอาชญากรรม มีแนวโน้มเกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง และพบการเกิดอาชญากรรม ลดลงตามศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่และการมองเห็นที่ต่ำลง

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยของรูปแบบพื้นที่บางประเภทที่ไม่ได้สัมพันธ์กับรูปแบบ อาชญากรรม เนื่องจากอาจมีความสัมพันธ์ทางสังคมบางอย่างที่มีความสำคัญในพื้นที่มากกว่าปัจจัย

ดังกล่าว โดยจะพบว่าเกิดการเกิดอาชญากรรมมีแนวโน้มเกิดขึ้นบนพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภท และเกิดกระจายกันในพื้นที่ที่ความสูงและความหนาแน่นของมวลอาคารทุกระดับ

ทั้งนี้ จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษารูปแบบพื้นที่หลากหลายปัจจัย ตลอดจนการใช้เทคนิควิเคราะห์เชิงสัมพันธ์ตามเครื่องมือที่ Shu (2000) ใช้พิสูจน์ข้อค้นพบว่าอาชญากรรมมีแนวโน้มเกิดขึ้นในพื้นที่ปลายตันของเมือง ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุน Jacobs (1965) ที่อธิบายว่าพื้นที่สาธารณะที่มีผู้คนสัญจรไปมา หรือมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การประกอบธุรกิจการค้า พื้นที่เล่นนันทนาการของคนในชุมชน จะเป็นการเพิ่ม “สายตาเฝ้าระวัง” ของพื้นที่ แต่งานวิจัยฉบับนี้ ให้ข้อค้นพบที่ขัดแย้งกัน เนื่องจากพบว่า อาชญากรรมมักเกิดขึ้นบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นสูง มีสายตาเฝ้าระวังมาก และมีปริมาณการสัญจรผ่านของคนในปริมาณสูง และในพื้นที่ปลายตันหรือบริเวณที่มีศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นต่ำกลับเป็นบริเวณพื้นที่ที่ปลอดภัยที่สุดของเมือง ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้สอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีของ Newman (1972) ที่กล่าวว่า พื้นที่ที่มีความปลอดภัย คือพื้นที่ที่ผู้คนรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อชุมชน อันเป็นบริบทที่ชัดเจนของสังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยเป็นระบบสังคมแบบชุมชนซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์กัน ถึงแม้ว่าในเชิงสัมพันธ์จะพบว่าพื้นที่ที่มีระบบสังคมแบบชุมชนมักเป็นพื้นที่ปลายตันมีทางเข้าออกเพียงไม่กี่ทาง และมีศักยภาพการเข้าถึงต่ำ แต่เนื่องจากมีสายตาเฝ้าระวังของคนในซอยเดียวกันที่คอยสอดส่องระวังภัย และเมื่อมีคนแปลกหน้า หรือคนต่างถิ่นเข้ามา ก็จะเป็นที่รู้ของคนในชุมชนว่าไม่ใช่บุคคลในพื้นที่ ดังนั้นจึงเกิดการระวังภัยและส่งผลให้เกิดอาชญากรรมน้อยลงตามไปด้วย

7.3 แนวทางเบื้องต้นในการวางแผนพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมเมือง

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย การศึกษาในครั้งนี้สามารถระบุรูปแบบพื้นที่ (spatial patterns) และความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินในแต่ละประเภทของพื้นที่แขวงขณะสงครามได้ เพื่อเป็นตัวอย่างสู่การประยุกต์แนวทางการแก้ปัญหาและใช้กับพื้นที่เมืองอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้

ทั้งนี้ จากการศึกษา ทำให้ทราบรูปแบบการเกิดอาชญากรรมและนำไปสู่แนวทางเบื้องต้นในการวางแผนพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมเมือง โดยในฐานะนักวางผังเมือง สามารถอธิบายงานวิจัยฉบับนี้โดยชี้ให้เห็นถึงพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวังอาชญากรรมเป็นพิเศษเพื่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอันนำไปสู่การวางแผนในการเฝ้าระวัง ตรวจตรา หรือจัดสายตรวจเวรยามในพื้นที่ให้เหมาะสมและครอบคลุม หรือกรณีที่มีการจัดสายตรวจเวรยามอยู่ประจำแล้วนั้น แต่อาจไม่ครอบคลุม หรือคลาดเคลื่อนในช่วงเวลาที่มักเกิดอาชญากรรมอยู่บ่อยครั้ง เจ้าหน้าที่จะได้ปรับเปลี่ยนให้เพื่อประสิทธิภาพในการออกตรวจตราเพื่อป้องกันอาชญากรรมเมืองต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยฉบับนี้สามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบพื้นที่ที่สามารถเอื้อให้เกิดรูปแบบ
 อาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินได้ ด้วยการวิเคราะห์ตามเครื่องมือ / วิธีการที่ได้แสดงให้เห็น
 เห็นและเพื่อเป็นตัวอย่างสู่การประยุกต์แนวทางการแก้ปัญหาและใช้กับพื้นที่เมืองต่อไป

7.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาถึงข้อค้นพบลักษณะจำเพาะของรูปแบบพื้นที่ที่เอื้อให้เกิด
 รูปแบบคดีอาชญากรรมประเภทต่างๆ ที่ปัจจุบันมีงานวิจัยในประเด็นดังกล่าวในปริมาณที่น้อย
 และจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นพื้นฐานในการต่อยอดการศึกษาความเชื่อมโยงของสาเหตุภายใน
 ตัวอาชญากรกับความสัมพันธ์ของรูปแบบพื้นที่ ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัย เป็นตัวกำหนดให้เกิดอาชญากรรม
 ภายในเมืองขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาเส้นทางหลบหนีของอาชญากรจากกรณีที่เคยจับกุมได้ นำมา
 สร้างแบบจำลองแสดงการหลบหนี จะเป็นการต่อยอดการศึกษาในครั้งต่อไปที่จะอธิบาย
 ความเชื่อมโยงในระดับเมืองต่อการเกิดอาชญากรรมได้เพิ่มขึ้นอีกเช่นกัน

รายการอ้างอิง

- American Planning Association (2006). Planning and Urban Design Standards. New Jersey, John Wiley & Sons Inc.
- B Hillier (1996). Space Is the Machine. Cambridge, Cambridge University Press.
- C. F Shu. Housing Layout and Crime Vulnerability. Bartlett School of Studies University College London. 2000.
- Jane Jacobs (1961). The Death and Life of Great American Cities. England, Penguin Books.
- Joseph De Chiara (1982). Urban Planning and Design Criteria. 3rd ed. New York, Van Nostrand Reinhold.
- O Newman (1972). Defensible Space. Crime Prevention Through Urban Design. New York, McMillan.
- P.D. Prevendourous C.S. Papacostas (1987). Transportation Engineering and Planning. USA, Prentice-Hall Inc.
- Richard R. Korn and Lloyd W. McCorkle (1959). Criminology and Penology. New York, Henry Holt and Co.
- Sue Titus Reid (2000). A Treatise on the Law of Crime. 9th edition. USA, The McGraw-Hill Co.
- กัธร กุลขร (2545). การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร — การติดตามหาคำตอบในรอบ 40 ปี. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กำแพง อดิโพธิ. มิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง กรณีศึกษาเมืองนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552.
- ไชศรี ภัคส์สุขเจริญ (2541). Space Syntax บทพิสูจน์สถาปัตยกรรมนิเวศ. อาษา. 8: 54-63.
- ไชศรี ภัคส์สุขเจริญ (2548). วาทกรรมของเมืองผ่านโครงสร้างเชิงสัญญาณ, เอกสารวารสารวิชาการภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณิต์ เนียรวิฑูรย์. การเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อลดช่องโอกาสการเกิดอาชญากรรมในย่านที่พักอาศัยของชุมชนในเขตเมือง (กรุงเทพมหานคร). วิทยานิพนธ์ปริญญา

- มหาบัณฑิต, สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2554.
- เจียมจิต ดวงอุไร. การศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับการเกิดคดีอาชญากรรมกรณีศึกษาเขตสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2532.
- ญาณพล ยั่งยืน. การศึกษาทางด้านนิเวศน์วิทยา เพื่อการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524.
- ทรรศชล ปัญญาทรง. แนวทางการออกแบบเพื่อพัฒนาทางเท้าในย่านพาณิชย์กรรมอโศก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2551.
- บรมศักดิ์ กลั่นเรืองแสง. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของเมืองกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.
- ปราณระฟ้า พรหมประวัตติ. สนามทัศน์และรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของชุมชนเมืองกรณีศึกษา ชุมชนย่านเสาชิงช้า กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังชุมชน ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2526). การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม: หลักทฤษฎีและมาตรการ. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2537). อาชญา. สหวิทยาการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เพิ่มศักดิ์ พูลพร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาจราจรกับโครงข่ายถนนของพื้นที่ปิดล้อมขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.
- มณฑล เยี่ยมไพศาล. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม. วิทยานิพนธ์

ปริญญาการผังเมืองบัณฑิต, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551.

วชิระ ขอบแต่่ง. การศึกษาทางด้านนิเวศน์วิทยา เพื่อการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในเขต
กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี). วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการวางผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524.
ว่าที่ ร.ต.ท.วิชา จำปาวัลย์. แนวทางด้านผังเมืองเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตชุมชนชานเมือง
ของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเขตรับผิดชอบสถานีตำรวจนครบาลหนองแขม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวางผังเมือง
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2540.

อัณณพ ชูบำรุง (2527). การทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
สกุลชัย ตันติเศรณี. แนวทางพัฒนาด้านกายภาพของพื้นที่โล่งว่างเพื่อการพาณิชย์ภายในย่านถนน
ข้าวสาร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวกที่ 1

จุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม
ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

วันที่	เดือน	ปี	เวลา	สถานที่	ประเภท
23	เมษายน	2546	06:10 น.	วัดชนะสงคราม	ลักทรัพย์
13	พฤษภาคม	2546	21:35 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
26	สิงหาคม	2546	21:40 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
14	ธันวาคม	2546	17:45 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์
28	ธันวาคม	2546	21:00 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์
18	มีนาคม	2547	00:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์
10	เมษายน	2547	18:00 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
15	เมษายน	2547	16:20 น.	แยกบางลำภู	ลักทรัพย์
23	พฤษภาคม	2547	12:30 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
25	กันยายน	2547	08:00 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
3	ตุลาคม	2547	20:20 น.	คลองบางลำภู	ลักทรัพย์
24	ตุลาคม	2547	17:30 น.	แยกบางลำภู	ลักทรัพย์
25	ตุลาคม	2547	10:20 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
26	ตุลาคม	2547	20:20 น.	วัดชนะสงคราม	ลักทรัพย์
21	พฤศจิกายน	2547	05:30 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์
14	ธันวาคม	2547	23:20 น.	ซอยชนะสงคราม	ลักทรัพย์
2	มกราคม	2548	17:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
15	มกราคม	2548	10:20 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
6	สิงหาคม	2548	21:30 น.	ซอยชนะสงคราม	ลักทรัพย์
11	สิงหาคม	2548	23:20 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
2	กันยายน	2548	20:00 น.	คลองบางลำภู	ลักทรัพย์
18	กันยายน	2548	02:30 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
23	กันยายน	2548	21:20 น.	ตรอกไก่แจ้	ลักทรัพย์
10	ตุลาคม	2548	06:30 น.	ตรอกโรงไหม	ลักทรัพย์
17	พฤศจิกายน	2548	14:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
30	พฤศจิกายน	2548	05:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์
17	ธันวาคม	2548	10:00 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
14	เมษายน	2549	13:45 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์
15	ตุลาคม	2549	01:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์
4	พฤศจิกายน	2549	04:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์
27	ธันวาคม	2549	13:00 น.	ตรอกไก่แจ้	ลักทรัพย์
10	มกราคม	2550	20:15 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
15	มกราคม	2550	17:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
31	มกราคม	2550	14:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์
10	กุมภาพันธ์	2550	09:00 น.	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ถนนข้าวสาร	ลักทรัพย์
13	กุมภาพันธ์	2550	06:10 น.	วัดชนะสงคราม	ลักทรัพย์

ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

วันที่	เดือน	ปี	เวลา	สถานที่	ประเภท
15	เมษายน	2550	21:35 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
23	พฤษภาคม	2550	06:30 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
28	กรกฎาคม	2550	08:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
29	กรกฎาคม	2550	23:00 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
26	กันยายน	2550	00:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์
14	ตุลาคม	2550	00:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์
31	ตุลาคม	2550	18:00 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์
15	พฤศจิกายน	2550	16:20 น.	แยกบางลำภู	ลักทรัพย์
29	กุมภาพันธ์	2551	16.30 น.	อุโบสถวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร	ลักทรัพย์
14	สิงหาคม	2552	14.30 น.	ปั้มน้ำมันขวัญดาวปิโตรเลียม ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
10	ตุลาคม	2553	13.00 น.	เลขที่ 155 รัานอุทอง ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
20	พฤษภาคม	2555	23.00 น.	ปั้มน้ำมันขวัญดาวปิโตรเลียม ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
10	พฤศจิกายน	2555	08.00 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์
2	ธันวาคม	2555	14.00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
3	กันยายน	2546	22:20 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
23	พฤศจิกายน	2546	01:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	วิ่งราวทรัพย์
17	ธันวาคม	2546	02:00 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
17	มกราคม	2547	20:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	วิ่งราวทรัพย์
15	เมษายน	2547	23:00 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
15	เมษายน	2547	19:00 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
18	สิงหาคม	2547	04:30 น.	แยกบางลำภู	วิ่งราวทรัพย์
8	กุมภาพันธ์	2548	17:00 น.	ถนนพระสุเมรุ	วิ่งราวทรัพย์
19	เมษายน	2548	01:00 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
16	มิถุนายน	2548	16:20 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
15	เมษายน	2549	21:00 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
20	มิถุนายน	2549	02:30 น.	ซอยชนะสงคราม	วิ่งราวทรัพย์
10	มกราคม	2550	05:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	วิ่งราวทรัพย์
10	กันยายน	2550	21:30 น.	ซอยรามบุตรี	วิ่งราวทรัพย์
10	มิถุนายน	2550	17.30 น.	แยกบางลำภู	วิ่งราวทรัพย์
10	ธันวาคม	2551	22.00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	วิ่งราวทรัพย์
20	กุมภาพันธ์	2551	15.00 น.	ปากซอยตรอกไก่อแจ้	วิ่งราวทรัพย์
26	พฤษภาคม	2551	06.30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	วิ่งราวทรัพย์
14	มิถุนายน	2551	08.00 น.	หน้าสรรพากร 3	วิ่งราวทรัพย์
6	พฤศจิกายน	2552	11.30 น.	หน้าโรงเรียนการช่างทหาร	วิ่งราวทรัพย์
23	สิงหาคม	2552	04.00 น.	ตรงข้ามสน.ชนะสงคราม	วิ่งราวทรัพย์
30	มิถุนายน	2552	02.00 น.	ถนนพระปิ่นเกล้า	วิ่งราวทรัพย์

ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม
ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

วันที่	เดือน	ปี	เวลา	สถานที่	ประเภท
6	มีนาคม	2553	06.00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	วิ่งราวทรัพย์
22	กันยายน	2553	11.30 น.	ทางเข้าวัดชนะสงคราม	วิ่งราวทรัพย์
23	มิถุนายน	2554	16.30 น.	หน้าสรรพากร 3	วิ่งราวทรัพย์
14	มกราคม	2554	15.45 น.	ปากซอยตรอกไก่อแจ้	วิ่งราวทรัพย์
17	สิงหาคม	2555	19.30 น.	ถนนเจ้าฟ้า	วิ่งราวทรัพย์
28	ตุลาคม	2555	18.00 น.	ภายในวัดชนะสงคราม	วิ่งราวทรัพย์
6	ธันวาคม	2555	09.00 น.	หน้าสรรพากร 3	วิ่งราวทรัพย์
2	มีนาคม	2546	20:15 น.	สวนสันติชัยปราการ	ปล้นทรัพย์
28	พฤษภาคม	2546	03:00 น.	แยกบางลำภู	ปล้นทรัพย์
9	กันยายน	2546	03:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปล้นทรัพย์
19	มีนาคม	2547	02:00 น.	ซอยรามบุตรี	ปล้นทรัพย์
4	เมษายน	2548	19:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปล้นทรัพย์
12	ตุลาคม	2549	22:40 น.	ถนนพระสุเมรุ	ปล้นทรัพย์
27	พฤษภาคม	2550	01:30 น.	ซอยรามบุตรี	ปล้นทรัพย์
3	ธันวาคม	2551	22.00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปล้นทรัพย์
14	กรกฎาคม	2552	19.00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ปล้นทรัพย์
13	กรกฎาคม	2555	07.05 น.	หน้าร้านก๋วยจั๊บบึงฉวน ถนนพระอาทิตย์	ปล้นทรัพย์
20	เมษายน	2548	22:00 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์
5	กุมภาพันธ์	2553	00.05 น.	ข้างสรรพากรพื้นที่ภาค 3	ลักทรัพย์
14	เมษายน	2555	05.30 น.	ซอยรามบุตรีตัดถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์
26	มีนาคม	2546	05:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
14	เมษายน	2546	18:00 น.	ป้อมพระสุเมรุ	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
23	พฤษภาคม	2546	00:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
19	ตุลาคม	2546	02:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
24	ตุลาคม	2546	23:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
17	พฤศจิกายน	2546	02:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
19	กุมภาพันธ์	2547	16:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
3	เมษายน	2547	10:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
4	มิถุนายน	2547	22:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
14	กันยายน	2547	13:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
17	ตุลาคม	2547	14:00 น.	แยกบางลำภู	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
7	พฤศจิกายน	2547	16:30 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
21	ธันวาคม	2547	21:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
28	ธันวาคม	2547	5:00 น.	ตรอกไก่อแจ้	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
24	กุมภาพันธ์	2548	21:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์
18	มีนาคม	2548	17:30 น.	สวนสันติชัยปราการ	ลักทรัพย์ รดักทรัพย์

ตารางแสดงจุดเกิดอาชญากรรมกลุ่มคดีประทุษร้ายแก่ทรัพย์สินภายในแขวงชนะสงคราม
ช่วงระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง (ระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555)

วันที่	เดือน	ปี	เวลา	สถานที่	ประเภท
14	พฤษภาคม	2548	02:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
18	กรกฎาคม	2548	13:00 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์รถยนต์
27	กรกฎาคม	2548	16:30 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์
23	สิงหาคม	2548	02:00 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์
2	พฤศจิกายน	2548	04:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
31	ธันวาคม	2548	16:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
6	กรกฎาคม	2548	23:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
22	เมษายน	2549	21:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
1	พฤษภาคม	2549	05:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์รถยนต์
17	พฤษภาคม	2549	18:00 น.	ป้อมพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์
11	กรกฎาคม	2549	00:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
6	พฤศจิกายน	2549	02:30 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
28	พฤศจิกายน	2549	23:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
25	ธันวาคม	2549	02:00 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์รถยนต์
9	เมษายน	2550	21:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
7	พฤษภาคม	2550	12:00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
19	มิถุนายน	2550	20:30 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์รถยนต์
23	สิงหาคม	2550	00:30 น.	ถนนจักรพงษ์	ลักทรัพย์รถยนต์
2	กันยายน	2550	08:30 น.	แยกบางลำภู	ลักทรัพย์รถยนต์
12	กันยายน	2550	21:00 น.	ถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์รถยนต์
23	ตุลาคม	2550	23:30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
12	ธันวาคม	2550	11:00 น.	ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า	ลักทรัพย์รถยนต์
12	มกราคม	2552	13.30 น.	ทางเท้าหน้าสรรพากร ภาค 3	ลักทรัพย์รถยนต์
18	มกราคม	2552	16.30 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
12	พฤษภาคม	2552	22.00 น.	ซอยรามบุตรี	ลักทรัพย์รถยนต์
13	กรกฎาคม	2552	22.00 น.	ริมทางเท้าถนนพระอาทิตย์	ลักทรัพย์รถยนต์
23	กรกฎาคม	2552	01.30 น.	หน้าร้านอุดมสาส์น ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์
12	กรกฎาคม	2553	00.30 น.	ตรอกเขื่อนนิวาสน์	ลักทรัพย์รถยนต์
15	ตุลาคม	2553	21.30 น.	ท้ายตรอกย้อมผ้า ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์
12	ธันวาคม	2554	14.30 น.	หน้าโรงแรมนาวาลีย์	ลักทรัพย์รถยนต์
1	กุมภาพันธ์	2555	23.00 น.	ซอยพรสิงห์ ข้างร้านอุดมสาส์น	ลักทรัพย์รถยนต์
28	ตุลาคม	2555	23.00 น.	ตรอกเขื่อนนิวาสน์	ลักทรัพย์รถยนต์
30	ธันวาคม	2550	22:00 น.	ถนนพระสุเมรุ	ลักทรัพย์รถยนต์

ภาคผนวกที่ 2

ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะ
ภายในแขวงชนะสงครามด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในวงขณะสงครามด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax

ชื่อถนน	Connectivity	Integration (HH)	Integration (HH) R3	จำนวนจุดเกิดอาชญากรรม 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555)					รวม
				ริ่งราวทรัพย์สิน	ลักทรัพย์	ปล้นทรัพย์	ลักรถยนต์	ลักจักรยาน และ รถจักรยานยนต์	
ถนนจักรพงษ์	13	1.8691	3.27005	2	9	-	-	8	19
ซอยรามบุตรี (1)	10	1.71859	2.63334	2	3	-	1	12	18
ถนนพระสุเมรุ	23	1.73725	3.38177	-	11	1	1	5	18
ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า (1)	2	1.04575	1.04575	4	3	4	-	-	11
ถนนพระอาทิตย์ (1)	22	1.44397	3.4512	-	4	-	-	7	11
ใต้สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า (2)	2	1.16904	1.16904	-	1	-	-	9	10
ซอยรามบุตรี (2)	10	1.4477	1.4477	4	2	-	-	-	6
ตรอกโกแก้ง	7	1.36816	2.55949	2	2	-	-	1	5
ถนนเจ้าฟ้า	6	1.20876	2.62734	3	-	-	-	1	4
ตรอกโรงไหม (1)	5	1.03274	1.90903	1	1	-	1	-	3
ซอยสามสงคราม	8	1.43565	1.43565	1	2	-	-	-	3
สวนสันติชัยปราการ (1)	5	1.06767	1.53651	-	3	-	-	-	3
ซอยรามบุตรี (3)	4	1.06412	1.70019	1	-	2	-	-	3
วัดสามสงครามราชวรมหาวิหาร (1)	13	1.58939	3.1417	-	2	-	-	-	2
ถนนจักรพงษ์ (2)	2	1.56171	2.50334	-	2	-	-	-	2
ซอยรามบุตรี (4) (ฝั่งถนนข้างสาธ)	1	1.34759	2.14736	-	2	-	-	-	2

ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในเขตของสงครามด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax

ชื่อถนน	Connectivity	Integration (HH)	Integration (HH) RS	จำนวนจุดเกิดอาชญากรรม 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555)					รวม
				รั้วราหรือรั้ว	สักหรือรั้ว	ปลั๊กหรือรั้ว	สักหรือรั้ว	สักหรือรั้ว	
วัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร (2)	3	1.50305	2.35872	2	-	-	-	-	2
ถนนพระสุเมรุ (2)	1	1.34759	2.14736	1	-	-	-	1	2
ตรอกเทียนวิภาสาร - ตรอกไถ่ไส้	3	1.36234	2.31035	-	-	-	-	2	2
วัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร (3)	18	1.31826	3.03264	-	1	-	-	-	1
อุโบสถวัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร	7	0.845997	2.20873	-	1	-	-	-	1
ตรอกสุร่า (ฝั่งถนนพระสุเมรุ)	3	1.35411	2.30699	-	1	-	-	-	1
ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า	5	1.18762	2.49892	1	-	-	-	-	1
ตรอกโรงไหม (1)	4	1.03513	1.83519	1	-	-	-	-	1
ถนนข้าวสาร	1	1.4256	2.01678	1	-	-	-	-	1
วัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร (3)	8	1.66497	2.63408	1	-	-	-	-	1
วัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร (4)	11	1.60764	3.03961	1	-	-	-	-	1
วัดขอมสงครามราชวรมหาวิหาร (5)	5	1.19778	2.33631	1	-	-	-	-	1
ถนนพระอาทิตย์ (2)	1	1.16418	2.10854	-	-	1	-	-	1
พิพิธภัณฑ์	1	1.10179	1.22774	-	-	1	-	-	1
สวนสันติชัยปราการ (2)	4	1.06717	1.47249	-	-	1	-	-	1
สวนสันติชัยปราการ (3)	3	1.17455	2.36369	-	-	-	-	1	1

ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ศักยภาพการเข้าถึงและการมองเห็นพื้นที่สาธารณะภายในกรุงเทพมหานครด้วยเทคนิคโปรแกรม Space Syntax

ชื่อถนน	Connectivity	Integration (HH)	Integration (HH) R3	จำนวนจุดเกิดอาชญากรรม 10 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2546-2555)					รวม
				ชิงช้าพริ้ว	สักพริ้ว	ปลั่งพริ้ว	สักถนน	สักรถจักรยาน และรถจักรยานยนต์	
บริเวณหน้าป้อมพระสุเมรุ	3	1.50305	2.35872	-	-	-	-	1	1
ถนนสำเภา	2	1.34922	2.1973	-	-	-	-	1	1

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ : นายวิชากร พรกำเหนิดทรัพย์

วัน/เดือน/ปี เกิด : วันที่ 24 มิถุนายน 2532

ประวัติการศึกษา :

2550-2553

สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สิ่งแวดล้อม)

ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2555-2557

สำเร็จการศึกษาระวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต (ผ.ม.)

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY